73 let | Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 15. maja 2020

Leto LXXIII, št. 39, cena 1,85 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Sproščajo pomemben del ukrepov

Vlada je odločila, da se v ponedeljek lahko odprejo vrtci in šole, avtošole, sprošča se pomemben del dejavnosti na področju trgovine in turizma. Na Gorenjskem bodo znova začele delovati zobozdravstvene ordinacije. Na naših mednarodnih letališčih je dovoljen letalski potniški promet.

Suzana P. Kovačič

Ljubljana, Kranj – Že dobra dva tedna imamo v Sloveniji manj kot šest primerov okužbe z novim koronavirusom na dan. Drugega in tretjega maja nismo zabeležili niti ene okužbe, po podatkih v sredo, 13. maja, samo eno. Nekaj zadnjih dni ni bilo nobene potrjene okužbe na Gorenjskem. Ugodna epidemiološka slika je, kot je dejala vodja svetovalne skupine za obvladovanje covida-19 na ministrstvu za zdravje prof. dr. Bojana Beović, posledica učinkovitih ukrepov, njihovega upoštevanja in sodelovanja terenskih epidemiologov, ki vsak primer raziščejo in omejijo kontakte. Vsi ti zadnji kontakti so torej znani, brez znanega kontakta bi šlo za vnos okužbe iz tujine. Vlada te dni vse svoje moči usmerja v premišljene ukrepe, ki omogočajo postopno in varno vračanje v novo normalnost, je povedal uradni vladni govorec Jelko Kacin. Eden pomembnejših je postopno vračanje otrok v šole že v ponedeljek. S ponedeljkom se lahko odprejo tudi vse trgovine, vključno s trgovskimi centri, potrošniki bodo pri opravljanju nakupov izenačeni (ni več izjem za ranljive skupine). Dovoljena bo strežba v notranjosti gostinskih lokalov. Odprli se bodo lahko manjši nastanitveni objekti, ki imajo do trideset sob, za večje nastanitvene kapacitete pa zaključujejo pripravo navodil, je povedal državni sekretar na gospodarskem ministrstvu Simon Zajc. Zaprti še ostajajo velneški in fitnes centri, bazeni in nočni klubi.

▸ 2. stran

V ponedeljek se bodo v šolske klopi vrnili tudi dijaki zaključnih letnikov. Na odprtje šole se že pripravljajo tudi v Gimnaziji Franceta Prešerna Kranj. / Foto: Gorazd Kavčič

Energetska obnova petih stavb

Včeraj so na Zlatem polju partnerji slovesno podpisali pogodbo o javno-zasebnem partnerstvu za projekt celovite energetske sanacije izobraževalnih ustanov na tej lokaciji.

Včeraj so na Zlatem polju podpisali pogodbo za projekt celovite energetske sanacije petih izobraževalnih ustanov. / Foto: Gorazd Kavčič

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – V projektu, za katerega so se dogovorili leta 2016, lani pa ga je vlada potrdila, bo energetsko obnovljenih pet stavb: poslopje Fakultete za organizacijske vede, Šolskega centra Kranj in Dvorane Zlato polje, Dijaškega in študentskega doma Kranj in Gimnazije Franceta Prešerna. Zasebni partner v projektu je podjetje Petrol, ki sodeluje s partnerjema Domplan in Gorenjske elektrarne. Skupni stroški projekta znašajo 4,7 milijona evrov, glavnina je javnega denarja, ministrstva za šolstvo in kohezijskih sredstev.

▸ 11. stran

AKTUALNO

Avtoprevozniki so pred zlomom

Avtoprevozniki zahtevajo, da vlada v tretji protikoronski paket ukrepov vključi tudi pomoč sektorju transporta in logistike. Potrebujejo predvsem takojšnja bančna posojila za obratna sredstva in investicije. 3

GORENJSKA

V pričakovanju domačih gostov

Povezovanje je edini način, ki omogoča preživetje gospodarstva, so prepričani na Bledu, kjer so doslej prevladovali tuji gostje. Turizem in s tem delovna mesta si zdaj prizadevajo ohraniti s privabljanjem domačih gostov. 6

GORENJSKA

Na Brdu le manjša prenova hotela

Na Brdu so načrtovali temeljito prenovo Hotela Brdo, a se bodo po neuspelem javnem razpisu lotili le manjše prenove, ki naj bi jo končali do predsedovanja Slovenije Svetu EU. Zaključuje pa se prenova Gradu Brdo. 8

GG+

Jezerska ikona častitljive starosti

Letos je sto dvajset let od odprtja Češke koče pod severnimi ostenji Grintovcev. Zgradila jo je Češka podružnica Slovenskega planinskega društva iz Prage, tako kot nekdaj jo tudi zdaj radi obiskujejo češki planinci. 24

VREME

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi padavinami. Jutri bo spremenljivo oblačno, a suho vreme. V nedeljo bo več sonca.

7/18 °C

jutri: spremenljivo oblačno

9 770352 666025

Sproščajo pomemben del ukrepov

1. stran

Skupno število do zdaj potrjenih okužb z novim koronavirusom je bilo v sredo, 13. maja, 1464 oseb, bolezen jih je prebolelo 1323. Zaradi covida-19 ni umrl nihče, skupaj pa 103. Hospitaliziranih je bilo v slovenskih bolnišnicah v sredo še 32 oseb, od tega sedem v intenzivni negi.

Skoraj 23 tisoč vlog za odlog plačila kreditov

Državni sekretar na ministrstvu za finance Peter Ješovnik je na včerajšnji vladni novinarski konferenci povedal, da je vlada sprejela uredbi, s katerima podrobneje urejajo poroštveni shemi za odložene obveznosti posojilojemalcev in zagotavljanje dodatne likvidnosti gospodarstva. Kot je poudaril, so banke do konca aprila prejele skoraj 23 tisoč vlog za odlog plačila kreditov v skupnem znesku 267 milijonov evrov odloženih plačil obstoječih kreditov. »Številčno največji del vlog predstavlja prebivalstvo, in sicer 15.599 vlog v višini približno 33 milijonov evrov. Podjetja so vložila 6.628 vlog v skupni vrednosti odloženih plačil 234 milijonov evrov,« je pojasnil.

Po vladnih zagotovilih je bil sprejem obeh uredb še zadnji potrebni korak za operativno izvedbo poroštva v procesu sprejemanja protikriznih ukrepov iz prvih dveh paketov, ki so sicer retroaktivni in veljajo za celotno obdobje od razglasitve epidemije. Zato je ministrstvo za finance že pred časom pozvalo banke, da lahko začnejo zagotavljati likvidnost gospodarstvu, saj bo državno poroštvo veljalo tudi za kredite, odobrene v zadnjih dveh mesecih.

Odpravili obvezno razkuževanje stavb

Vlada je odpravila začasni odlok o obveznem razkuževanju večstanovanjskih stavb. Upravniki večstanovanjskih stavb pa morajo zagotoviti redno čiščenje skupnih prostorov.

Sproščanje ukrepov na področju športa

»S ponedeljkom je dovoljena prostočasna športna vzgoja otrok in mladine, izvajanje javno veljavnih programov usposabljanj za strokovno delo v športu ter uporaba športnih objektov in površin za šport v naravi v okviru vzgojno-izobraževalnih zavodov,« je na včerajšnji novinarski povedal državni sekretar za področje izobraževanja in športa Marjan Dolinšek.

Od predvidoma 23. maja dalje bodo dovoljena tudi športna tekmovanja do vključno državne ravni v panogah, ki imajo evidentiran uradni tekmovalni sistem.

Kako do zobozdravnika?

Direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske (OZG) Jože Veternik je sporočil, da bodo v ponedeljek začele delovati zobozdravstvene ordinacije, ki so v pristojnosti OZG. S ponedeljkom ukinjajo tudi enotno vstopno točko za vse gorenjske paciente z nujnimi zobozdravstvenimi težavami, ki zaradi epidemije začasno deluje v prostorih Zobne poliklinike Kranj. Dežurna zobna ambulanta v Kranju pa se vrača na ustaljen delovni čas, ki je veljal pred razglasitvijo epidemije.

Delo zobozdravstvenih ordinacij je popolnoma reorganizirano, je pred nekaj dnevi pojasnil podpredsednik Zdravniške zbornice Slovenije (ZBS) in predsednik Odbora za zobozdravstvo pri ZBS dr. Krunoslav Pavlović. Gre za nove smernice dela v varnem okolju v razmerah epidemije: »Izvajalci so v teh dneh v pripravah, da zadostijo protokolu in zagotovijo osebno varovalno opremo.«

In kako do zobozdravnika? Kot je pojasnil dr. Pavlović, bodo imeli prednost že naročeni pacienti, protetični pacienti (ki so že v delu), pacienti, ki so bili v obravnavi na vstopni točki in trenutno nujni pacienti. Zobozdravniki bodo vse, ki so bili naročeni in je bil termin prestavljen, o tem obvestili. »Ni vam treba obiskati ordinacije ali klicati,« je dejal Pavlović. Vstop v ordinacije bo omejen le na naročene paciente, ki bodo imeli odgovorjen covid-19 vprašalnik negativen.

Če so pred epidemijo v šestih urah in pol na dan v eni zobozdravstveni ambulanti obravnavali od 15 do 20 pacientov, jih bodo zdaj v istem času zaradi previdnostnih protokolov samo sedem ali osem.

Spoštujmo varnostna priporočila

Epidemiološka situacija glede novega koronavirusa se resda umirja, še vedno pa je za zamejevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 v populaciji ključnega pomena, da posamezniki dosledno spoštujemo ukrepe, kot jih svetuje Nacionalni inštitut za javno zdravje. To so redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo ali razkuževanje rok, upoštevanje higiene kašlja, spoštovanje pravil fizičnega distanciranja. Pomembno je, da v primeru bolezenskih znakov in simptomov bolezni covid-19 (kot so na primer nahod, slabo počutje, bolečine v mišicah, povišana telesna temperatura, kašelj), ostanemo doma in se po telefonu posvetujemo s svojim izbranim zdravnikom ter upoštevamo njegova navodila.

Po približno dveh mesecih se v ponedeljek, 18. maja, znova odpirajo avtošole. Obenem je vlada do 30. junija podaljšala veljavnost vozniških dovoljenj, ki zaradi dosedanje prepovedi potečejo od 18. marca do 17. maja. Slika je simbolna. / Foto: Gorazd Kavčič

Nemčija ja, Slovenija ne

Jože Košnjek

Kranj – Marsikdo v Sloveniji in tudi na Koroškem ne razume, zakaj severna soseda naše države ne omenja kot uspešne v boju z epidemijo.

Avstrija bo sprostila prehajanje meje z Nemčijo in bo na meji opravljala le naključne preglede, obenem pa severno sosedo postavlja kot primer uspešnega boja z epidemijo. Slovenija v Avstriji med uspešnimi državami ni omenjena, čeprav po podatkih tja upravičeno sodi. Na to je pred dnevi opozorila tudi slovenska veleposlanica na Dunaju Ksenija Škrilec. V sredo pa se je oglasil še Gabrijel Hribar, predsednik Enotne liste, edine politične stranke Slovencev na Koroškem. V pismu pristojnim ministrom avstrijske vlade je zapisal, da je zadržanost do odpiranje meje s Slovenijo nerazumljiva. Koroška in Slovenija sta povezani na najrazličnejših področjih, od družinskih do poslovnih, prav tako pa je naša država med uspešnejšimi v boju s koronavirusom. Sedaj je iz Slovenije mogoče v sosednjo Avstrijo na 12 prehodih, na Gorenjskem le preko predora Karavanke in Ljubelja. Hribar je prepričan, da bi lahko odprli tudi mejna prehoda Jezerski vrh in Pavličevo sedlo.

Promet mogoč, a prevoznikov še ni

Od torka dalje je prenehala veljati prepoved opravljanja potniških zračnih poletov, a kot kaže, se letalski prevozniki na brniško letališče pred začetkom junija še ne bodo vrnili.

Aleš Senožetnik

Zgornji Brnik – Vlada je s torkom umaknila ukrepe, ki so omejevali zračne prevoze v Sloveniji, omejitev opravljanja rednih in čarterskih potniških letov je s tem prenehala veljati tako za lete z območja Evropske unije kot iz tretjih držav, ki je veljala vse od 17. marca.

Kot so zapisali na vladni strani, so države sprejele ukrepe, po katerih se morajo ravnati tako državljani pri vrnitvi iz tujine kot tudi tujci, ko pridejo na območje posamezne države. »Ker navedeni ukrepi sami po sebi vplivajo na opravljanje mednarodnih zračnih prevozov potnikov in se letalski operatorji še ne odločajo za njihovo opravljanje, saj s strani potnikov zaradi epidemije ni povpraševanja, ukrep prepovedi opravljanja mednarodnih zračnih prevozov tako z območja Evropske unije kot iz tretjih držav na mednarodna javna letališča v Republiki Sloveniji ni več potreben in smiseln,« so odločitev obrazložili na vladni spletni strani.

Prevozniki se bodo na letališče postopoma vračali od junija dalje. / Foto: Gorazd Kavčič (arhiv GG)

»V Fraportu Slovenija pozdravljamo vladno odločitev, saj je sprostitev ukrepov za operativno planiranje letenja s strani letalskih prevoznikov ključnega pomena,« pravijo pri upravljavcu Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana, kjer vrnitve prvih letalskih prevoznikov ne pričakujejo pred junijem. »Večina letalskih prevoznikov je sicer potniške lete na naše letališče odpovedala do konca maja. Ne glede na to smo se v minulih dneh pospešeno pripravljali na sprejem prvih potnikov in namestili vse potrebno za varen zagon potniškega prometa.«

Prvi prevozniki, ki bodo začeli leteti na brniško letališče in z njega, bodo najverjetneje iz skupine Lufthansa Group ter nizkocenovnik Wizzair, prevozniki pa se bodo postopoma vračali junija in julija. Po podatkih, ki jih dnevno osvežujejo na spletnem portalu Letim z Brnika, naj bi bilo namreč pri teh prevoznikih že mogoče kupiti letalske vozovnice za lete od začetka junija.

Prevozniki so pred zlomom

Avtoprevozniki zahtevajo, da vlada v tretji protikoronski paket vključi tudi pomoč sektorju transporta in logistike. Potrebujejo predvsem takojšnja bančna posojila za obratna sredstva in investicije.

Simon Šubic

Kranj – Vlada bo predvidoma danes obravnavala predlog tretjega paketa ukrepov za pomoč gospodarstvu, v katerem naj bi bilo največ pozornosti posvečene turizmu, ki sodi med tiste panoge, ki najmočneje čutijo posledice epidemije novega koronavirusa. Prevozniki, združeni v sekciji za promet pri Obrtno podjetniški zbornici Slovenije (OZS), pa so v sredo ministra za gospodarstvo in za infrastrukturo Zdravka Počivalška in Jerneja Vrtovca pozvali, naj vlada v tretji protikoronski paket uvrsti tudi ukrepe za pomoč sektorju transporta in logistike, ki ustvari kar sedemnajst odstotkov BDP. Zahtevajo predvsem takojšnja bančna posojila za obratna sredstva in investicije.

»Želimo, da se kreditni krč takoj reši. Prepričan sem, da jih polovica ne bo mogla izplačati plač oziroma nadomestil delavcem. Sektor transporta in logistike ustvari kar 17 odstotkov BDP, kar je več kot turizem. Zato je nujno, da poskrbijo tudi za naš sektor. Izpadli smo iz prvih dveh protikoronskih paketov, zato pričakujemo, da nas bo vlada vključila v tretjega. Želimo takojšnjo finančno pomoč za obratna sredstva in investicije, državno poroštvo in ugodne obrestne mere. Ljudje so na robu živčnega zloma. Komercialne banke gledajo bonitetne ocene in nam v teh časih ne dajo kredita. Če ugasnemo, nas nihče več ne obudi,« je opozoril predsednik sekcije za promet pri OZS Peter Pišek. Ob tem je napovedal, da bodo prevozniki v nasprotnem primeru šli na ceste, in pozval, da se karantena za voznike glede na ugodno epidemiološko sliko takoj ukine.

Foto: Gorazd Kavčič

Transport in logistika ustvarita kar sedemnajst odstotkov BDP, kar je več kot turizem, zato prevozniki pričakujejo, da bodo vključeni v tretji protikoronski paket pomoči gospodarstvu.

Predsednik OZS Branko Meh je opozoril, da država sicer daje poroštva, toda komercialne banke obrtnikom in podjetnikom kreditov ne dajo. »Ker podjetja nimajo nikakršnih prihodkov, denarja za obratna sredstva ni. Če zaposleni ne bodo dobili nadomestil, bo to problem tudi za vlado,« je poudaril Meh in dodal, da je takojšnja pomoč nujna, če želimo ohraniti podjetja in delovna mesta.

»Koronavirus je prizadel celotno gospodarstvo, ne samo logistike. Investicije ne smejo zastati. Tudi mi računamo na tretji paket, ki se bo začel pripravljati v petek. Obljubiti vam ne morem, da boste denar dobili jutri, ker nimam jaz vreče denarja,« pa je dejal minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec. Zagotovil je, da bodo naredili vse, da preprečijo propad prevozniških podjetij. Glede karantene za prevoznike pa je dejal, da bodo urgirali na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje, da pove, ali je karantena še potrebna.

Državni sekretar Aleš Mihelič je razložil, da infrastrukturno ministrstvo pospešeno išče rešitve s SID banko, da bi prevozniški sektor prišel do denarja. »Prizadevamo si tudi za shemo za nepovratna sredstva. Ne moremo pa tega zagotoviti jutri. Ocenjujemo, da bi lahko v od dveh do treh tednih prišli do finančnih sredstev,« je pojasnil. Po besedah direktorice Direktorata za kopenski promet Monike Pintar Mesarič se za prevozniški sektor predvidevata dve finančni shemi. »Obljubili smo vam, da bo SID banka oblikovala posebno shemo za prevoznike. Prizadevamo si, da ta shema zaživi čim prej. Ključni cilj je, da zagotovimo denar za obratna sredstva. Druga shema pa so nepovratna sredstva. Če se država odloči, da prevozniški sektor dobi 100 tisoč evrov nepovratnih sredstev, pa ta denar ni za nakup vozil, temveč za plače, regrese itd.«

Tudi gospodarski minister Zdravko Počivalšek je položaj avtoprevoznikov označil za zahtevnega in se zavzel za ukrepe, ki bi naslovili specifične težave sektorja. »Prevozništvo potrebujemo, če želimo, da se naše gospodarstvo uspešno razvija. To sta dve plati iste zgodbe,« je poudaril.

Upravičeni do dodatka

Do izplačila enkratnega solidarnostnega dodatka so dodatno upravičeni tudi prejemniki nadomestil iz invalidskega zavarovanja.

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – Po zakonu o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo so do izplačila enkratnega solidarnostnega dodatka dodatno upravičeni tudi prejemniki nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki delajo krajši delovni čas in so na začasnem čakanju na delo oziroma so odsotni z dela zaradi višje sile. Imeti morajo stalno prebivališče v Sloveniji, do prejemka pa so upravičeni, če niso dobili enkratnega solidarnostnega dodatka na kakšni drugi podlagi omenjenega zakona. Dodatek bo izplačan le v primeru, da so izpolnjeni vsi omenjeni štirje pogoji, peti pogoj pa je tudi cenzus.

Cenzus se ugotavlja tako, da se nadomestilo iz invalidskega zavarovanja najprej preračuna na polni delovni čas, k preračunanemu znesku pa se nato prištejejo še morebitni drugi zneski, ki jih uživalec nadomestila iz invalidskega zavarovanja prejema pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, in sicer sta to: dvajset odstotkov predčasne ali štirideset odstotkov starostne pokojnine in/ali drugo nadomestilo iz invalidskega zavarovanja. Uživalcu nadomestila iz invalidskega zavarovanja se enkratni solidarnostni dodatek izplača, če vsota preračunanega zneska nadomestila in morebitnih drugih prejemkov, ki jih izplačuje zavod, ne preseže 700 evrov. Če bo vsemu temu zadoščeno, bo določena višina izplačila enkratnega solidarnostnega dodatka. Z zavoda še sporočajo, da bodo dodatek lahko izplačali izključno na podlagi posamične vloge upravičenca. Vloga je že na voljo na spletni strani zavoda, oddati jo je treba najkasneje do 30. junija skupaj z vsemi dokazili o odrejenem čakanju delavca na začasno delo oz. drugo dokazilo o upravičeni odsotnosti z dela zaradi višje sile kadarkoli v obdobju od 13. marca do 31. maja 2020. Vloge lahko oddajo na več načinov: preko storitve zavoda eVloge za VSE, preko portala Moj eZPIZ, po pošti, na naslov ZPIZ, Kolodvorska 15, 1000 Ljubljana, ali v nabiralnike ob vhodu v prostorih zavoda.

k KOMENTAR
Vilma Stanovnik

Tesnoba praznih tribun

Če ste športni navdušenec in navijač, gotovo vsako leto obiščete kakšno tekmo. Roko na srce – moderne komunikacijske tehnike jih že lep del prenašajo na televizijskih zaslonih, spletnih straneh in še kje, tako da tudi tisti, ki nimate časa za ogled tekmovanj ob igriščih, tekmovalnih progah, stadionih, bazenih, doskočiščih in še kje, lahko napete obračune ekip in posameznikov spremljate v živo ali si jih ogledate v posnetkih. Seveda lahko prižgete tudi radio, si o športnih rezultatih, napovedih in komentarjih preberete v časopisih ...

Možnosti in priložnosti je ogromno in ljubitelji športa te dni že težko čakamo, da se življenje vendarle počasi vrne v ustaljene tirnice – ter seveda igralci na igrišča in druga športna prizorišča.

Večina športnikov kljub epidemiji namreč ni prekinila svojih treningov, saj se zavedajo, da bo ob sprostitvi ukrepov treba prej ali slej pokazati, kaj so počeli zadnja dva meseca. V okviru omejenih možnosti se trudijo vsak po svojih močeh tudi zato, ker vedo, da se bo kmalu treba izkazati ne le pred neusmiljenimi štoparicami, ampak tudi pred trenerji in navijači.

Kot vse kaže, bodo tako pri nas kot marsikje druge najprej na igrišča prišli nogometaši. Ne le zato, ker je nogomet najbolj množičen šport, temveč tudi zato, ker se igra na prostem in ker se v njem vrtijo velike vsote denarja. Te dni iz tujine poročajo o velikanskih izgubah klubov in znižanju plač športnikom.

Težave imajo tudi naši klubi in to občuti tudi večina naših profesionalnih športnikov. Šport je pač že dolgo tudi vrsta gospodarske panoge in epidemija covida-19 je še kako posegla tudi na to področje. Odpovedana ali preložena je vrsta tekmovanj, če ni tekmovanj, pa seveda ni dohodka. In ne nazadnje tudi ni gledalcev ali navijačev.

Športniki in navijači pač potrebujemo drug drugega. Drug drugega podpiramo, drug z drugim se veselimo, skupaj pa privabljamo sponzorje in vse druge, ki šport podpirajo. Zato ni čudno, da so navijači že predlagali, da bi kupili vstopnice, čeprav ne bodo mogli biti na tekmi in si jo bodo lahko ogledali zgolj na ekranih. Prav tako so predlagali, da bi – za boljše vzdušje – sponzorirali lutke, ki bi sedele na njihovih sedežih.

Gotovo bodo do začetka tekmovanj športniki in navijači še imeli ideje, kako se prilagoditi novim časom in razmeram. Dejstvo pa je, da zagotovo tako športniki kot navijači težko čakajo dan, ki ga bodo lahko brez strahu in tesnobe spet doživeli na igriščih in tekmovališčih ter ob njih.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci: Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Znova v šole in vrtce

Osnovnošolci prve triade in dijaki zaključnih letnikov bodo v ponedeljek znova sedli v šolske klopi, v vrtce pa naj bi se vrnila dobra polovica otrok.

Ana Šubic

Kranj – Vlada je predvčerajšnjim načelno dovolila ponovno odprtje vzgojno-izobraževalnih ustanov. V ponedeljek, 18. maja, se v šolske klopi vračajo učenci prve triade osnovne šole in osnovne šole s prilagojenim programom, dijaki zaključnih letnikov srednje šole, posamezniki, ki bodo v tem šolskem letu opravljali maturo ali zaključni izpit, in dijaki nezaključnih letnikov, ki imajo pravico do dodatne strokovne pomoči. Devetošolci se bodo v šolo vrnili 25. maja, prav tako pa tudi tisti učenci od 4. do 8. razreda, za katere bo organiziran dopolnilni pouk. Kot smo že poročali, so predvidene manjše učne skupine, v katerih bo do petnajst učencev oziroma dijakov.

Z 18. majem naj bi vrata znova odprli tudi vrtci. V skupinah prvega starostnega obdobja naj bi bilo največ osem otrok, v drugem starostnem obdobju pa še dva več. Zaradi prostorskih omejitev, ki so povezane z zagotavljanjem zdravstveno-varnostnih ukrepov, je šolsko ministrstvo starše pozvalo, naj v začetni fazi v vrtce pripeljejo le otroke brez varstva v domačem okolju. Po podatkih, ki so jih zbrali v Skupnosti vrtcev Slovenije (SVS), naj bi se v vrtce vrnilo okoli 55 odstotkov otrok. »Prisotnost otrok je nekoliko večja v večjih mestih, v manjših okoljih je nekoliko nižja. Na Gorenjskem bo najtežje organizirati delo v Kranjskih vrtcih, v osrednji Sloveniji pa v Ljubljani, kjer je ponekod prijavljenih tudi 74 odstotkov otrok,« je pojasnila predsednica SVS Janja Bogataj. V vrtcih s povečanim številom prijavljenih otrok prihaja tudi do pomanjkanja prostorov. »To pa narekuje potrebo po še dodatnih kadrih, ki jih zaradi različnih zdravstvenih tveganj primanjkuje že sedaj,« je pristavila.

V vrtcu bo težko zagotavljati razdaljo

»Navodila, ki smo jih vrtci prejeli s strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), razumemo bolj kot priporočila. V nekaterih delih so napisana razumljivo in smo se v skladu z njimi ravnali že v preteklosti ob pojavu različnih epidemij v vrtcih. Zagotovo pa bo kakšna stvar tudi drugačna in jo bomo skušali vpeljevati na način, da bo razumna in v skladu z zmožnostmi dojemanja otrok v določenem starostnem obdobju. Zagotovo bo težko zagotoviti meter in pol do dva metra razdalje med otroki. Predšolski otrok v igri išče neprestano interakcijo z drugimi otroki ali z odraslo osebo. Če bi v ta del posegali na grob način, bi otroci to razumeli kot prepoved. To priporočilo v vrtcih zagotovo ne bo realizirano v celoti, bomo se pa izogibali načrtovanju dejavnosti, kjer bi prišlo do tesnega sodelovanja več otrok,« je pojasnila Bogatajeva in poudarila, da je strokovno osebje v vrtcih zelo inovativno in ustvarjalno, zato bo z različnimi pristopi znalo pedagoško delo zapeljati v pravo smer in upoštevati smernice. »Nobene težave ne vidim tudi v tem, da otroci ne bi mogli na zunanja igrala,« je razložila in dodala, da bodo delo skušali organizirati tako, da bodo otroci lahko čim več časa na prostem. Poudarila je še, da ne bodo izvajali zgolj varstva, pač pa pedagoški proces v okviru kurikuluma za vrtce. Bo pa ta nekoliko prilagojen, saj morajo v prvi vrsti poskrbeti za varno in ljubeče okolje, v katero se otroci vračajo po dveh mesecih.

V vrtcih in šolah se pospešeno pripravljajo na ponovno odprtje. / Foto: Gorazd Kavčič

V Vrtcu Škofja Loka, ki ga vodi Bogatajeva, pričakujejo vključitev 434 otrok oz. slabih 47 odstotkov. Za zdaj nimajo težav in bodo delo lahko organizirali tako, kot so predvidevali. V Kranjske vrtce pa je prijavljen 901 otrok, kar predstavlja 55 odstotkov vključenih. Čeprav bodo odprli vseh 15 enot, še vedno ne bodo mogli zagotoviti prostorskih pogojev in normativov, ki jih priporočajo smernice in navodila ministrstva in NIJZ, je povedala ravnateljica Tea Dolinar. Približno petina strokovnega kadra jim je sporočila, da spadajo v rizično skupino. »To nam ob oblikovanju skupin organizacijo dela še dodatno otežuje,« je dejala in dodala, da jim trenutno največ preglavic povzročajo nekatera nejasna, pomanjkljiva in neživljenjska navodila.

Biti študent v času epidemije

Po ocenah študentskega servisa Mjob naj bi v obdobju epidemije brez študentskega dela ostalo sedemdeset odstotkov študentov. Poleg izgube dela se je nemalo študentov soočilo tudi z izgubo bivališča, saj so študentski domovi zaprli svoja vrata. Obenem so se morali prilagoditi na spremembe študijskega procesa, ki poteka na daljavo.

Maša Likosar

Kranj – Brez dela so po besedah Maje Kokol iz študentskega servisa Mjob ostali praktično vsi študentje v strežbi, tisti, ki delajo v neživilskih trgovinah, kinih, hotelih in igralnicah, in tisti študentje, ki opravljajo promocije. »Največji delež študentov dnevno oziroma mesečno dela prav v teh panogah, ki so bile zaradi epidemije primorane zapreti svoja vrata,« pojasnjuje Kokolova in dodaja, da so v obdobju epidemije izdali štirikrat manj napotnic kot v enakem obdobju lani. Pred epidemijo so imeli objavljenih več kot 1200 aktivnih oglasov, ob razglasitvi pa se je njihovo število zmanjšalo za več kot šestdeset odstotkov, v tem trenutku imajo okoli petsto prostih del. »Kar nekaj del je še vedno aktualnih in podjetja še vedno potrebujejo pomoč študentov. Ponudbo del dnevno osvežujemo na spletni strani, zato svetujemo študentom, naj jo redno spremljajo in mogoče v tem času, ko njihovo delo ni aktualno, opravljajo kakšno drugo delo in si pridobijo izkušnje in kompetence na drugem področju. To jim bo vsekakor dodatna referenca, ko bodo iskali redno zaposlitev,« pravi Kokolova.

V Dijaškem in študentskem domu Kranj bodo v nedeljo sprejeli prve dijake, ki so upravičeni do bivanja v domu, za študente za zdaj še vedno ostaja zaprt. / Foto: Gorazd Kavčič

Strah pred okužbo je še vedno glavna in razumljiva težava študentov za opravljanje razpoložljivih študentskih del, zato jim je predvsem pomembna varnost. »Opažamo, da so študentje pripravljeni poprijeti za dela, po katerih v preteklosti ni bilo toliko povpraševanja, saj potrebujejo prihodke za osnovne življenjske stroške,« doda Kokolova.

Pisala diplomsko nalogo, študiral na daljavo

V času epidemije je študentsko delo zastalo tudi Ani Sodnik s Kokrice, absolventki ustne higiene. Zaradi statusa absolventa ni bila upravičena do enkratnega solidarnostnega dodatka v vrednosti 150 evrov, ki ga je vlada namenila rednim in izrednim študentom s stalnim bivališčem v Sloveniji. Ana pravi, da je obdobje od 10. marca dalje, ko ni bilo prihodka, preživela le zato, ker še ne živi v lastnem gospodinjstvu. »Domači so mi pomagali pri oskrbi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. Epidemija mi je do neke mere sicer prišla prav, saj sem imela več prostega časa, ki sem ga lahko namenila pisanju diplomske naloge,« je še dodala Sodnikova.

Študent prvega letnika ekonomije Klavdij Šmid iz Hotemaž pa je solidarnostni dodatek prejel. »Med študijskim letom ne delam, zato se mi je zdela višina denarne pomoči visoka. Nizka je za tiste, ki so primorani delati, da lahko preživijo,« pravi Šmid in nadaljuje: »Na naši fakulteti so odlično organizirali študij na daljavo in tako smo lahko nemoteno nadaljevali študijski proces, vključno z vajami in izpiti. Pozitivno pri tem je tudi to, da se ni treba voziti do fakultete in lahko prihraniš na račun prevoza.« Šmid je izrazil še zaskrbljenost: »Mislim, da bo letos mnogo težje dobiti študentsko delo, saj bo ponudbe verjetno mnogo manj.«

V dijaške domove se vrača življenje

Pomoč domačih je za študente v času epidemije ključnega pomena in ti za enkrat še vedno ostajajo doma, ker se fakultete in študentski domovi še ne odpirajo. Bodo pa prve dijake v nedeljo sprejeli dijaški domovi, saj se v skladu z okrožnicami ministrstva in vlade v ponedeljek odpirajo šole za dijake zaključnih letnikov in tiste, ki potrebujejo pomoč. V Dijaškem in študentskem domu Kranj po besedah ravnateljice Judite Nahtigal pričakujejo približno polovico upravičenih dijakov. »Pri nas je 22 upravičencev, za zdaj se jih je prijavilo osem. Pravico do bivanja v dijaškem domu imajo tudi tisti dijaki, ki bodo opravljali prakso, med njimi sta se prijavila dva,« je povedala Nahtigalova in dodala, da bo v dijaškem domu veljal poseben protokol, predpisan s strani strokovnih institucij. »V vsako sobo bo lahko nastanjen samo en dijak, tudi v jedilnici bo za mizo lahko samo po eden, ne bo skupinskih aktivnosti, predpisan bo strog higienski režim, poskrbeli bomo tudi za maske,« je sklenila ravnateljica.

Delo »urgence« v času covida-19

»Število obravnav v Ambulanti nujne medicinske pomoči Zdravstvenega doma (ANMP ZD) Kranj je glede na lanski april upadlo za štirideset odstotkov. Število nujnih stanj in nujnih medicinskih intervencij pa je ostalo enako. Številke dokazujejo, da je bilo v preteklosti vsaj štirideset odstotkov vseh obiskovalcev povsem nenujnih in bi se lahko brez škode za lastno zdravje namesto na urgentno službo obrnili na osebnega zdravnika,« je povedal vodja ANMP ZD Kranj Miha Oman, dr. med. Prve paciente s sumom na bolezen covid-19 so v tej ambulanti obravnavali že pred razglasitvijo epidemije. Več pa v pogovoru z njim.

Suzana P. Kovačič

Kako poteka delo ANMP ZD Kranj med epidemijo?

Prve paciente s sumom na bolezen ali s klinično sliko bolezni covid-19 smo obravnavali že pred razglasitvijo epidemije. Na srečo smo začeli tudi aktivnosti za zagotovitev zaščitne opreme že precej pred tem, ob prvih znakih, da je možna epidemija tudi v Evropi. V nasprotnem primeru bi bile težave z zagotavljanjem zaščitne opreme, ki so se pojavile na vrhuncu epidemije, še večje. Prve paciente in odvzeme prvih brisov smo obravnavali že konec februarja. Skupaj s pojavom prvih pacientov smo že takrat začeli z reorganizacijo dela ANMP, kjer smo morali zagotoviti dodaten kader za delo in ločiti čisti in nečisti vhod, poskrbeti za prostore za pregled pacientov s sumom na bolezen in odvzeme brisov.

Drugega marca je ZD Kranj tudi uradno postal ena od 16 vstopnih točk, reševalna postaja ZD Kranj pa eden od petih izvajalcev reševalnih prevozov pacientov s potrjeno boleznijo covid-19. Skupaj z zdravniki ZD Škofja Loka in ZD Tržič smo organizirali delo na vstopni točki, ki je obsegalo tako pregled pacienta kot jemanje brisov, saj se je število pacientov s sumom na bolezen začelo povečevati.

Skladno z uredbo ministrstva za zdravje o ukrepih za obvladovanje širjenja covida-19 in posledično odpovedjo preventivnih zdravstvenih dejavnosti ter večine specialističnih zdravstvenih dejavnosti je prišlo do večje reorganizacije dela celotnega zdravstvenega doma. Šestnajstega marca sta bili vzpostavljeni posebni t. i. covid ambulanti za odrasle in za otroke za področje zdravstvenih domov Kranj, Tržič in Škofja Loka, dejavnost ambulante pa je prešla pod pristojnost družinske medicine in pediatrije. ANMP je še vedno obravnavala vsa nujna stanja, tako pri pacientih s sumom na covid-19 kot brez njega.

Koliko imate tudi klicev glede novega virusa? Kakšen je protokol obiska ANMP?

Število telefonskih klicev v ANMP je povečano. Največ jih je bilo tik pred razglasitvijo epidemije, ko smo sprejeli tudi štiristo klicev na dan. Temu smo se prilagodili tako, da smo ustanovili posebno delovišče, kjer je zdravnik na enotni telefonski številki odgovarjal na vprašanja v zvezi s covidom-19 in svetoval pacientom glede ukrepanja. Paciente je lahko tudi naročil na pregled ali odvzem brisa ter svetoval glede karantene ali samoizolacije.

Po reorganizaciji delovanja zdravstvenega sistema, po večji dostopnosti družinskih zdravnikov po telefonu in z vzpostavitvijo covid ambulant se je število klicev začelo umirjati, še vedno pa jih je več kot v preteklosti.

ANMP tudi v teh razmerah obravnava vsa nujna stanja oz. stanja, kjer z obravnavo in zdravljenjem pacient ne more počakati na obravnavo pri osebnem zdravniku. Pred vhodom v čakalnico ANMP je vzpostavljena triažna točka, kjer pacienta povprašajo o simptomih, ki bi lahko kazali na covid-19, pacientu se izmeri telesna temperatura, prejme tudi zaščitno masko. Če je postavljen sum na covid-19, se obravnava v ločenih prostorih (če pacient ni življenjsko ogrožen, ga v času delovanja covid ambulante napotimo tja), osebje pa ga obravnava oblečeno v zaščitno opremo.

ANMP ZD Kranj tudi v teh razmerah obravnava vsa nujna stanja oziroma stanja, kjer z obravnavo in zdravljenjem pacient ne more počakati na obravnavo pri osebnem zdravniku. Pred vhodom v čakalnico ANMP je vzpostavljena triažna točka, kjer pacienta povprašajo o simptomih, ki bi lahko kazali na covid-19.

Koliko obravnav ste imeli v aprilu, koliko od teh je bilo nujnih stanj?

Število obravnav v ANMP je glede na lanski april upadlo za štirideset odstotkov. Število nujnih stanj in nujnih medicinskih intervencij pa je ostalo enako. Številke dokazujejo, da je bilo v preteklosti vsaj štirideset odstotkov vseh obiskovalcev povsem nenujnih in bi se lahko brez škode za lastno zdravje namesto na urgentno službo obrnilo na osebnega zdravnika. Kajti kljub drugačnim pričakovanjem število hudih poslabšanj kroničnih bolezni v tem času ni bilo bistveno večje. Poslabšanja kroničnih bolezni so se dogajala tudi pred epidemijo. Sedaj, ko se je strah pred okužbo nekoliko umiril, število nenujnih obiskov v ANMP zopet narašča.

Miha Oman, dr. med., spec. urgentne medicine

Katera so tista nenujna stanja, zaradi katerih se "urgence" ne obišče?

O nenujnih stanjih, zaradi katerih nekateri pogosto obiskujejo urgentne službe, je bilo že veliko napisanega. Stanja ostajajo enaka. To so pisanje receptov za redno terapijo, napotnice za kontrolne zdravniške preglede, odstranitve klopa, izpiranje ušes, bolezenska stanja, kot so vraščeni nohti, ki jih ima pacient že dalj časa in so brez znakov vnetja. Kar nekaj je tudi pacientov z zdravstvenimi težavami, ki so že bile obravnavane pri osebnem zdravniku, marsikatere tudi pri specialistu, nato pa pacient pride še po drugo ali tretje mnenje na urgenco.

Pri izvajalcih so bili začasno odpovedani nenujni specialistični pregledi in posegi ... Ta ukrep je ministrstvo medtem že sprostilo. Ste imeli zaradi tega kaj več obiska v ANMP, ker se je npr. stanje pacienta, ki je čakal na pregled, poseg, poslabšalo?

Bistvenega povečanja obiskov v ANMP zaradi poslabšanja stanja, ker so bili nenujni specialistični pregledi in posegi odpovedani, na srečo ni bilo. Posamezni primeri so seveda bili, vendar so se pojavljali tudi prej.

Kako je organizirana dežurna služba za otroke?

Pediatrična dežurna služba za otroke, ki ne kažejo znakov okužbe, je organizirana enako, kot je bila do sedaj. Med delavniki, med delovnim časom dispanzerjev je organizirana v pediatričnem oz. šolskem dispanzerju, ob koncu tedna in med prazniki je še vedno organizirana pediatrična dežurna služba med 8. in 20. uro. Če pa ima otrok vročino, prehladne znake ali druge znake okužbe, starši po telefonu pokličejo osebnega ali dežurnega pediatra, se z njim posvetujejo in ki jih v primeru potrebe naroči in napoti na pregled v covid ambulanto, ki je za otroke iz zdravstvenih domov Kranj, Škofja Loka in Tržič organizirana v ZD Kranj, v prostorih Fajdigove ambulante.

»Po izredno napornem februarju in marcu, ko smo dnevno reorganizirali delovne procese, se ukvarjali z zagotavljanjem zaščitne opreme (ki ni bila dobavljiva), tudi večkrat dnevno prejemali nova navodila pristojnih institucij, se je stanje trenutno nekoliko umirilo.«

So trenutno kakšne težave, na katere bi opozorili?

Po izredno napornem februarju in marcu, ko smo dnevno reorganizirali delovne procese, se ukvarjali z zagotavljanjem zaščitne opreme (ki ni bila dobavljiva), tudi večkrat dnevno prejemali nova navodila pristojnih institucij, se je stanje trenutno nekoliko umirilo. Organizacija dela in zaloge zaščitne opreme omogočajo v trenutnih razmerah stabilno delovanje.

Z zagonom vseh zdravstvenih dejavnosti in vračanjem osebja na stara delovna mesta pa so pred nami novi izzivi ponovne reorganizacije delovanja covid ambulant in predvsem ponovna kadrovska stiska.

Trenutno bi bolj kot na težave veljalo opozoriti na izjemno prizadevnost vseh zaposlenih, ne samo tistih, ki se vključujejo v ANMP, saj so pokazali izjemno delavnost, zanesljivost in prilagodljivost ter ob reorganizaciji delovanja na novih deloviščih dali vse od sebe, da bi pomagali pacientom. Enako velja tudi za tiste, ki so v ozadju, nekoliko bolj skriti pred očmi javnosti, skrbeli za zagotavljanja opreme in ostalega potrebnega za delo zaposlenih, ki so bili v stiku z bolniki s covidom-19. Zahvalili bi se tudi vsem službam (gasilci, policija, Civilna zaščita, področni epidemiologi NIJZ, laboratorij NLZOH ...), podjetjem in posameznikom, ki so nam pomagali v teh izrednih razmerah. Na žalost (oz. na našo srečo) jih je preveč, da bi lahko vse poimensko našteli.

Informacijska pisarna prenehala delovati

Radovljica – S sklepom občinskega štaba Civilne zaščite so v torek v Radovljici zaključili delovanje informacijske pisarne, ki jo je občina vzpostavila na posebni telefonski številki v prvih dneh po razglasitvi epidemije covida-19. Kot so pojasnili na občinski upravi, so klici občanov v zadnjih dneh povsem usahnili, kar kaže, da z rahljanjem ukrepov ne potrebujejo več pomoči pri oskrbi. Če bodo razmere to narekovale, bo informacijska pisarna spet vzpostavljena. Informacijska pisarna je delovala od 16. marca. Uslužbenci občinske uprave so po telefonu dnevno odgovarjali na vprašanja občanov in različnih organizacij, predvsem glede zaščitne opreme, oskrbe s hrano in zdravili, razkuževanja stavb in izjem prepovedi prehoda med občinami. Ključne probleme so reševali sproti ali jih posredovali pristojnim. O zbranih potrebah za pomoč pa so dnevno obveščali OZRK Radovljica, ki je občane oskrbovalo s pomočjo svojih prostovoljcev.

Poziv lastnikom poslovnih prostorov k prilagoditvi najemnin

Tržič – Zaradi razglašene epidemije covida-19 in številnih preventivnih ukrepov, ki so bili sprejeti z namenom preprečevanja širjenja virusa, so tudi v občini Tržič tako obrtniki kot mnoga podjetja morali prenehati izvajati svoje dejavnosti in pri tem imeli velike finančne posledice. Občinski Odbor za gospodarstvo in gospodarske javne službe je na svoji izredni seji podal predlog županu, da izda neobvezujoč poziv lastnikom poslovnih prostorov oz. najemodajalcem, da za čas trajanja ukrepov, ko najemniki niso mogli poslovati, prilagodijo najemnino; jih oprostijo ali vsaj delno oprostijo plačila ali na drug način olajšajo plačilo obveznosti za ta čas. Eden izmed že sprejetih ukrepov občine je, da bodo tudi najemniki občinskih lokalov za čas zaprtja oproščeni plačila najemnin.

Zobozdravstvene ambulante spet odprte

Kamnik – Zobozdravstvene ambulante od 11. maja dalje znova delujejo tudi v Zdravstvenem domu Kamnik. Na pregled se lahko naročite po telefonu, in sicer odrasli pacienti na številki 01 8318 640, otroci pa na številki 01 8318 643. V zdravstvenem domu opozarjajo, da je vstop še vedno možen zgolj za naročene paciente in z upoštevanjem ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe.

V Bohinju organizirajo čistilno akcijo

Bohinjska Bistrica – V Bohinju bodo tudi letos organizirali tradicionalno čistilno akcijo Prijatelji, očistimo Bohinj!, ki bo, če bo lepo vreme, jutri, v soboto, 16. maja, za rezervni termin pa so organizatorji izbrali prihodnjo soboto, 23. maja. »Posamezna društva ali skupine, ki se bodo udeležile čistilne akcije, naj razporedijo svoje udeležence tako, da bodo po površinah čistili v manjših skupinah do pet oseb, na različnih delih trase, ki jo čistijo. Upoštevati je seveda treba vse ukrepe za zajezitev širjenja koronavirusa,« ob tem opozarjajo organizatorji, to sta občina in Turistično društvo Bohinj. Zbirna točka za vse udeležence čistilne akcije bo pri Gostilni Danica v Bohinjski Bistrici, kjer bo mogoče od 8. ure dalje prevzeti vreče za smeti, rokavice, zaščitne maske ter malico za udeležence akcije. Vreče za smeti in rokavice je mogoče prevzeti tudi v tednu pred čistilno akcijo v sprejemni pisarni Občine Bohinj vsak dan med 9. in 13. uro.

Pol milijona evrov za sanacijo gozdov

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je v minulih dneh izdala lastnikom gozdov odločbe za dodelitev finančnih podpor pri odpravi škode v poškodovanih gozdovih in pri obnovi teh gozdov. Na javni razpis, ki se je končal 18. februarja letos, je prejela 133 vlog – sedem jih je zavrnila oziroma zavrgla, za 126 vlog pa je izdala odločbe, s katerimi je vlagateljem dodelila skupno 519 tisoč evrov finančne podpore. Dodeljeni znesek je manjši od razpisanega, skupno je bilo za podpore na voljo dva milijona evrov, od tega 550 tisoč evrov za sanacijo v žledolomu poškodovanih gozdov, 500 tisoč evrov za odpravo škode v gozdovih, ki jih je prizadel veter, in 950 tisoč evrov za sanacijo gozdov, v katerih so se čezmerno razmnožili podlubniki.

Konec organiziranega prevoza hrane in zdravil

Žirovnica – V žirovniški občini so ukinili klicni center, ki je deloval od začetka epidemije in je bil namenjen občanom za pomoč in informacije. Prav tako so prenehali izvajati organiziran prevoz hrane in zdravil za občane. Kot poudarjajo na Občini Žirovnica, pa vsi, ki bodo tovrstno pomoč vseeno potrebovali, lahko pokličejo v času uradnih ur v občinsko sprejemno pisarno. Obenem bodo s ponedeljkom na Občini Žirovnica ponovno uvedli uradne ure za stranke, a ob upoštevanju varnostnih ukrepov.

V pričakovanju domačih gostov

Povezovanje je edini način, ki omogoča preživetje gospodarstva, so prepričani na Bledu, kjer so bili doslej v več kot devetdesetih odstotkih orientirani na tuje goste. Turizem in s tem delovna mesta si zdaj prizadevajo ohraniti s privabljanjem domačih gostov.

Marjana Ahačič

Predstavniki blejskega turističnega gospodarstva: Gašper Špec, predstavnik blejskih sobodajalcev, Matija Blažič, Hotel Ribno, Tomaž Rogelj, Turizem Bled, Jani Klemenčič, predstavnik gostincev, in podžupan Bleda Jaka Bassanese

Bled – Bled je točka, ki si jo skoraj ves svet želi ogledati, prostor pa je majhen, zato je zdaj priložnost, da na svoj račun pridejo tudi domači gostje, je na novinarski konferenci, na kateri so predstavili nov zagon turističnega gospodarstva po krizi, ki jo je povzročil koronavirus, povedal blejski župan Janez Fajfar. Ob tem je poudaril, da je naloga občine skrb za dobro počutje lokalnih prebivalcev in obenem usklajevanje vseh gospodarskih interesov, kar je zahtevna naloga.

»Cilj je v čim manjši meri znižati cene in rajši gostu ponuditi več za isti denar,« je promocijsko usmeritev Bleda v spopadu s krizo povzel direktor Turizma Bled Tomaž Rogelj. Pojasnil je, da bodo letos na novo opredelili lani uvedeno kartico Gost Bleda, pri čemer bodo stacionarnim gostom namesto dosedanjih brezplačnih prevozov po destinaciji in okolici ponudili različne dodatne storitve in ugodnosti, o katerih se sedaj še dogovarjajo. Obiskovalce čakajo tudi brezplačna parkirišča pod gradom, pri šoli in na Betinu.

Začrtane cilje, pravijo na Bledu, bodo dosegli z medsebojnim povezovanjem in sodelovanjem turističnega gospodarstva. Tako so v odziv na krizo med seboj v štiri delovne skupine povezali hotelirje, gostince, sobodajalce in druge deležnike. »Skupaj smo v tej krizi in skupaj se moramo boriti, zato smo strnili vrste,« je poudaril direktor blejske občinske uprave Robert Klinar. Računajo pa tudi na pomoč države, brez katere ne bo šlo.

Kot je povedal direktor Hotela Ribno Matija Blažič, bi brez ukrepov vlade, kar se tiče čakanja na delo, zanesljivo že morali odpuščati. Pomoč pa bodo potrebovali še naprej. Hotelirji predlagajo tudi ukrepe za zagotavljanje likvidnosti, možnost čakanja na delo za naslednjih 12 mesecev, možnost polovičnega delovnega časa, podporo in subvencije pri investicijah ter pričakujejo močno promocijsko kampanjo.

Blejski turizem bo zaradi krize, zaradi katere ostajajo zaprte državne meje, še posebno prizadet, saj je v kar 95 odstotkih odvisen od tujih gostov. Zato bodo hotelirji letos verjetno svoje zmogljivosti odprli v zelo omejenem obsegu. »Računamo, da se bo na delo lahko vrnilo od dvajset do štirideset odstotkov delavcev, drugi bodo še naprej na čakanju, odvisno od podjetja do podjetja,« je povedal Blažič.

Hotelirji ugotavljajo, da je število rezervacij za junij zanemarljivo, za julij in avgust pa kažejo od deset- do tridesetodstotno zasedenost, vendar stornacije prihajajo tekoče v tridesetdnevnem odpovednem roku. Večina obstoječih rezervacij je s strani tujih gostov, za katere je veliko vprašanje, ali bodo lahko prišli, novega povpraševanja pa praktično ni, je stanje opisal Blažič.

Skupaj s hotelirji so se v težkem položaju znašli tudi sobodajalci, ki na Bledu ustvarijo približno polovico nočitev. Upajo, da bodo lahko čim prej začeli odpirati namestitve. Hkrati si želijo ustreznih navodil in seveda čimprejšnjega odprtja meja.

»Zavedanje celotnega turističnega sektorja je, da bo domači gost težko nadomestil število nočitev tujih gostov. Vendar verjamem, da lahko na Bledu in v celotni Sloveniji domači gost pripomore vsaj k premostitvi tega krča, ki nas čaka, in k ohranitvi večine delovnih mest, če se bomo držali slogana, da dopustujemo doma,« je dejal blejski podžupan Jakob Bassanese.

Blejski grad je spet odprt

Dvomesečno zaprtje Blejskega gradu je povzročilo milijonsko škodo, investicije so za dve leti preložene, za goste pa so pripravili nove programe.

Marjana Ahačič

Bled – Po skoraj natanko dveh mesecih so včeraj za obiskovalce spet odprli vrata Blejskega gradu. »Še nekaj mesecev nazaj smo se pogovarjali o 580 tisoč in več obiskovalcih, kolikor smo jih na gradu našteli lani, potem pa pred dvema mesecema čez noč padli v borbo za obstanek,« je dan pred ponovnim odprtjem gradu za obiskovalce dramatične razmere ob zaprtju gradu in popolnem zastoju turizma opisal direktor Zavoda za kulturo Bled Matjaž Završnik. A ker je, kot pravi, v vsaki nesrečni situaciji tudi kaj dobrega, so čas, ko na gradu ni bilo obiskovalcev, porabili za poglobljen razmislek o tem, kako stvari zastaviti na novo.

Tako so posodobili vsebine, pripravili nov promocijski material in se usmerili na domače goste, ki so bili v zadnjih letih med obiskovalci gradu v izraziti manjšini. Vstopnin, pravi, ne bodo nižali, obiskovalce bodo poskušali privabiti z brezplačnim spodnjim parkiriščem, popustom za okrepčilo v enem od treh gostinskih lokalov ali z brezplačnim darilom, na primer grajskim vinom, Trubarjevo kazalko za knjigo ali kovancem za srečo.

Vrata Blejskega gradu so od včeraj spet odprta.

V začetku tedna so se na blejske ulice vrnili fijakarji, od včeraj je spet odprt Blejski grad, v ponedeljek pa bodo na jezero spet zaplule pletne, ki bodo prve obiskovalce po dveh mesecih odpeljale tudi na Blejski otok. Od danes je za obiskovalce odprta tudi soteska Vintgar.

»K sreči smo pretekla leta zaključili tako, da smo grad skoraj v celoti prenovili, da smo vse izvajalce poplačali in nimamo niti evra dolga za nazaj,« ob tem dodaja Završnik. »Res pa je, da bomo morali investicije, načrtovane za letos in prihodnje leto, prestaviti v prihodnost. Ampak Blejski grad je v svoji tisočletni zgodovini preživel marsikaj, a si je zmeraj opomogel in prepričan sem, da bo tako tudi v tej krizi. V prihodnost moramo gledati optimistično, s tem, da se zavedamo, prihodnost nikoli več ne bo taka, kot je bila realnost, kakršne smo bili navajeni v zadnjih nekaj letih.« Na Blejskem gradu tako v teh dneh pričakujejo prve, domače goste. Grad je za zdaj odprt vsak dan od 10. do 18. ure, direktor Završnik pa je prepričan, da bo marsikdo z veseljem izkoristil priložnost, ki je v zadnjih letih turistične konjunkture ni bilo: ogledati si ta nesporni gorenjski turistični biser v miru, brez množic obiskovalcev, ki so se sicer v zadnjem obdobju na grad zgrinjala v tisočih dnevno.

Obletnica vrnitve Mošnjanov v domačo vas

V teh dneh mineva petinsedemdeset let, odkar so se v domačo vas iz izgnanstva vrnili prebivalci Mošenj. V nemških taboriščih so preživeli dobro leto dni, potem ko so aprila 1944 Nemci vas požgali in njene prebivalce pregnali z domov.

Marjana Ahačič

Mošnje – »Leta 1943 se je v naše župnišče vselil neki Nemec z družino – ženo, sinom in hčerko, še dva hlapca je pripeljal s seboj. Spomnim se ga, ker je k nam v mlin vozil žito, Hans Warmuth mu je bilo ime. Mislim, da nihče ne ve, zakaj so 3. aprila 1944 partizani na vratih doma ustrelili njegovega takrat 15 let starega sina Hanzija. Zdaj se mi zdi, da je bila morda pomota ... No, čez deset, morda 14 dni, so ustrelili še očeta,« je tiste čase v pogovoru pred nekaj leti opisoval zdaj že pokojni Ciril Zupan, neutrudni kronist življenja v Mošnjah, ki je bil aprila 1944 star 14 let.

Tone Pristov, zdaj dolgoletni predsednik krajevnega odbora Društva izseljencev, se takole spominja noči s 3. na 4. april: »Nemški policisti so se zapodili po hišah. Zaslišalo se je močno lajanje psov, bučanje motorjev, kričanje in razbijanje po hišnih vratih. Povsod so gorele luči, policisti pa so vdirali v stanovanja in izganjali cele družine na zborno mesto v šolo. Ob tretji uri po polnoči so bili že vsi Mošnjani, od najmlajše, ki je bila stara zgolj tri mesece, pa do najstarejšega, ki je imel 85 let, zbrani v razredih osnovne šole.«

Mošnjani so se bali, da bodo vse postrelili, če ne vseh, vsaj moške. Na koncu so se odločili, da vas izpraznijo in požgejo nekaj hiš, devet družin, katerih sinovi, 16 jih je bilo skupaj, so bili prisilno mobilizirani v nemško vojsko, pa je moralo v 48 urah zapustiti domove in oditi – kamorkoli. Dne 15. aprila so nato Nemci požgali osem stanovanjskih hiš in 13 gospodarskih poslopij.

Mošenjski otroci v izgnanstvu v Nemčiji / Foto: arhiv muzeja v Mošnjah

Leta 1944 požgane Mošnje / Foto: arhiv muzeja v Mošnjah

Izgnanci iz Mošenj so bili internirani v dve taborišči na Bavarsko, na pretežno kmetijsko področje, okoli šestdeset kilometrov južno od Münchna. Po koncu vojne, maja 1945, se je iz Nemčije vrnilo vseh 29 družin. »Ena starejša ženska je umrla, rodil pa se je en fantek, tako da smo se vrnili v istem številu, kot smo odšli,« še navaja Pristov. Danes je živih še 27 nekdanjih izgnancev.

Takoj po prihodu domov so se lotili obnove požgane vasi. Na pomoč so fizično in z gradbenim materialom priskočili tudi iz sosednjih vasi. Ob sobotah in tudi ob nedeljah tudi jeseniški železarji, razni mojstri, kovači, tesarji in drugi, tudi jugoslovanska vojska. Bilo je kot na mravljišču, je pomlad in poletje 1945 v svojih spominih opisoval Ciril Zupan.

V Mošnjah v spomin na srečno vrnitev izgnancev v domačo vas 9. maja obeležujejo krajevni praznik. Tudi letos so ga, čeprav zaradi izrednih razmer ob epidemiji drugače kot v preteklih letih. Kot vsako leto so naročili spominsko mašo za izgnance, taboriščnike in druge žrtve vojnega nasilja v letih 1941–1945. Maša je bila, kot je povedal Tone Pristov, z upoštevanjem vseh zdravstvenih ukrepov prejšnjo nedeljo v Baziliki Marije Pomagaj na Brezjah, daroval jo je zlatomašnik pater dr. Viktor Papež.

V maju so po vsej občini izobesili letake z obema obletnicama in z dvema slikama otrok iz taborišča, pri spominski plošči pri osnovni šoli pa so položili svež šopek rož in postavili dva metra visoko oglasno piramido. Pred stavbo muzeja v Mošnjah je bilo stojalo s fotokopijami originalnih nemških dokumentov o tistih dogodkih, izobesili pa so tudi društveno zastavo.

Štiri otroke bodo vozili na tri lokacije

Mamica enoletnega Jakoba s Koroške Bele opozarja na problem enotnega vpisa v Vrtec Jesenice, zaradi česar njen sin ni bil sprejet v vrtec v domači vasi, ki ga obiskuje že njegova starejša sestrica. Ker so v družini štirje otroci, mlajši od osem let, jih bodo jeseni morali voziti v šolo in vrtec na kar tri različne lokacije.

Urša Peternel

Jesenice – »Sem mamica štirih otrok in se na vas obračam, ker bi rada javno izpostavila nehuman odnos vodstva vrtca na Jesenicah do otrok in njihovih staršev. Sem v stiski in ne vem več, na koga se lahko še obrnem.« Tako začenja svoje pismo Katja Terseglav s Koroške Bele, ki opozarja na povsem življenjske težave staršev, ki jim jih povzroča centralni vpis v Vrtec Jesenice. Tako se dogaja, da dva otroka iz iste družine morata obiskovati različni enoti vrtca na različnih koncih občine; tako je bil tudi Katjin enoletni sin Jakob sprejet v enoto vrtca na Jesenicah, četudi stanujejo v neposredni bližini vrtčevske enote na Koroški Beli. Za nameček vrtec v domači vasi obiskuje tudi Jakobova starejša sestrica. Katja ob tem pravi, da imajo v družini štiri otroke, ki so mlajši od osem let, z možem imata samo en avto, nimata nobene pomoči staršev, oba pa imata tudi stresni službi z izmeno in dežurstvi v zdravstvu. Tako bo v novem šolskem letu imela štiri otroke na treh različnih lokacijah, za kar bo vsako jutro izgubila eno uro časa ... Kot pravi, tako v Vrtcu Jesenice kot na Občini Jesenice njeni prošnji po zamenjavi enote vrtca za Jakoba niso pripravljeni prisluhniti.

Enotni vpis v vrtec imajo v večini večjih občin, tako da se s podobnim problemom srečujejo tudi starši iz drugih gorenjskih krajev. Na ta način želijo občine zagotoviti, da zapolnijo prosta mesta v vseh enotah vrtcev, kar je pomembno zlasti zadnja leta, ko je prostora za vse otroke premalo.

Ravnateljica Vrtca Jesenice Vanja Kramar je potrdila, da se je omenjena gospa obrnila na vrtec s prošnjo in tudi prejela odgovor z natančnimi pojasnili, zakaj njen otrok, ki je bil rojen leta 2019, ne more biti sprejet v enoto na Koroški Beli. »Na Koroški Beli namreč nimamo oddelkov, ki bi bili ustrezno opremljeni za otroke, rojene v letu 2019, torej stare od enega do dve leti. Zato v to enoto vključitev otrok tega letnika ni možna,« pojasnjuje Kramarjeva. V skladu s pravilnikom ima Vrtec Jesenice enoten vpis, kar pomeni, da starši ne vpisujejo otrok v posamezne enote, ampak v Vrtec Jesenice. »V vrtcu se moramo potruditi, da zapolnimo prosta mesta v vseh enotah. Vrtec oblikuje oddelke glede na tehnične pogoje v posameznih enotah, strukturo oddelkov pa vsako leto tako, da lahko sprejme največje možno število otrok. Pri razporejanju otrok v enote upoštevamo želje staršev, kolikor je to mogoče glede na prosta mesta in strukturo oddelkov v posameznih enotah, vendar je želja staršev po vključitvi v želeno enoto samo želja in nikakor ni zavezujoča,« razlaga ravnateljica.

Na Občini Jesenice so z omenjenim primerom seznanjeni. Ponovili so, da v enoti na Koroški Beli ni oddelkov, ki bi bili ustrezno opremljeni za omenjeno starost otrok, s prerazporeditvijo omenjenega otroka tja pa bi Vrtec Jesenice kršil predpisane pogoje, ki jih mora izpolnjevati prostor, da je ustrezen za otroke, stare od ena do dve leti. Dodali so, da obžalujejo, da za gospo oziroma njenega otroka za zdaj ni bilo možno najti primerne rešitve, so pa prepričani, da bosta Vrtec Jesenice in omenjena gospa lahko našla skupno rešitev, ko oziroma če bodo za to izpolnjeni zakonski pogoji ter prostorske in druge možnosti.

Kot dodaja, imajo v skladu s pravilnikom prednost pri vključitvi v želeno enoto otroci, ki imajo v enoti že vključenega sorojenca, a le, če struktura oddelkov vključitev v to enoto omogoča. »Če ustreznega oddelka v želeni enoti nimamo, otroka ne moremo vključiti tja ne glede na želje staršev ali vključenost sorojencev v to enoto,« dodaja Vanja Kramar.

In še: za otroke letnika 2018 so imeli še nekaj prostih mest v enoti na Koroški Beli, zato so tja vključevali tudi otroke, za katere so starši želeli vključitev v druge enote, saj v nasprotnem primeru v vrtec ne bi mogli biti sprejeti. Zato se je tudi zgodilo, da nekateri otroci s Koroške Bele, ki so letnik 2019, niso mogli biti sprejeti v domači vrtec, so bili pa tja lahko sprejeti otroci iz drugih delov občine, predvsem otroci letnika 2018, saj so imeli tam še prosta mesta.

Pomaga jim zaživeti brez nasilja

Na današnji dan pred sedemnajstimi leti je Varna hiša Gorenjske sprejela prvo žensko, ki se je zaradi nasilja moža skupaj z otrokom umaknila na varno.

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – Varna hiša Gorenjske deluje v okviru Društva za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja, ki so ga v letu 2002 ustanovili takratni direktorji Centrov za socialno delo na Gorenjskem: Božo Pogačar, Silva Košnjek, Marjan Podbevšek, Ivana Košir Erman, Miloša Kos Ovsenik in vodja varne hiše, Vilma Regovc. Predsednica društva je Staša Sitar, ki ga vodi že od leta 2004. »Da je program lahko začel delovati in deluje še danes, se moramo zahvaliti sofinanciranju vseh 18 gorenjskih občin, Ministrstva za delo, Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij in donatorjev,« poudarjajo v Varni hiši Gorenjske.

Varna hiša deluje v dveh enotah, na dveh lokacijah. Prva enota je bila odprta leta 2003, druga leta 2008. Od takrat pa vse do današnjega dne je bilo v gorenjsko varno hišo sprejetih 953 uporabnikov, od tega 473 žensk in 480 otrok vseh starosti, od dojenčkov do šolskih otrok. V hiši so bivale ženske vseh starosti, najstarejša gospa je bila stara 83 let. Po statusu so bile zaposlene, nezaposlene, iskalke zaposlitve, upokojenke, med njimi so bile uporabnice tako z osnovno kot z visoko izobrazbo. »Socialne delavke, ki so zaposlene v programu, nudijo uporabnicam pomoč v obliki pogovorov, razumevanja stiske, pri krepitvi njihovih lastnih moči, povečanja zaupanja vase, pomoči pri reševanju stanovanjske, finančne ali druge stiske, pomoči pri urejanju pravic v postopkih na različnih ustanovah (centrih za socialno delo, sodiščih, upravnih enotah, zavodu za zaposlovanje ...). Uporabnice, same ali z otroki, lahko v varni hiši bivajo do enega leta. Običajno pa je čas bivanja krajši, v zadnjih dveh letih v povprečju šest mesecev. Bivanje sicer lahko prekinejo kadar koli, ko se za to odločijo same. Večina žensk po bivanju v varni hiši uspe zaživeti samostojno življenje, življenje brez nasilja,« še dodajajo v varni hiši Gorenjske po 17 letih dela.

Obnovili so poškodovano vozišče

Kranj – V okviru rednega vzdrževanja cest so na kranjski občini poskrbeli za obnovo močno poškodovanega vozišča na Ulici XXXI. divizije. Asfalt je bil namreč uničen, v času deževja so zaradi posedkov nastajale velike luže, tudi do deset centimetrov pa so bili dvignjeni pokrovi jaškov. Na tej lokaciji je sicer potrebna obnova večine komunalnih vodov in to bodo v okviru prihodnjih proračunov v kranjski občini tudi izvedli. Ker je bila obnova vozišča zares nujna, pa niso čakali na celostno urejanje ceste oziroma sredstva zanj, pač pa so težavo za nekaj let premostili v okviru rednega vzdrževanja cest.

Močno poškodovano vozišče na Ulici XXXI. divizije so prenovili. / Foto: arhiv MOK Kranj

Delna zapora Kamniške ceste

Vodice – Zaradi ureditve cestnega priključka bo od danes do 1. junija delno zaprta Kamniška cesta na krajšem odseku skozi središče Vodic. V času zapore bo promet urejen izmenično enosmerno.

Le manjša prenova hotela

Kljub načrtovani temeljiti prenovi Hotela Brdo je po neuspelem javnem razpisu sedaj že jasno, da se bodo lotili le manjše prenove. Zaključuje se prenova Gradu Brdo.

Vilma Stanovnik

Brdo pri Kranju – Pred dobrim letom smo poročali, da so iz Hotela Brdo odšli zadnji gostje, saj naj bi se začela temeljita prenova stavbe. Ta naj bi trajala leto in pol, gradbena dela pa naj bi se po prvotnih načrtih začela že lansko poletje.

V skladu s projektom, uvrščenim v načrt razvojnih programov, je bilo za izvedbo investicije, ki jo vodi generalni sekretariat vlade, načrtovanih 26,2 milijona evrov. Temeljita prenova je bila potrebna zaradi dotrajanih inštalacij in dviga standarda storitev, predvideno pa je bilo, da bo prenovljen najkasneje do predsedovanja Slovenije Svetu EU, kar pomeni najkasneje do druge polovici prihodnjega leta.

Že lani jeseni je nato postalo jasno, da se bo prenova zapletla, saj je državna revizijska komisija delno ugodila revizijskemu zahtevku avstrijske gradbene družbe Strabag in zaradi kršitev zakona o javnem naročanju razveljavila del razpisne dokumentacije. Generalni sekretariat vlade je tako začel nov razpisni postopek.

Na nov razpis je prispelo šest ponudb, njihove vrednosti pa so se skupaj z davkom na dodano vrednost gibale od 42 do 48 milijonov evrov. Na elektronski dražbi so nekateri ponudniki cene znižali. Te so se nato gibale od 41 do 43 milijonov evrov in so še vedno precej presegale zagotovljena sredstva, zato so se marca odločili, da postopek zaključijo. Kot je sedaj jasno, hotel čaka le manjša prenova, ki jo bodo skušali zaključiti do začetka predsedovanja.

Vsi drugi projekti, od obnove gradu, izvedbe optičnih povezav med objekti na Brdu do prenove multimedije v Kongresnem centru, so že zaključeni. Prav tako je zaključen priklop na javno kanalizacijo, prestavitev kotlovnice iz hotela in izgradnja dostopne ceste.

Prenova Gradu Brdo je potekala dve leti, trenutno pa odpravljajo še zadnje pomanjkljivosti. Po prostorih se že namešča oprema, poteka pa še restavriranje stropa iz 16. stoletja v novi sejni sobi, kjer naj bi bila dela zaključena še ta mesec.

Hotel na Brdu naj bi po prvotnih načrtih temeljito prenovili, zdaj pa je jasno, da bo prenova potekala le v manjšem obsegu.

Tomaž Vilfan ostaja direktor

Kranjski mestni svetniki so na sredini seji za direktorja Gasilsko reševalne službe Kranj potrdili Tomaža Vilfana. Nova svetnika sta Gašper Peterc in Gordana Grobelnik.

Vilma Stanovnik

Kranj – Po odstopu prejšnjega direktorja Gasilsko reševalne službe Kranj Tomaža Krišlja so kranjski mestni svetniki junija lani za vršilca dolžnosti direktorja imenovali Tomaža Vilfana.

Decembra lani je bil nato objavljen javni razpis, na katerega so se prijavili trije kandidati. Razpisna komisija je v odločanje mestnemu svetu predlagala Tomaža Vilfana, ki je po razpisnih pogojih v največji meri strokovno usposobljen za zasedbo tega delovnega mesta, mestni svet pa je minulo sredo to potrdil. Tomaža Vilfana je za direktorja javnega zavoda Gasilsko reševalna služba Kranj imenoval za mandatno dobo štirih let.

Prav tako so svetniki zaradi odstopa svetnice Tanje Graonja Krstev in svetnika Roberta Kranjca (oba z liste Zoran za Kranj) potrdili mandat novima članoma mestnega sveta Gašperju Petercu in Gordani Grobelnik.

Mestni svet se je seznanil z odstopom Mateja Pirca s funkcije člana Nadzornega odbora Mestne občine Kranj in za novega člana imenoval Dušana Josevskega.

V svet senata za reševanje pritožb zoper delo policistov je imenoval Aleša Bizjana, Stanislava Lončariča in Aleša Trilarja.

Primož Pičulin

Direktor Gasilsko reševalne službe Kranj Tomaž Vilfan. Foto:

Mestni svetniki so izrekli pozitivno mnenje h kandidaturi za delovno mesto ravnateljice Osnovne šole Matije Čopa trem kandidatkam, Luciji Rakovec, Nataši Durjava in Kristini Zupančič.

Mestni svet se je na sredini seji seznanil tudi z dopisom predsednice Sveta Zavoda za turizem in kulturo Kranj (ZTKK), stališčem župana in drugo listinsko dokumentacijo, iz katere izhajajo očitane kršitve v zvezi z delom direktorja zavoda Tomaža Štefeta, ki v skladu z zakonodajo in odlokom lahko predstavljajo razlog za predčasno razrešitev. Mestni svet je na sredini seji na predlog župana soglasno sprejel sklep o začetku postopka za razrešitev direktorja Tomaža Štefeta in ga pozval, da se v 15 dneh od prejema sklepa izjasni o očitanih kršitvah.

UČILNICE V NARAVI NA ŠKOFJELOŠKEM – ŠOLSKI SADNI, ZELENJAVNI IN ZELIŠČNI VRTOVI

V lanskem letu so bile pri štirih osnovnih šolah na Škofjeloškem – OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, OŠ Poljane, OŠ Železniki in OŠ Žiri – vzpostavljene štiri učilnice v naravi z različnimi učnimi vrtovi, kot so sadni, zelenjavni, zeliščni. Vzpostavljene učilnice v naravi z različnimi učnimi vrtovi omogočajo **širok spekter vzgojno-izobraževalnih vsebin** in prinašajo določene spremembe v ustaljenem pouku v klasičnih učilnicah.

Učilnice v naravi so namenjene za izvajanje rednih učnih vsebin, šolskih in obšolskih dejavnosti, saj učencem omogočajo izkustveno učenje, kar prispeva h kakovostnejšemu pedagoškemu procesu. So zanimiv izkustveni učni prostor, mesto za spoznavanje rastlin, procesov v naravi, kot tudi priložnost za delo z orodjem in zemljo ter za spodbujanje pozitivnega odnosa do narave in naravno pridelane hrane. So torej prostor za raziskovanje, poizkušanje, prostor za pridobivanje znanja neposredno z izkušnjami.

Vzpostavljene učilnice v naravi vsebujejo različne elemente, kot so nasadi sadnega drevja, grmovnic in jagodičevja, visoke in nizke grede, kompostnike, hišice za koristne žuželke ter tudi elemente klasičnih učilnic, kot so mize in klopi.

Učilnica v naravi pri OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas je vzpostavljena na šolski parceli ob teniškem igrišču. V osrednjem prostoru učilnice so na lesenem podu postavljene lesene mize in klopi. Na dvignjenih gredah rastejo zelenjava in zelišča. K pestrosti učilnice prispeva pester izbor posajenih dreves in grmovnic, kot so rešeljika, rakitovec, jerebika, breza, javor, brest, gaber, glog, dren, črni bezeg, brin, črni trn, šmarna hrušica, leska, kivi.

Učilnica v naravi pri OŠ Poljane je vzpostavljena na šolski parceli za šolo. Številna sadna drevesa, kot so jablane, hruške, češnje, bogat nasad jagodičevja ter devet visokih gred, zasajenih z zelenjavo, zelišči in jagodičevjem, tvorijo raznolik prostor za pridobivanje neposrednih izkušenj v naravi. Učilnica v naravi vsebuje tudi klopi ob sadovnjaku in nasadu jagodičevja.

Učilnica v naravi pri OŠ Železniki je vzpostavljena na šolski parceli za šolo, zraven otroškega igrišča. Poleg sadnega drevja in jagodičevja so na visokih in nizkih gredah zasejane trajnice in zelenjava. Učilnica se ponaša z bogato gredico z zelišči, kot so majaron, drobnjak, šetraj, mala strašnica, timijan, pehtran, luštrek, meta. Z lesenima kompostnikoma, mizami in klopmi je vzpostavljena vsestranska učilnica v naravi.

Učilnica v naravi pri OŠ Žiri je vzpostavljena na dveh občinskih parcelah, ki sta od šole oddaljeni približno 300 metrov. Parceli sta zraven gozda, zato je sadni vrt ograjen z zaščitno ograjo. Učilnica v naravi obsega sadni vrt, ki obsega 47 sadik sadnega drevja, kot so jablane, slive, češnje, višnje, hruške, orehi ter nasad leske. Pester je tudi nasad jagodičevja, ki vsebuje maline, ameriške borovnice, aronijo, črni in rdeči ribez. Visoke grede, hišice za koristne žuželke, kompostnika, vrtna uta, mize in klopi zaokrožujejo prostor v vsestransko učilnico v naravi.

Foto: Irena Tehovnik

Foto: arhiv RA Sora

Učilnica v naravi pri OŠ Poljane

Foto: arhiv OŠ Železniki

Foto: arhiv OŠ Železniki

Učilnica v naravi pri OŠ Železniki

Osnovne šole so imenovale mentorje oziroma mentorice učilnic v naravi. **Mentorice so razvile programe izkustvenega učenja, ki se izvajajo v vzpostavljenih učilnicah v naravi.** Razviti programi nadgrajujejo učni proces šole s povezovanjem vsebin učilnic v naravi z rednimi učnimi vsebinami posameznih šolskih predmetov, kot so naravoslovje, biologija, gospodinjstvo, ter s programi interesnih dejavnosti, kot so vrtnarski kroži. Vrtnarski krožki delujejo v okviru vseh štirih osnovnih šol. Učenci vrtnarskih krožkov s pomočjo mentoric skrbijo za učne vrtove, spoznavajo različne rastline, seznanjajo se z vrtnarskimi opravili, vzgajajo rastline od semena do sadike, s kompostiranjem skrbijo za kroženje snovi v naravi itd. Poudarki programov učilnic v naravi so na povezanosti človeka in narave, razvijanju pozitivnega odnosa do narave in lokalno pridelane hrane, raziskovanje poti od semena do ploda, od vrta do krožnika.

Biotehniški center Naklo od jeseni lanskega leta izvaja v učilnicah v naravi delavnice s področja sonaravne pridelave sadja, jagodičevja, zelenjave, zelišč in njihove uporabe v prehranjevanju, tako za učitelje kot učence posamezne šole. Strokovnjaki s področja dela na vrtu, sadjarstva in jagodičevja v okviru delavnic posredujejo tako teoretična kot praktična znanja.

V projektu je izpostavljena predvsem vzgojna funkcija in pridobivanje praktičnega znanja učencev. S spoznavanjem posameznih rastlin v živo, poučevanjem, kako obdelovati zelenjavni in zeliščni vrt, kako skrbeti za sadno drevje, jagodičevje, kako rokovati z orodjem, se želi tudi spodbuditi, da bi otroci čim več časa preživeli v naravi in krepili svoje motorične sposobnosti.

Razviti programi izkustvenega učenja so se začeli izvajati s šolskim letom do pojava epidemije koronavirusa. Pojav epidemije in izvajanje ukrepov preprečevanja širjenja koronavirusa sta začasno ustavila izvajanje programov tudi v učilnicah v naravi, vendar mentorice skrbijo, da so učilnice v naravi s sadnimi, zelenjavnimi in zeliščnimi vrtovi vzdrževane in da bodo še naprej služile vzgojno-izobraževalnemu namenu.

Pripravila: Jerneja Klemenčič Lotrič, Razvojna agencija Sora

Foto: Anton Bohinc

Foto: Marija Mojca Treven

Foto: Helena Gorjan

Učilnica v naravi pri OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas

Foto: Marija Mojca Treven

Učilnica v naravi pri OŠ Žiri

Projekt Učilnice v naravi – šolski učni vrtovi

Vzpostavitev pogojev izkustvenega učenja in spodbujanje pozitivnega odnosa otrok do narave in naravno pridelane hrane sta cilja projekta »**Učilnice v naravi, šolski učni vrtovi**«, ki je bil odobren v okviru 4. javnega poziva za izbor operacij za izvajanje Strategije lokalnega razvoja LAS loškega pogorja v programskem obdobju 2014–2020. Štirje projektni partnerji Razvojna agencija Sora, Občina Gorenja vas - Poljane, Občina Železniki in Občina Žiri, so za izvedbo projekta pridobili sofinanciranje s strani Evropske unije iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

RAZVOJNA AGENCIJA SORA, POLJANSKA CESTA 2, 4220 ŠKOFJA LOKA

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino aktivnosti je odgovorna Razvojna agencija Sora.

Imajo zemljevid z odpadki

V kranjski občini so vzpostavili digitalni zemljevid lokacij, kjer so nepravilno odloženi odpadki. Čistilna akcija bo naslednjo soboto.

Vilma Stanovnik

Kranj – V digitalnem zemljevidu Črne točke z odpadki v MO Kranj je trenutno vpisanih več kot trideset perečih lokacij, na katere so občani ali krajevne skupnosti že opozorile Mesto občino Kranj (MOK), Medobčinski inšpektorat ali Komunalo Kranj, nekaj novih so odkrili in popisali tudi predstavniki občine, enot Civilne zaščite MOK, krajevnih skupnosti ter medobčinski inšpektorji in redarji na delovni akciji zadnji teden aprila in prve dni maja.

Kranjski taborniki so se skupaj z županom in s spodbudami krajevnih skupnosti odločili letošnjo tradicionalno čistilno akcijo Očistimo Kranj – Kranj ni več usran izvesti naslednjo soboto, 23. maja.

Podatki, iz katerih je moč ugotoviti, za kakšno vrsto in količino odpadkov gre, kakšna oprema je potrebna za njihov odstranitev in podobno, bodo v pomoč pri načrtovanju čistilnih akcij.

Kot vse kaže, bo prva že naslednjo soboto, 23. maja. Kranjski taborniki so se namreč odločili izvesti letošnjo tradicionalno čistilno akcijo Očistimo Kranj – Kranj ni več usran 2020, ki je bila v marcu preložena. Za udeležence akcije bodo veljali ukrepi in pravila, ki so in bodo v zvezi z epidemijo covida-19 dani s strani štaba CZ MO Kranj.

»Namen akcije je, da se na celotnem območju občine očisti drobna nesnaga, ki se je nabrala. Pri čiščenju nam bo v pomoč zbirnik (zemljevid) najbolj kritično onesnaženih točk v MO Kranj. Čistili bomo v skladu z navodili Komunale Kranj,« pravijo organizatorji.

Kot pojasnjujejo na kranjski občini, je zemljevid zasnovan na platformi Google Zemljevidi, seznam že vnesenih točk lahko pregledujejo vsi, tudi tisti, ki nimajo Googlovega računa, dopolnjujejo pa le tisti z računom. Tisti, ki nimajo Googlovega računa, pa bi vseeno radi sporočili lokacijo in podrobnosti nove črne točke z odpadki, naj čim točnejše podatke sporočijo na elektronski naslov crnetocke@kranj.si, da jih bodo vnesli v digitalni zemljevid. Čim natančneje naj navedejo lokacijo, ime kraja, opis poti, kako se pride do črne točke, opis odpadkov. Če imajo mobilni telefon in na črni točki vključijo informacijo o lokaciji, si jo lahko s pomočjo platforme Google Zemljevidi pošljejo kot kratko sporočilo ali e-pošto, ki jo nato lahko skupaj z natančnim opisom črne točke posredujejo na e-naslov crnetocke@kranj.si.

Sklepa o oprostitvi plačila najemnin niso sprejeli

Kranj – Poročali smo o tem, da so se kranjski mestni svetniki na aprilski dopisni seji strinjali, da se na območju mestne občine Kranj (MOK) od sredine marca oprostijo plačila najemnin za nepremičnine v lasti MOK in krajevnih skupnosti. Na sredini seji so svetniki ta sklep ponovno obravnavali in odločili, da ga ne sprejmejo. Župan Matjaž Rakovec je namreč izvrševanje sklepa zadržal zaradi sprejema Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije covida-19, ki bistveno drugače ureja institut oprostitve najemnin za nepremičnine v lasti države in občin. Ker je zakon nadrejeni akt sklepu MOK, ni potrebe po samostojnem urejanju s strani občine. O oprostitvi najemnine oziroma njenega dela bo na podlagi veljavnega zakona odločil župan.

Pripravljajo majsko Mavško tržnico

Mavčiče – Naslednji petek, 22. maja, bo znova potekala lokalna eko in konvencionalna Mavška tržnica. Začela se bo ob 16. uri in trajala do 18. ure. Prvič se bosta predstavili ekokmetija Cvetke Jagodič s ponudbo eko jagod, mladega pora, česna, čebule, boba v stroku, blitve, drobnjaka, solate kristalke in sladkega graha ter Eko kmetija Piškur z eko beluši. Na tržnici bo tudi možen nakup in prevzem naročenih eko semen, sadik, semen za kaljenje, živil, čistil in literature Eko semenarske hiše Amarant.

Sanacija poteka odlično

»Sanacija v vetrolomu poškodovanih gozdov na kranjskem gozdnogospodarskem območju poteka odlično,« ugotavlja Janez Logar, vodja kranjske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, in dodaja, da so lastniki doslej posekali in pospravili že osemindevetdeset odstotkov poškodovanega drevja.

Cveto Zaplotnik

Kolikšna je zadnja ocena posledic februarskega vetroloma?

Skupna ocena ostaja nespremenjena, veter je poškodoval okoli 70 tisoč kubičnih metrov drevja. Največ poškodovanega drevja, skupno 56 tisoč »kubikov«, je bilo na območju Krajevne enote (KE) Kranj, od tega velika večina, okoli 50 tisoč »kubikov«, na območju med Kranjem in Brnikom, šest tisoč kubičnih metrov pa na ostalem območju krajevne enote, kjer so posamezni močneje poškodovani sestoji na območju Šmarjetne gore in Sorškega polja. V ostalih krajevnih enotah je škode manj: na območju KE Preddvor pet tisoč, v enotah Tržič, Železniki in Poljane pa po tri tisoč. Med poškodovanim drevjem je bilo približno devetdeset odstotkov smreke.

Ob sanaciji so bile na območju Krajevne enote Kranj velike težave z obiskovalci gozdov, ki so nevarnosti izpostavljali sebe in izvajalce del ter ovirali že tako težko delo.

Kako poteka sanacija poškodovanih gozdov?

Sanacija poteka odlično. Ocenjujemo, da je saniranega 98 odstotkov vetroloma, za kar gre velika zasluga vestnim lastnikom in njihovim izvajalcem. Čeprav so bile na trgu lesa zaradi epidemije covida-19 težave, so izkoristili ugodno vreme in pospravili večino poškodovanega drevja. Ostala količina je obvladljiva, manjša količina hlodovine je še ob kamionskih cestah, veliko sečnih ostankov pa v kupih čaka na mletje za lesne sekance. V sanacijo smo se aktivno vključili tudi gozdarji, ki tudi v »koronarazmerah« delamo na terenu: evidentiramo že posekano drevje na sečišču, iščemo lokacije, kjer lastniki dela še niso začeli, in jih obveščamo o nujnosti izvedbe sanacije.

Janez Logar

Kdaj je zadnji rok za posek in spravilo iglavcev?

Skrajni rok za posek in spravilo drevja v nižjih nadmorskih legah (Kranjsko, Sorško polje) je konec maja, za gozdove v višjih nadmorskih legah (Kokra, Jezersko, Jelovica ...) je rok sredina junija, razen če ni z že izdano odločbo določen krajši rok. Rok za posamezno lokacijo smo določili v odločbi, pri tem pa smo upoštevali nujnost sanacije zaradi dostopa do ostalih gozdov, nevarnost za čezmerno razmnožitev podlubnikov, obseg poškodb, dostopnost gozda, poudarjenost socialnih funkcij in morebitne druge omejitve.

So lastniki delo opravili sami ali so za to najeli izvajalce?

Lastniki so sanacijo večinoma izvedli s pomočjo profesionalnih izvajalcev. Kar nekaj je bilo strojne sečnje, ki je za spravilo po ujmah in za ravninski teren najprimernejša, saj je najvarnejša in najbolj učinkovita. Nekateri lastniki so se dela lotili tudi sami, a ni bilo poročil o hujših poškodbah pri delu, kar je zelo dobro. Lastnike, ki po končani sečnji še niso uredili sečišča, pozivamo, da to takoj storijo. Obelijo naj visoke panje, odstranijo iz gozda krajše, poškodovane dele hlodov, ki so ostali na sečiščih, razžagajo debelejše veje in vrhače ter jih pospravijo v kupe ter izvedejo še sanacijo tal, mladovja in spravilnih poti.

V Krajevni enoti Kranj se zahvaljujejo Občini Šenčur in Mestni občini Kranj, ki sta na pobudo zavoda hitro in učinkovito poskrbeli za utrditev nekaterih spravilnih poti, za odpiranje gozdnih prometnic in drugo.

Kako je z odvozom in s ceno lesa?

Cena hlodovini je močno padla, pri kubičnem metru tudi za dvajset evrov in več, odvoz lesa pa po krajšem zastoju pred velikonočnimi prazniki spet poteka normalno.

V gozdovih med Kranjem in Brnikom je veter poškodoval okoli petdeset tisoč kubičnih metrov drevja.

Darilo malteškega reda Brezjam

Frančiškanski samostan in malteški viteški red v Sloveniji že nekaj let uspešno sodelujeta, še posebej v skrbi za romarje.

Jože Košnjek

Brezje – Članice in člane Suverenega malteškega viteškega reda v Sloveniji videvamo na vseh večjih romarskih shodih na Brezjah. Prostovoljno pomagajo še posebej ostarelim in bolnim ter vsem, ki potrebujejo kakršno koli pomoč, tudi zdravniško. Da bi bila pomoč čim bolj pri roki, so v zgradbi Romarskega urada uredili laično ambulanto prve pomoči svetega Janeza Krstnika. Konec preteklega tedna pa so predstavniki veleposlaništva Suverenega malteškega reda v Sloveniji podarili Marijinemu romarskemu središču zaščitno opremo, ki jo bodo uporabljali romarji. Pomoč so izročili gvardijanu brezjanskega samostana patru dr. Robertu Bahčiču. Na Brezje se vrača romarski utrip. Ob upoštevanju varnostnih navodil potekajo maše v baziliki in zunaj, kjer so bile v nedeljo kar tri. Ena je bila darovana v spomin na 75. obletnico vrnitve izseljenih in mobiliziranih prebivalcev Mošenj iz nemških taborišč in iz nemške vojske.

Energetska obnova petih stavb

1. stran

Okoli 1,7 milijona evrov bo zagotovil zasebni partner. Pogodbo o javno-zasebnem partnerstvu so včeraj podpisali: rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Zdravko Kačič, dekan Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru prof. dr. Iztok Podbregar, direktor Šolskega centra Kranj in Športne dvorane Zlato polje Jože Drenovec, ravnateljica Dijaškega in študentskega doma Kranj Judita Nahtigal, ravnateljica Gimnazije Franceta Prešerna Mirjam Bizjak in član uprave podjetja Petrol Jože Bajuk.

Dogodka se je udeležila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport Simona Kustec, ki je v svojem nagovoru dejala, da v tem dejanju vidi simbol optimizma in usmerjenosti v prihodnost, s podporo znanju, ki ga izkazuje projekt, pa odražamo družbeno odgovornost do ljudi in okolja.

Navzoče sta ob slavnostnem podpisu partnerske pogodbe nagovorila tudi dekan fakultete za organizacijske vede Kranj Iztok Podbregar in Zdravko Kačič, rektor vodilne partnerice v projektu, Univerze v Mariboru, ki ji pripada kranjska fakulteta. Dekan je dejal, da so se izobraževalne ustanove na Zlatem polju, ki šolajo okoli 3500 mladih, pri tem projektu združile v »kampus«, učinki sinergije se bodo pokazali v prihodnje. Že zdaj pa je sodelovanje ustanov na izobraževalni vertikali lahko zgled tudi drugim. Rektor Univerze v Mariboru je prav tako pohvalil lep primer povezovanja med srednjimi šolami in fakulteto pri sanaciji, katere cilj je varčnejša in učinkovitejša raba energije. Napovedal je, da namerava univerza v naslednjih letih obnoviti še nekatere druge fakultete, spregovoril je tudi o posodobitvi raziskovalne opreme.

Kot pomemben pa ta energetski projekt vidi tudi član Petrolove uprave Jože Bajuk, češ da je to njihov prispevek mlajšim generacijam. Obnova bo omogočila trajnejše energetske rešitve z določitvijo in spremljanjem prihrankov pri rabi energije. Projekt energetske obnove, ki predvideva obnovo zgradb in posodobitev virov ogrevanja, naj bi začeli in predvidoma končali še letos, pa pričakuje dekan fakultete Iztok Podbregar. Zdaj še čakajo na gradbeno dovoljenje.

Podpisniki pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu za projekt celovite energetske sanacije izobraževalnih ustanov na Zlatem polju skupaj z ministrico Simono Kustec (tretja z leve) /Foto: Gorazd Kavčič

Glavni trg poživlja razstava fotografij

Kamnik – Sodelavci Zavoda za turizem, šport in kulturo Kamnik so te dni na Glavnem trgu v središču mesta postavili razstavo živobarvnih fotografij s podobami kamniškega turizma – Velike planine, Arboretuma, Term Snovik, Mekinjskega samostana, doline Kamniške Bistrice, kamniških gora in mnogih drugih. Z razstavo želijo poživiti dogajanje v središču mesta, kjer zaradi epidemije še vedno ni dogodkov, hkrati pa obiskovalce navdušiti za turistične destinacije v občini, ki so že ali pa v prihodnjih dneh bodo znova dostopne.

Kamniške turistične znamenitosti so te dni na ogled na razstavi.

Praznovanje tretjega svetovnega dneva čebel

Kranj – Slovenija in z njo tudi ves svet bosta v sredo, 20. maja, tretjič praznovala svetovni dan čebel, ki ga je generalna skupščina Organizacije združenih narodov razglasila ob obletnici rojstva čebelarja Antona Janše z Breznice, začetnika sodobnega čebelarstva. Letos ob svetovnem dnevu zaradi epidemije novega koronavirusa ne bo takšnih dogodkov, kot so bili v minulih letih, ampak bo težišče na seznanjanju javnosti o pomenu čebel in ostalih opraševalcev, o ogroženosti čebel ter o prizadevanjih posameznikov in skupnosti za ohranitev čebel v prihodnosti. Čebelarska zveza bo vsak dan, vse do 20. maja, objavljala na svoji Facebook strani kratke izjave znanih Slovenk in Slovencev ter čebelarskih kolegov in znancev iz tujine na temo čebel.

Najboljša poslovna ideja

Ljudska univerza (LU) Tržič je zaključila podjetniški program Natečaj za najboljšo poslovno idejo Tržič 2020. Glavno nagrado za poslovno idejo Moj plan je komisija namenila Ianu Polaku Rožacu.

Suzana P. Kovačič

Tržič – Natečaj za najboljšo poslovno idejo Tržič 2020, ki ga je izvedla LU Tržič, je potekal v sklopu Tržiškega kreativnega centra, ki ga financira Občina Tržič. Prijavilo se je sedem udeležencev. Kot je povedala direktorica LU Tržič Natalija Brumen, so udeleženci svoje poslovne ideje predstavili s pomočjo »online« komunikacije. Komisija v sestavi Matic Breznik, Nejc Konjevič in Tilen Tomazin je glavno nagrado za najboljšo poslovno idejo Moj plan namenila Ianu Polaku Rožacu iz Tržiča, ki je zasnoval, kot je bilo predstavljeno, idejo o prvem slovenskem 50-listnem bloku, tiskanem na popolnoma recikliranem papirju. »V povsem drugačnem in svojstvenem bloku dnevnih opravil so vnaprej oblikovane razpredelnice, seznami in urniki, ki jih uporabnik poljubno dopolnjuje. Izdelek je zasnovan, oblikovan in tiskan v Sloveniji. Ian je petdeset blokov že testiral, odziv pa je bil najboljši pri mlajših generacijah, predvsem pri študentih in mladih podjetnikih,« je povzela direktorica LU Tržič.

Moj plan, 50-listni blok, tiskan na popolnoma recikliranem papirju, kot ga je zasnoval Ian Polak Rožac / Foto: arhiv LU Tržič

Drugo nagrado za najboljšo poslovno idejo z družbenim učinkom so podelili Sabini Ferjan iz Tržiča. Zasnovala je Ukart, unikatno keramiko, ki povezuje tradicijo, elemente iz okoliške narave in rokodelstvo v zaokroženo celoto. »Poleg unikatnih izdelkov iz gline in porcelana avtorica ideje dodaja tudi zeliščne čaje in mila, pridelana na naravni bazi. Izdelek tako dobi dovršeno, namensko uporabo,« je pojasnila direktorica LU Tržič. Na tak način lahko Sabina Ferjan izdelek promovira kot tipično lokalni in slovenski proizvod ter pripomore k turistični dejavnosti lokalnega okolja.

Prenova ambulant

V Zdravstveni postaji Žiri so pretekli teden začeli obnavljati prostore v prvem nadstropju.

Mateja Rant

Žiri – V žirovski zdravstveni postaji so za potrebe novih standardov in storitev, ki jih uvajajo, začeli obnavljati prostore v prvem nadstropju, kjer je bila včasih ordinacija Dušana Sedeja. »Mi bomo kot lastniki stavbe poskrbeli za obnovo prostorov, zdravniki pa bodo zagotovili opremo,« je pojasnil župan Janez Žakelj. Obnovo naj bi končali do konca meseca, naložba pa bo vredna dobrih dvajset tisoč evrov.

V Zdravstveni postaji v Žireh se je zdravnikoma splošne medicine Ivanu Pecevu in Jaki Strelu pred časom pridružila še zdravnica Metka Kržič. Z adaptacijo prostorov bodo tako zagotovili pogoje za delo še tretje zdravnice, obenem pa bodo omogočili tudi delo specialistov, med drugim predvidoma medicine dela in psihiatrije, je razložil župan. »Žirovskim občanom želimo omogočiti čim več zdravstvenih storitev v domačem kraju. Sedanja epidemija je pokazala, kako pomembno je, da so storitve blizu domu, kar je še posebno pomembno za kronične bolnike.« Zato župana posebno veseli, da jim je tudi v tem času primarno zdravstveno oskrbo uspelo obdržati v Žireh, čeprav so se pojavile težnje po njeni selitvi v Škofjo Loko.

V Zdravstveni postaji Žiri obnavljajo prostore v prvem nadstropju. / Foto: arhiv občine

Delavnice Štartaj Domžale bodo na internetu

Domžale – Na Obrtno-podjetniški zbornici Domžale tudi letos mladim ponujajo možnost sodelovanja na Štartaj Domžale 2020, a tokrat bodo delavnice potekale na internetu od 18. do 26. maja od 10. do 13. ure. Delavnice, ki so brezplačne, so namenjene dijakom, študentom in potencialnim podjetnikom.

Jubilej Slovenske karitas

Slovenska karitas je prvega maja obeležila trideseto obletnico začetka organiziranega delovanja. V slovenskem prostoru je danes prepoznavna tudi po razvejanem prostovoljstvu z več kot 11.500 prostovoljci in humanitarni lokalni mreži, ki s 464 župnijskimi Karitas doseže skoraj vsak kraj.

Suzana P. Kovačič

Ljubljana – Vsak čas ima svoje preizkušnje in tudi v preizkušnji covida-19 se je pokazalo, da lahko Karitas dokaj hitro in organizirano odgovori na nastale težave ter pri tem sodeluje z drugimi dobrodelnimi in človekoljubnimi organizacijami, je dejal predsednik Slovenske karitas nadškof Alojzij Cvikl. V teh zadnjih razmerah se znova kaže, kako zelo je ljudem potrebna tudi psihosocialna pomoč, je še poudaril.

Slovensko karitas je ustanovila Slovenska škofovska konferenca na pobudo tedanjega nadškofa Alojzija Šuštarja. V naslednjih mesecih so bile ustanovljene še tri škofijske Karitas v Ljubljani, Mariboru in Kopru ter številne župnijske Karitas. Po drugi svetovni vojni je bila organizirana karitativna dejavnost v cerkvi s strani države prepovedana, kljub temu dobrodelnost v župnijah ni nikoli zamrla. Na začetku devetdesetih let, ob demokratizaciji Slovenije in ob prihodu številnih beguncev zaradi vojne v republikah nekdanje Jugoslavije, so nastale organizirane župnijske Karitas, ki so se zaradi pomoči beguncem množično razširile po župnijah.

Še bolj kot po številkah želi Karitas ostati prepoznavna po prijaznem in odprtem odnosu do ljudi, srčnosti in spoštovanju človekovega dostojanstva. / Foto: arhiv Karitas

»V slovenskem prostoru je danes Karitas prepoznavna predvsem po razvejanem prostovoljstvu z več kot 11.500 prostovoljci in po humanitarni lokalni mreži, ki s 464 župnijskimi Karitas doseže skoraj vsak kraj v Sloveniji. Šest škofijskih Karitas (v letu 2007 so bile ustanovljene še v Celju, Novem mestu in Murski Soboti) na regionalnem nivoju skrbi za vsestransko podporo prostovoljstvu in reševanju zahtevnejših stisk,« je povedal Peter Tomažič, generalni tajnik Slovenske karitas. Kot navajajo, je v zadnjih 15 letih s pomočjo prostovoljcev do ljudi v stiski prišlo več kot 41 milijonov kilogramov hrane. »Samo lani je pomoč v hrani na Karitas prejelo več kot 98 tisoč ljudi, v različne programe pomoči, tudi nematerialne (obiski in družabnost za starejše, delavnice, tabori in učna pomoč ...), je bilo lani vključenih 159 tisoč oseb. Karitas je ena izmed redkih humanitarnih organizacij, ki več kot polovico svojih sredstev za materialno pomoč zbere z darovi posameznikov. Ob tem se zahvaljujemo za zaupanje številnim darovalcem, ki so v lanskem letu darovali 3,7 milijona evrov v različnih dobrodelnih akcijah po vsej Sloveniji. Skoraj en milijon evrov pa so darovala podjetja v obliki poklonjene hrane in materiala,« je povzel Tomažič.

Slovenska karitas je takoj po svojem nastanku gradila tudi na strokovnih programih pomoči odvisnikom v terapevtskih skupnostih in ženskam v stiski v materinskih domovih. Imajo tudi različne programe za pomoč brezdomcem, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi. Pomoč se je po nekaj letih delovanja začela usmerjati tudi v tujino.

Še bolj kot po številkah pa želi Karitas ostati prepoznavna po prijaznem in odprtem odnosu do ljudi, srčnosti in spoštovanju človekovega dostojanstva. Ob tridesetletnici si zadajajo nov poudarek z geslom Karitas, glas revnih v družbi!, saj se iz izkušenj zavedajo, da morajo poleg pomoči biti tudi zagovornik revnih, ki velikokrat v družbi nimajo glasu.

Kolesarski protest tudi v Kamniku

Kolesarski protesti proti vladi Janeza Janše potekajo po več slovenskih mestih. Iniciativi so se pridružili tudi Kamničani.

Aleš Senožetnik

Kamnik – Protesti na kolesih, ki so jih sprožili nekateri vladni ukrepi v boju proti koronavirusu, predvsem pa dogajanje okrog nakupa zaščitne opreme, so se začeli v Ljubljani, v zadnjem času pa so se razširili tudi po drugih slovenskih mestih. Tako so že dva petka zapored kolesarji krožili tudi po središču Kamnika. Minuli petek, ko naj bi po ocenah policije v prestolnici protestiralo okoli 5500 ljudi, po nekaterih ocenah pa še dvakrat toliko, se je na Glavnem trgu zbralo kakšnih trideset Kamničanov in s kroženjem od Glavnega trga po Tomšičevi in Maistrovi ulici izražali svoje nestrinjanje. Protest je potekal mirno, večinoma le z zvonjenjem s kolesarskimi zvonci, le sem ter tja se je razlegel kakšen vzklik: »Lopovi!« V znak podpore je kolesarjem potrobil tudi kakšen od voznikov avtomobilov, ki so v tistem času peljali mimo. Po slabe pol ure so se protestniki tako mirno, kot so se zbrali, tudi razšli. Kolesarski protest v Kamniku pa se menda obeta tudi ta petek.

Mirno, s kroženjem po središču mesta, so kamniški kolesarji izražali nestrinjanje z vladnimi odločitvami.

Mednarodni muzejski dan

Tako različni, a vsem dostopni muzeji

Ob mednarodnem dnevu muzejev bodo v ponedeljek muzeji in galerije postali kulturna središča, dan pa bodo zaznamovali s prostim vstopom na razstave ter obilico raznovrstnih dogodkov, letos seveda prilagojenih ukrepom zoper širjenje koronavirusa. Predstavljamo vam nekaj dobrih predlogov.

Igor Kavčič

Kranj – Mednarodni muzejski svet ICOM je 18. maj prvič zaznamoval za mednarodni dan muzejev leta 1977. Osnovni namen je bil vplivati na večjo prepoznavnost muzejev v družbi. Že 43 let se na ta dan prazniku vsako leto pridružuje več muzejev. Leta 2019 je mednarodni muzejski dan praznovalo več kot 44 tisoč muzejskih institucij v več kot 158 državah sveta. Med njimi tudi Slovenija s svojo mrežo raznolikih muzejev in galerij.

Mednarodni muzejski dan MMD 2020 se letos posveča temi Muzeji in enakost: raznolikost in inkluzivnost. Tako bodo v ponedeljek, 18. maja, po celi Sloveniji muzeji in galerije obeležili mednarodni muzejski dan s prostim vstopom in obilico raznovrstnih dogodkov, letos seveda prilagojenih ukrepom zoper širjenje koronavirusa. Letos bo torej večji poudarek tudi na virtualnem obeleženju #IMD2020. V ICOM Slovenija namreč menijo, da je poslanstvo muzejev, da se odzivajo na družbena dogajanja in da to poslanstvo slovenski muzeji tudi na inovativne načine uresničujejo, zato bodo javnosti predstavili svoje projekte in dobre prakse, ki se nanašajo na enakost, raznolikost in inkluzivnost ranljivih skupin. Muzeji in galerije bodo predstavljeni v posebni virtualni knjižici, ki bo v ponedeljek objavljena na spletni strani ICOM Slovenija ter deljena na družbenih omrežjih vseh sodelujočih. Vsak muzej bo svoj projekt predstavil tudi v okviru svojih spletnih strani in na družbenih omrežjih.

Na vsak način preverite, kaj posebnega se bo ob koncu tedna in v ponedeljek dogajalo v muzejih na Gorenjskem in drugje po Sloveniji. Za prvi namig vam v tej tristranski prilogi ponujamo nekaj odličnih predlogov Gornjesavskega muzeja, Mestnega muzeja Idrija, Kobariškega muzeja, Rudarskega muzeja Zagorje, Podzemlja Pece Mežica in Muzeja jaslic Brezje.

Deset let Slovenskega planinskega muzeja

V Gornjesavskem muzeju Jesenice letošnjo temo mednarodnega dneva muzejev odlično povezujejo z novo občasno razstavo Mavričnost kulture in kulinarike Jesenic, pri čemer sta etnologinji Zdenka Torkar Tahir in Nina Hribar vključevali različne etnije, ki živijo na Jesenicah. V času nastajanja razstave so predvsem ženske v muzej prinašale pripovedi, zgodbe, fotografije in tudi predmete za razstavo, ki je na ogled v Kosovi graščini na Jesenicah. Ob tem so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Jesenice začeli projekt vključevanja prostovoljcev. Prav v času epidemije covida-19 so izpeljali video srečanje, na katerem so predstavili kulturno dediščino s poudarkom na Stari Savi, predstavili pa so tudi področja, kamor bodo vključili prostovoljce od Jesenic do Rateč. Na mednarodni dan muzejev se bodo v tako imenovani e-sobi ponovno sestali, udeležence pa bodo po predstavitvi muzeja povabili še k obisku razstave v muzeju.

Kot je povedala direktorica muzeja Irena Lačen Benedičič, je čas epidemije muzealcem prinesel nove izzive in tudi znanja, ki so jih pridobili in delili na spletnih straneh muzeja. V Slovenskem planinskem muzeju, ki letos praznuje svojo desetletnico, so te dni začeli kviz Zakodirano planinstvo, kvize o zgodovini mesta Jesenice in različnih temah pa so pripravili tudi na Jesenicah. Pripravili so tudi kratke predstavitve Jeseničanov v rubriki Iz depojev Gornjesavskega muzeja. Podobno »obratujejo« tudi na Facebooku in Instagramu.

»Medtem smo v najaktivnejši fazi projekta ministrstva za okolje in prostor Obisk gora v času podnebnih sprememb, v okviru katerega smo uredili spletni nakup vstopnic, vzpostavljamo brezplačne vožnje z električnim kombijem za obisk gora in med muzeji od Jesenic do Kranjske Gore ter simpozij o obisku gora z izmenjevalnico planinske opreme. Dopolnili bomo stalno razstavo s Triglavskim ledenikom in najobsežnejšo novo občasno razstavo o naših alpinistih, ki jo bomo odprli 7. avgusta ob desetletnici Planinskega muzeja.« Izteka se rok za oddajo planinskih fotografij za novo razstavo Instarazstava, pripravili pa so tudi dodatno ponudbo Triglavski izziv. Gre za tako imenovani mysterybox, ponudbo pa namenjajo manjšim skupinam, poslovnim partnerjem (timbilding), družinam, da se preizkusijo v zabavni in koristni pripravi na varen obisk gora.

Na Jesenicah so začeli projekt Ustvarjalna Evropa Grenko spoznanje (The Rude Awakening), v okviru katerega bodo prihodnje leto predstavili skupno občasno razstavo na temo prve svetovne vojne in digitalizirano vsebino z novo virtualno predstavitvijo (računalniško igrico), ki bo namenjena predvsem mladim za predstavitev pomena miru. V Gornjesavskem muzeju zaključujejo tudi projekt LAS Naša industrijska dediščina, naš ponos, v okviru katerega bo na Stari Savi več aktivnosti za obiskovalce. Med njimi tudi prikaz delovanja vetrne peči, plavža in kostumi zgodovinskih likov (Ana in Viktor Ruard, fužinar Bucelleni, skrbstvena sestra Angela Boškin, kemik Igancij Heiser in plavžar). V teh dneh bodo na spletni strani postavili tudi občasno razstavo o gledališkem in filmskem igralcu Jeseničanu Mihi Balohu, ki praznuje v maju.

O preživetju in pogumu

Tudi v Mestnem muzeju Idrija bodo mednarodni dan muzejev obeležili virtualno. Muzej se bo predstavil z dvema vsebinama. Prva je zgodba o prebrisani tihotapki Melhiorci, resnični osebnosti iz 18. stoletja, ki jo zaznamujejo idrijske čipke in rudarjenja živega srebra. S svojim delovanjem in načinom življenja odpira številna vprašanja o preživetju, revščini, pravici, etiki, ženskah, starosti, nasilju in ljubezni. Z različnimi dogodki bodo v letu 2020 tudi skušali oživiti ta historični lik ter osvežene muzejske vsebine približati najširšemu občinstvu. Kot poudarja direktorica muzeja Ivana Leskovec, za začetek marsikatero le na virtualni način, saj jim skrb za varnost ljudi v času širjenja bolezni covid-19 drugega ne dopušča, v nadaljevanju, v naslednjem letu pa vsekakor tudi v živo na gradu Gewerkenegg v Idriji.

Druga je zgodba o Partizanski bolnici Franja – skritem dragulju Evrope. Ta izjemni spomenik iz časa druge svetovne vojne je kraj spomina, ki priča o požrtvovalnosti, sožitju in tovarištvu

Nadaljevanje na 14. strani

Planinko v času koronavirusa / Planinski muzej Slovenije

Dobrodošli v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani, kjer vas čaka bogata zgodovina slovenskega planinstva in alpinizma. Ob upoštevanju navodil NIJZ smo za vas pripravili:

- interaktivno stalno razstavo z naslovom Vzpon na goro
- občasno razstavo ob stoti obletnici rojstva: Marjan Keršič - Belač, kipar, alpinist in gorski reševalec
- prostor doživetij – adventure room, ki je primeren za manjše skupine 2–5 oseb
- zanimive naravovarstvene filme
- najem samovarovalnih kompletov za plezanje po feratah
- obilo spletnih vsebin na naši spletni strani www.planinskimuzej.si
- nepozabne spominke, avtentične izdelke in strokovno planinsko literaturo, kot so številni vodniki, zemljevidi in literatura za otroke in odrasle.

Od 1. junija dalje bodo naši obiskovalci ob vstopu v muzej prejeli tudi kupon za brezplačno kavo v enem od sosednjih lokalov.

Vabljeni pa tudi na sprehod do slapu Peričnik ali do zatrepa doline Vrata.
Pot Triglavske Bistrice se namreč začne prav pred našim muzejem.
Se vidimo pri nas!

Slovenski planinski muzej
SLOVENIAN ALPINE MUSEUM

GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE

Kontakt:
info@planinskimuzej.si
08 380 67 30
www.planinskimuzej.si

GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE, CESTA FRANCETA PREŠERNA 45, JESENICE

ljudi, ki jih je vojna postavil na preizkušnjo. Niso podlegli, v nemogočih razmerah so reševali življenja drugih in bili za to pripravljeni žrtvovati svoja. Franja je spomenik, ki nagovarja obiskovalce vseh generacij in vseh narodnosti. Nosi znak evropske dediščine.

Fototeka Mestnega muzeja Idrija

V Partizanski tiskarni Slovenija na Vojskem: strojnica s hitrotiskalnim strojem na električni pogon

»O Franji prav zdaj pripravljamo razstavo, s katero nameravamo od leta 2021 gostovati po drugih slovenskih muzejih in Evropi. Sama Partizanska bolnica Franja, spomenik v soteski Pasice, pa vabi, da si jo v živo ogledate in jo doživite. Zato smo v nedeljo, 17. maja 2020, dan pred dnevom muzejev, ob 11. uri pripravili poseben program – obisk Franje v družbi kustosa Mestnega muzeja Idrija. Podoben program bomo ta dan ob isti uri izvedli tudi v Partizanski tiskarni Slovenija na Vojskem, kjer bomo obenem lahko spremljali tudi oskrbnika pri tiskanju Partizanskega dnevnika – časopisa, ki je bil v svojem času edini tiskani dnevnik kakega odporniškega gibanja v Evropi.«

Letošnji program Mestnega muzeja Idrija pa bo med drugim zaznamovalo tudi klekljanje idrijske čipke. Načrtovane razstave v muzeju na gradu Gewerkenegg v Idriji in v Cerkljanskem muzeju, s katerimi se vključujejo v vsakoletni Festival idrijske čipke, postavljajo virtualno, nekaj malega, žal brez slovesnih odprtij, pa bodo postavili tudi v razstavne prostore.

Adrenalin v podzemlju, spomini na površju

Turistični rudnik in muzej Podzemlje Pece ohranja in varuje kulturno, naravno in tehnično dediščino mežiških rudnikov, ki so skozi stoletja delovali na območju Koroške. Od prihodkov od odkopane rude so živele številne generacije prebivalcev Mežiške doline, zato so bili z rudnikom močno povezani in nanj navezani.

V Podzemlju Pece obiskovalce na zanimiv način seznanijo z dolgoletno tradicijo rudarjenja in predelovalno industrijo, ki se je tu posledično razvila. V rudnik se lahko popeljejo s pravim rudarskim vlakom, gorskim kolesom ali pa veslajo po čudovitih podzemni jezercih, ki so nastala ob zalivanju rudnika. Pestra ponudba omogoča, da vsakdo lahko najde kaj zase. Z osebnim pristopom vodnikov se v Podzemlju Pece lahko prilagodijo tudi posameznikom in jim tako pričaramo izjemna doživetja.

Pred Rudarskim muzejem Zagorje / Rudarski muzej Zagorje

Po ogledu rudnika si lahko obiskovalci ogledajo še muzejske zbirke, ki so v zgradbi, ki so jo za potrebe bivanja in dela rudarjev zgradili leta 1927. Tu so razstavljeni tudi rude in minerali iz rudnika, čudovite stvaritve narave in fotografije rudarjev skozi čas. V knapovskem stanovanju je predstavljeno, kako so živeli rudarji in kako so se prehranjevali dnevno ali ob različnih priložnostih. »V okolici infocentra Geoparka, kjer obiskovalce opremimo tudi za odhod v rudnik, je doživljajski park, kjer smo posegli tudi daleč nazaj v geološko zgodovino. Tu so predstavljeni dinozavri in druga bitja iz daljne preteklosti ter seveda kamnine, ki so oblikovale zemeljsko površje,« poudarja direktorica Suzana Fajmut Štrucl in dodaja, da se bodo z organizacijo dela prilagodili novi situaciji tako, da se bodo tako obiskovalci kot vodniki počutili varno, hkrati pa jih ne bodo prikrajšali za izjemna doživetja.

Zgodbe iz zagorske rudarske zgodovine

Ogled Rudarskega muzeja Zagorje je skoraj v celoti dostopen za ogled tudi invalidom, ki si lahko ogledajo tako rekoč celotno zbirko, razen imitiranih jamskih prostorov. Obisk muzeja priporočajo vsem starostnim skupinam obiskovalcev, saj vsak obisk kar se da individualno prilagodijo. Prednost v Rudarskem muzeju je, da so vsi ogledi vodeni, kar pomeni, da si obiskovalci ne le ogledajo zbirko, ampak tudi slišijo zanimive prigode iz življenja rudarjev in rudarskih družin.

V Rudarskem muzeju se zavedajo, da bodo razmere zaradi koronavirusa, ki se je razširil po svetu, verjetno tudi spremenile strukturo obiskov. »Čas, ki je pred nami, je poln izzivov in hkrati priložnosti, s katerimi se bo treba čim prej sprijazniti in se jim prilagoditi,« menijo v muzeju, kjer so vedno na prvo mesto postavljali obiskovalce in jim na šaljiv in zabaven način prikazal zgodovino rudarjenja v zagorski dolini. V obdobju, ki prihaja, se bodo vsekakor še bolj zavzeli za čim bolj individualen pristop. Ogledi bodo tako potekali v manjših skupinah, kar bo omogočilo še kakovostnejšo komunikacijo z obiskovalci in posledično podrobnejši vpogled v zanimivo 250-letno zgodovino rudarjenja v zeleni zagorski dolini.

»Rudarstvo je gospodarska dejavnost, ki zaznamuje in preoblikuje kraj. Vabljeni, da obiščete zagorsko dolino, kjer si lahko poleg ogleda Rudarskega muzeja Zagorje ogledate še marsikatero zanimivost, se mogoče odpravite na Zasavsko Sveto goro ali Čemšeniško planino in se za konec ustavite še v kateri izmed restavracij in tako zaključite čudovit enodnevni izlet. Vljudno vabljeni, da nas obiščete! Srečno!« z rudarskim pozdravom k obisku v Zasavje vabijo v Rudarskem muzeju Zagorje.

KULTURNI DOM ZAGORJE, CESTA 9. AVGUSTA 1, ZAGORJE OB SAVI

Brezjansko razkošje sveta jaslic

Več kot 500 primerkov jaslic iz 67 držav sveta hrani Muzej jaslic na Brezjah, ki letos praznuje 20-letnico delovanja.

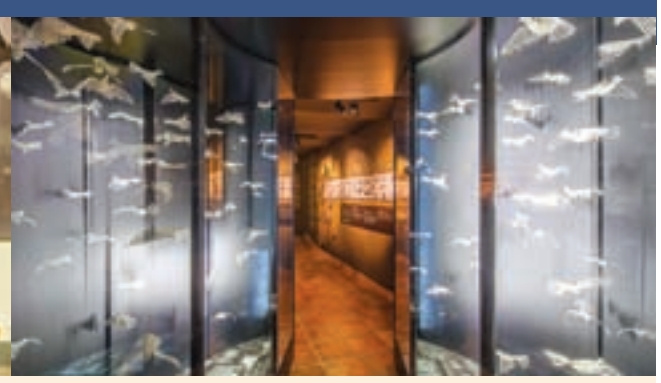

Letos mineva dvajset let od začetka nastajanja edinstvenega muzeja med slovenskimi muzeji – Muzeja jaslic na Brezjah. Razstave jaslic so na Brezjah predvsem po zaslugi pokojnega patra dr. Leopolda Grčarja organizirali že prej, z ureditvijo galerije in muzeja Sončna pot v opuščenem samostanskem hlevu in gospodarskem poslopju decembra leta 2000 pa so bili postavljeni temelji sedanjemu Muzeju jaslic.

Muzej se je širil in bogatil svojo zbirko. Današnjo podobo je dobil po temeljiti prenovi decembra leta 2016. V desetih prostorih se obiskovalec sprehodi med 500 primerki jaslic iz 67 držav sveta, tudi iz daljnih Afrike in Azije ter Svete dežele, in spozna, kako so jaslice že več kot 800 let spremljevalec človeka, vernega in nevernega, in glasnik, da je rojstvo vsakega človeka nekaj čudovitega. V Muzeju so na ogled izvirne slovenske jaslice, ki so jih zasnovali preprosti ljudje ali priznani umetniki in arhitekti, kot sta Maksim Gaspari in Jože Plečnik. Zbirko stalno dopolnjujejo z novimi primerki, kot so jaslice v okviru z glasbenim mehanizmom, ki so jih Muzeju darovale šolske sestre iz Zemuna, poljske jaslice »Szopki krakowskie« iz poljskega mesta Krakow, ki so na Unescovem seznamu premične kulturne dediščine, in »Margarine figure« iz obdobja med letoma 1920 in 1950. Značilne so za nemško govoreča območja, prodajalci margarine pa so jih uporabljali za pospeševanje prodaje.

Muzej jaslic na Brezjah je poznan ne le doma, ampak je že tudi stalnica na svetovnem zemljevidu muzejev. Že nekaj let sodeluje s podobnimi strokovnimi ustanovami po svetu, na primer z Narodnim muzejem v Krakowu na Poljskem, z etnografskim muzejem Marcali na Madžarskem in z muzejem jaslic Krippana v Belgiji. Od marca leta 2017 je brezjanski Muzej jaslic član Skupnosti muzejev Slovenije in član mednarodnega Združenja muzejev jaslic. Bil pa je tudi pobudnik za vpis jaslic v register nesnovne kulturne dediščine Slovenije.

MUZEJ JASLIC BREZJE

Informacije:
MUZEJ JASLIC BREZJE
Brezje 72
4243 Brezje
Tel.: 04 537 07 00
info@marija.si
www.marija.si

SLOVENSKO MARIJINO NARODNO SVETIŠČE, BREZJE 72, BREZJE

Muzej jaslic na Brezjah bo znova odprt od 1. junija naprej. Med tednom bo odprt med 9. in 13. uro, ob koncih tedna pa med 9. in 16. uro. Za posameznike in skupine bodo po predhodnem dogovoru muzej odprli tudi izven odpiralnega časa.

Muzejskih trideset let

V Kobariškem muzeju so v trideseto leto obstoja in s tem ohranjanja in varovanja dediščine soške fronte vstopili polni načrtov. Kljub pandemiji direktor Martin Šolar v prihodnost zre z optimizmom.

Igor Kavčič

Koliko je koronavirus »caporetto« (kot je italijansko ime za Kobarid in zaradi avstrijsko-nemškega preboja na soški fronti tudi njihov sinonim za poraz) za Kobariški muzej?

Na neki način je bil to sestop na dno. V tridesetih letih obstoja in delovanja je bil Kobariški muzej prvič skupaj zaprt kar petdeset dni. Pomlad je vsako leto čas, ko muzej obiskuje šolska mladina, običajno se je z veliko nočjo začela sezona, ko so k nam začele prihajati skupine obiskovalcev iz Italije. Letos je vse to izostalo in tudi ne kaže ravno, da bo že jutri obisk na ravni prejšnjih let. Lahko rečem, da je prva polovica leta izgubljena. Hkrati pa nas je nastala situacija naučila, da visoke številke in stalna rast obiskovalcev niso tako samoumevne. Naša žlica letos ne bo tako polna, a bo pomen pridobilo poslanstvo muzeja. Seveda bomo preživetje in zaslužek iskali na drugačnih perspektivah.

Vsako leto muzej obišče okrog šestdeset tisoč obiskovalcev. Kaj pomeni letošnja izgubljena pomlad?

Kobariški muzej od sorodnih državnih in pokrajinskih institucij loči to, da je zasebni muzej in kar 95 odstotkov prihodkov ustvarimo sami z vstopnicami, vodenjem in prodajo v muzejski prodajalni. Zato je stanje, ki ga je povzročila pandemija, za nas še toliko resnejše. Zdaj smo se nekako »resetirali«, če vrnitev na začetek pojasnim s tujko, vendar se namesto čakanja, kaj bo, posvečamo zamislim za naprej.

Letošnje leto ste v prvi vrsti posvetili jubileju, tridesetletnici obstoja in delovanja muzeja. Kaj vse ste imeli oziroma še imate v načrtu?

Še vedno sem prepričan, da bomo večino načrtov za letošnje leto tudi uresničili. Naš letošnji fokus je bil jesenski čas, predvsem oktobrska osrednja slovesnost ob tridesetletnici muzeja in dvajsetletnici Ustanove Fundacija Poti miru v Posočju, ob tem seveda še razstava in tradicionalni Spominski pohod h Krnskemu jezeru, je pa pod vprašajem avgustovski Koncert miru. Česar ne bomo mogli uresničiti v načrtovanih terminih, bomo bržkone premaknili na prihodnjo pomlad. Ob tem velja dodati, da v muzeju skupaj z drugimi deležniki v Posočju vseskozi sodelujemo v iskanju novih poti gostom ponuditi skupen turistični produkt, ki vključuje marsikaj, od kulinarike, prostočasnih aktivnosti, naravnih lepot do predstavljanja kulturne dediščine.

Kako ste v muzeju preživljali skoraj dva meseca, ko je bil ta zaprt?

Ko gre za virtualni prikaz muzejskih vsebin, smo strokovno nekoliko šibki, a jim bomo večjo pozornost posvetili v prihodnje. Praznina, ko je bil muzej zaprt, je naše misli usmerila tudi v bistveno izboljšavo avdio-vizualne predstavitve muzeja. Ob tem pripravljamo promocijski film in videospote. Poskrbeli smo za nekatere administrativno-upravne stvari, se ukvarjali z različnimi razpisi in se pripravljali na načrtovane projekte ob tridesetletnici. Muzej je bil vseskozi pripravljen »na ključ« za odprtje, zato smo ga za razliko od drugih muzejev mi odprli že takoj 1. maja. Prvi dan smo tako zabeležili 27 obiskovalcev, ki so si muzej ogledali v skladu z aktualnimi ukrepi.

Direktor Kobariškega muzeja Martin Šolar med nagovorom ob dnevu muzeja leta 2018 / Foto: Kobariški muzej

Na kakšen obisk računate poleti, turistične poti se še ne bodo povsem sprostile?

Ob vsej pozornosti na zdravstveno-varstveni vidik sem prepričan, da v maju in juniju v muzej še ne bo skupin, tako šolskih kot sicer. Vsaj tretjina gostov v muzej običajno prihaja iz Italije, preostali dve tretjini pa tvorijo domači obiskovalci in drugi gostje. Upam, da bodo čez poletje vendarle v dolino začeli prihajati obiskovalci, pri tem še zlasti računamo na domače goste. Moramo pa vedeti, da število ne bo doseglo deset tisoč, kot je bilo to povprečje zadnjih let. Seveda pa vsi upamo, da se bo jeseni stanje normaliziralo.

Bova torej raje govorila o čudežu pri Kobaridu?

Čudež pri Kobaridu je sinonim za 12 soško bitko, v kateri so zaradi različnih dejavnikov (taktika, vreme, kemični plini) popolno zmago dosegle avstrijsko-nemške sile. Ta preboj fronte velja za čudež tistega časa.

Mi bi lahko s čudežem v Kobaridu poimenovali tridesetletno zgodbo Kobariškega muzeja, da smo vsa ta leta uspeli obstati brez velikih državnih pomoči.

PODZEMLJE PECE

AVANTURE V PODZEMLJU PECE

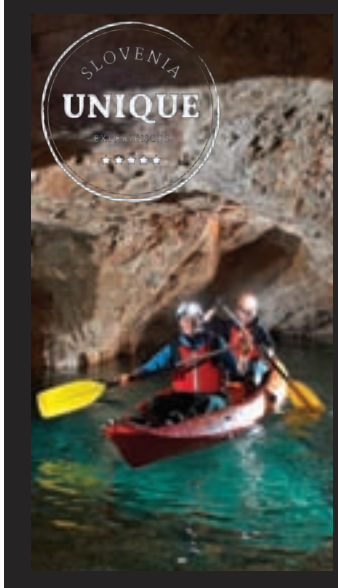

Na ogled rudnika v osrčje gore Pece se lahko podate s pravim **rudarskim vlakom**, **gorskim kolesom** ali **kajakom**.

WWW.PODZEMLJEPECE.COM | INFO@PODZEMLJEPECE.COM
GLANČNIK 8 | MEŽICA | 02 87 00 180

MESTNI MUZEJ IDRIJA

Partizanska bolnica Franja
Dolenji Novaki pri Cerknem

Partizanska tiskarna Slovenija
Vojsko nad Idrijo

Vsak dan od 9. do 18. ure

Vsak dan od 9. do 16. ure

Obiščite in spoznajte zgodbe ljudi, ki jih je čas druge svetovne vojne postavil na preizkušnjo.
Črpajte iz njih navdih in moč za premagovanje današnjih težav in ovir.

Informacije: Mestni muzej Idrija, www.muzej-idrija-cerkno.si, www.pb-franja.si, tel.: 05 37 26 600

Balinarji za naslov prvaka spet junija

V moški super ligi se bodo obračuni za naslov prvaka nadaljevali, v ostalih ligah pa so zaključeni.

Vilma Stanovnik

Kranj – Kot so sporočili iz Balinarske zveze Slovenije (BZS) je izvršni odbor na izredni korespondenčni seji sprejel soglasno odločitev, da se bo v moški super ligi tekmovanje nadaljevalo v juniju, medtem ko so vse druge državne in območne lige že zaključene in se upoštevajo rezultati glede na odigrane tekme.

»Balinarska zveza Slovenije je v zadnjih dveh mesecih pozorno spremljala dogajanje v povezavi s širjenjem epidemije covida-19,« pojasnjujejo v BZS in dodajajo, da imajo kljub sprostitvi ukrepov številni klubi še vedno onemogočen dostop do objektov. »Balinarska zveza Slovenije je bila že od sredine marca vseskozi v kontaktu z državnimi ligaši in skušala čim bolj upoštevati njihove želje in predloge. V želji, da bi klubom prihranili dodatne stroške in se izognili morebitnim zapletom pri organizaciji tekem v skladu s strogimi navodili NIJZ ter jim omogočili čim boljšo pripravo na naslednjo tekmovalno sezono, je tekmovalna komisija še enkrat pretehtala vse možne scenarije in izvršnemu odboru posredovala svoj predlog,« pojasnjujejo v BZS in dodajajo, da so na podlagi tega predloga sklenili, da se ligaško tekmovanje v super ligi nadaljuje s tekmami 17. in 18. kroga, ki bosta odigrana 13. in 20. junija. Zaključni turnir za naslov državnega prvaka bo odigran 27. in 28. junija.

Prvo mesto v prvi državni ligi za ženske jeosvojil BŠK Krim Ljubljana.

Kamniški odbojkarji imajo novega trenerja

Vilma Stanovnik

Kamnik – Iz Odbojkarskega kluba Kamnik so sporočili, da je vodenje ekipe Calcit Volley prevzel Gregor Jerončič, eden najboljših slovenskih odbojkarjev vseh časov. **»Priti v** športno sredino, kjer imajo ne glede na to, kakšno ekipo za sezono sestavijo, visoke cilje in zahtevajo rezultate, je zame velika motivacija. To je mentaliteta, ki jo iščemo vsi, ki delamo v športu,« je ob sklenitvi novega sodelovanja povedal 46-letni Jerončič, ki ima v vlogi blokerja za seboj zavidljivo športno kariero, v kateri je branil barve številnih uglednih klubov. Med drugim je v dresu Trentina in Cunea postal italijanski državni prvak. V Italiji je svojo igralsko pot tudi zaključil, a je tam deloval še kot trener. Eno sezono je bil trener tudi pri Salonitu.

Miha Bregar ostaja v dresu Calcita Volleyja

Kamnik – V anketi pristašev odbojkarjev Calcita Volleyja sta bila za najboljši blokerski par zadnjega desetletja izbrana Sašo Štalekar in Miha Bregar. Štalekar je lani odšel v Innsbruck, Bregar pa bo še najmanj dve leti nosil dres kamniškega kluba. »Zelo sem vesel priznanja navijačev, ki ga nisem pričakoval. Vsekakor se bom po svojih najboljših močeh naslednji dve sezoni trudil, da upravičim to zaupanje. Skušal bom napredovati s treninga na trening, prav tako bom dal vse od sebe na tekmah in verjamem, da bo Calcit Volley še naprej v vrhu slovenske odbojke,« je ob podaljšanju pogodbe dejal 26-letni Bregar.

Plezalnega spektakla pri nas letos ne bo

Kranj – Kot so sporočili iz Planinske zveze Slovenije (PZS) je Mednarodna zveza za športno plezanje (IFSC) zaradi pandemije covida-19 v sodelovanju z organizatorji bodisi odpovedala bodisi prestavila vse tekme svetovnega pokala v športnem plezanju do vključno septembra letos. Tako je ostala v negotovosti tudi izvedba tekme svetovnega pokala v težavnostnem plezanju, ki naj bi jo (namesto dosedanje v Dvorani Zlato polje v Kranju) 25. in 26. septembra gostila dvorana Stožice. »Zaradi negotovega položaja ob pandemiji covida-19 in nejasnostih o možnosti organiziranja dogodkov v jesenskem času smo se v PZS skupaj s partnerji odločili, da tekmo letos odpovemo in jo prestavimo na prihodnje leto,« je pojasnil generalni sekretar PZS Matej Planko.

Prilagajajo se navodilom

Konec prejšnjega tedna so skupne treninge začeli nogometaši Triglava, na začetku tega tedna pa je izvršni odbor Nogometne zveze Slovenije sprejel odločitev, da skušajo do konca izpeljati vsaj prvoligaško sezono. Čeprav je še nekaj neznank, kdaj in kako, so igralci dobili nov elan za treniranje.

Vilma Stanovnik

Kranj – Že od petka se na skupnih treningih znova dobivajo tudi kranjski nogometni prvoligaši, predvsem o novih razmerah pa sva se pogovarjala z izkušenim 33-letnim Alešem Mertljem, ki od lanske sezone znova nosi dres Triglava.

Kaj je za vas pomenilo dejstvo, da se je pomladanski del sezone končal že po petih tekmah?

Pomladanski del sezone smo dobro začeli in nekaj slabše nadaljevali, dan pred srečanjem z Bravom pa smo dobili obvestilo, da tekme ne bo. Za vse nas je bil to šok in seveda smo si začeli postavljati vprašanja, kaj bo z nadaljevanjem tekem in treningov, kakšne bodo posledice ... Vse stvari smo pustili na stadionu in vsak dan čakali, kdaj se bo vse skupaj nadaljevalo. K sreči imamo večina doma nekaj rekvizitov, s katerimi smo si pomagali pri vadbi. Sedaj smo spet skupaj in se ne vidimo zgolj po spletu. Občutek je dober, čeprav delamo v manjših skupinah in marsikaj še ni tako, kot smo bili vajeni.

Koliko je drugače, saj ste vajeni, da si s soigralci podate roke in da trenirate z veliko kontakta?

Občutek je še vedno čuden, saj imam v glavi še vedno nekakšno zavoro. Pogovor ne steče kot sicer, tudi treningi so drugačni. Smo ekipa, vendar pa vemo, da imamo doma družine in moramo biti odgovorni tudi do njih. Zato spoštujemo navodila, čeprav se res sprostiti pač še ne moremo.

V času karantene ste bili gotovo več z družino. Kaj vam je to pomenilo?

To je bil res čas za družino, saj ga ob treningih in tekmah navadno primanjkuje. S partnerko imava dve punčki, Julijo in Zalo, ki sta stari šest in tri leta, zato še ne hodita v šolo. Živimo v Hotemažah, in čeprav je bil del dneva namenjen treningu, smo imeli precej priložnosti za druženje doma in zunaj v naravi, saj nam je služilo tudi vreme.

V juniju naj bi se prvenstvo vendarle nadaljevalo. Boste pripravljeni?

Res so zadnje informacije, da naj bi se junija prva liga vendarle nadaljevala, in tudi mi se na to pripravljamo. Bodo pa priprave zagotovo krajše in drugačne, kot smo vajeni. Seveda se bo treba prilagoditi vsem novim navodilom. Še vedno bo na koncu merilo tisto, kar bomo prikazali na igrišču.

Izkušeni Aleš Mertelj je zadovoljen, da je spet na nogometnem igrišču, čeprav so treningi drugačni, kot jih je bil vajen. / Foto: Gorazd Kavčič

Ste eden izmed nogometašev, ki radi poudarjajo, da jim spodbuda s tribun veliko pomeni. Bo šlo tudi brez navijačev?

Za vsako ekipo so navijači dodatni bonus. Dajejo nam energijo, mi pa igramo zanje in jim z uspehi ter dobrimi rezultati lepšamo dneve. Zavedamo se, da je največji promotor tako klubov kot države šport, in tega se zavedajo tudi navijači. Zato hodijo na tekme. Mi se bomo, ker bodo najbrž vsaj na začetku tekme potekale brez navijačev, morali sprijazniti, da si bodo lahko ogledali prenose na televiziji, družbenih omrežjih in drugih sredstvih obveščanja. Vsekakor se bomo trudili tudi zanje in upam, da jih bo nato, ko ne bo več ukrepov, na stadion prišlo še več kot doslej.

Znova so skupaj na treningih

Na začetku tedna so se ponovno zbrali hokejisti kranjskega Triglava in začeli priprave na novo sezono.

Vilma Stanovnik

Kranj – Tako kot za večino športnikov so bili zadnji tedni zaradi epidemije covida-19 precej drugačni tudi za hokejiste kranjskega Triglava, ki so si obetali, da bodo sezono zaključili z novimi uspehi, ostali pa so brez tekmovanj in skupnih treningov. »Glede na to, da smo bili v zaključnem delu tekmovanj, je za nas prekinitev marca pomenila nekakšen šok. S tremi selekcijami smo se namreč prek četrtfinalnih obračunov uvrstili v polfinale in imeli smo res visoka pričakovanja. Člani so namreč v četrtfinalu mednarodne lige (IHL) premagali Celjane, mladinci, ki so prav tako tekmovali v IHL in so tekme štele tudi za državno prvenstvo, so v polfinalu premagali Olimpijo, selekcija do 13 let pa se je v polfinale uvrstila z zmago nad Bledom. Žal nam s prekinitvijo tekmovanj ni bilo omogočeno, da bi dokazali vso kvaliteto,« pravi glavni trener in športni direktor v Hokejskem klubu Triglav Kranj Gorazd Drinovec.

Hokejisti Triglava so se po dveh mesecih ta teden spet zbrali na skupnih treningih. / Foto: Gorazd Kavčič

Hokejistke Triglava so tekmovanje že končale in ga zaključile na tretjem mestu. »Pred tremi leti smo začeli pomlajevati žensko ekipo, ki se ji je pridružilo kar precej novih deklet. V tej sezoni so s kvalitetnim delom, ki ga vodi Žan Zupan, naredile še en korak naprej,« pravi Drinovec in dodaja, da so tudi druge moške selekcije zaključile nastope v prvenstvu, čeprav jih je večina še čakala na nastope na turnirjih. »Po prvotnih načrtih naj bi sezono zaključili sredi aprila, glede na okoliščine pa smo jo dober mesec prej. Tako smo takoj marca »ugasnili« led v dvorani in prekinili vse aktivnosti. To pa ni pomenilo, da smo prenehali trenirati, saj smo trenerji pripravili vadbo za posamezne selekcije. Fantje so tedensko morali pošiljati dnevnike vadb in posnetke ter so kljub vsemu ostali aktivni vse do tega tedna, ko smo znova začeli izvajati redne suhe treninge v dvorani in okolici,« pravi Gorazd Drinovec in dodaja, da trenutno trenirajo, kot da se bo sezona normalno začela. »Pod normalno razumemo upoštevanje vseh okoliščin, ki jih redno spremljamo. Tudi na Hokejski zvezi Slovenije obravnavamo različne predloge in aktivnosti, ki bodo seveda potekale glede na potek epidemije. V novi sezoni načrtujemo, da naj bi člani nastopali v tekmovanju IHL in državnem prvenstvu, ponuja pa se tudi ena od možnosti nastopa v Alpski hokejski ligi (AHL), ki naj bi po enem od predlogov najprej potekala na nacionalni ravni, nato pa še med najboljšimi ekipami sodelujočih držav,« še pravi Gorazd Drinovec.

Hiše za ljudi, ki jim ni vseeno

Mengeško podjetje Ekoart hiše že dobro desetletje postavlja trende v leseni gradnji in vse bolj prodira tudi na tuje trge. Nedavno jim je javna agencija Spirit Slovenija podelila naziv ambasadorja slovenskega gospodarstva.

Aleš Senožetnik

Mengeš – V podjetju Ekoart hiše pravijo, da ustvarjajo lesene domove za ljubitelje zdravega življenja, ki jim ni vseeno. Prvo hišo, ki je nastala v skladu z njihovo filozofijo ekološke in sonaravne gradnje z uporabo lokalnih naravnih materialov, je ustanovitelj podjetja Miha Bogataj pred dobrimi desetimi leti postavil kolegu iz kamniškega alpinističnega odseka, sicer mednarodno priznanemu alpinistu Marku Prezlju. Kot pravi Bogataj, je na temeljih tega podviga zraslo podjetje, ki danes deluje v Mengšu in šteje 25 zaposlenih.

So eni redkih, ki se usmerjajo v popolnoma naravno leseno gradnjo, ki izhaja iz tradicije gradnje z mozniki, nekakšnimi bukovimi žeblji, zaradi katerih za vezavo ne uporabljajo nobenih lepil. »Po tem sistemu so bili narejeni stari toplarji in drugi kmečki objekti. Moznike so v krušni peči presušili, in ko so jih zabili v konstrukcijo, so se napojili vlage lesa, nabreknili in to je držalo za zmeraj,« pravi Bogataj.

Miha Bogataj in Neža Drobnič Bogataj v eni od mobilnih hišk, ki jih tudi izdelujejo v podjetju Ekoart hiše.

Skupaj s partnerji so razvili koncept in ga leta 2014 patentirali pod imenom IQwood. Prav razvoj in želja po inovativnosti sta dva od stebrov podjetja.

Lani je kot partner v podjetje vstopil Martin Hladnik, sicer tudi nekdanja stranka Ekoart hiš, in prevzel vodenje operativnih procesov in proizvodnje. Poleg gradnje lesenih hiš večinoma za slovenski trg namreč vse bolj stavijo tudi na proizvodnjo moznično vezanih masivnih lesenih sten, po katerih zaznavajo precej povpraševanja predvsem v Avstriji in Nemčiji.

Poleg gradnje butičnih lesenih objektov se vse bolj osredotočajo tudi na proizvodnjo tovrstnih polizdelkov za tuje trge. Usmerjajo pa se tudi v segment lesenih mobilnih enot za turizem, študentska stanovanja ali modularno grajene domove za starejše.

Trga za tovrstno leseno gradnjo pred desetimi leti skoraj ni bilo, zato Miha Bogataj pravi, da so ga morali ustvariti sami, z izobraževanjem in ozaveščanjem ljudi o pomenu kvalitete bivanja v lesenih zgradbah. To z ženo Nežo Drobnič Bogataj uspešno počneta tudi z lastnim zgledom, saj sta si v skladu z usmeritvijo podjetja in njunim prepričanjem ustvarila lesen dom, v katerem z dvema otrokoma živita že peto leto.

»Uporabili smo lokalni les, posekan ob stari luni, torej nekaj dni pred mlajem, tako da ima daljšo obstojnost in manj vlage. Stene smo zaključili z ilovnatimi ometi, pohištvo pa je izdelano iz cemprina, vrste gorskega bora, ki po nekaterih študijah blagodejno vpliva na uravnavanje krvnega tlaka,« pripoveduje Neža, ki je prepričana, da je bivanje v leseni hiši precej kakovostnejše kot v sodobni betonski zgradbi. »V hiši diši po lesu, pozimi je toplo, poleti hladno. Težko je to opisati z besedami. Človek se obdan z naravnimi materiali počuti bolje,« pravi Drobnič Bogatajeva in dodaja, da je tudi bojazen, da bi bila lesena gradnja bolj izpostavljena požarom ali potresom, odveč.

Kljub prednostim, ki jih predstavlja bivanje v lesenih domovih, in dejstvu, da skoraj šestdeset odstotkov Slovenije prerašča gozd, pa so lesene gradnje v Sloveniji še vedno prej izjema kot pravilo. Eden od razlogov bi bila lahko višja cena lesene gradnje, a kot pravi Bogataj, razlika vendarle ni tako velika: »Sama lesena konstrukcija objekta je res za okoli trideset odstotkov dražja od zidane gradnje. Vendar sama konstrukcija predstavlja le dvajset odstotkov celotne vrednosti hiše, tako da je na koncu razlike v ceni le nekaj odstotkov, pri tem pa ne gre zanemariti udobja bivanja, ki je v lesenem domu bistveno višje.«

Veseli jih sproščanje ukrepov

Adria Tehnika zaradi epidemije covida-19 sicer zaznava manjši upad obsega naročil, a ta sovpada s prihajajočo nizko sezono servisiranja letal.

Aleš Senožetnik

Zgornji Brnik – Adria Tehnika, sicer del skupine poljske družbe Avia Prime, kjer servisirajo letala znamk Airbus in Bombardier, tudi v času epidemije covida-19, ki je prizemljil veliko večino letalskega potniškega prometa, posluje neprekinjeno. Sicer zaradi večtedenske prizemljitve letal zaznavajo manjši obseg dodatnih naročil, vendar dodajajo, da ta sovpada s prihajajočo nizko sezono, ki je običajna v poznopomladanskih in poletnih ter zgodnjejesenskih mesecih.

Letalske družbe, katerih letala servisirajo v podjetju Adria Tehnika, so stabilne. Čeprav so flote še večinoma prizemljene, stečajev ne pričakujejo.

»Tudi naša družba se kot druga podjetja srečuje z okoliščinami ter posledicami epidemije. Dnevno se skušamo optimalno prilagoditi in komunicirati z dobavitelji za dostavo materiala, z upniki in dolžniki pa za primeren denarni tok. Prilagodili smo delovne procese, zmanjšali število pogodbenih sodelavcev in se poslužili ukrepov države s cikličnimi napotitvami delavcev na čakanje na delo doma,« še pojasnjujejo v podjetju, kjer se za zdaj še ne bojijo gospodarske krize, ki spremlja epidemijo in je v propad ali na njegov rob pahnila marsikaterega manjšega letalskega prevoznika. »Letalske družbe, ki servisirajo letala v našem podjetju, so v tem trenutku stabilne, flote so sicer v večini prezimljene, vendar večjih negativnih učinkov v smislu stečajev ne pričakujemo. Pričakovati pa je manjše povpraševanje po servisiranju letal glede na odsotnost njihovega letenja in s tem povezanimi cikli servisiranja,« še pravijo v družbi, kjer so tako kot v številnih drugih podjetjih sprejeli več ukrepov za zajezitev širjenja virusa in doslej niso zabeležili okužbe med zaposlenimi.

Adria Tehnika posluje neprekinjeno tudi med epidemijo covida-19. / Foto: Tina Dokl

Kot pravijo, jih z optimizmom navdaja prebujanje trga, ki ga nakazuje postopno sproščanje ukrepov, vključno z odpiranjem zračnih poti, tudi brniškega letališča, kjer po torkovi ponovni sprostitvi letalskega potniškega prometa pričakujejo prihod prvih letalskih družb.

Veliko vlog za odlog odplačevanja posojila

Cveto Zaplotnik

Kranj – Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditojemalcev omogoča podjetjem, zadrugam, samostojnim podjetnikom, kmetom in drugim fizičnim osebam, ki so se zaradi epidemije covida-19 soočili v težavah glede odplačevanja posojila, da se z bankami dogovorijo za odlog kreditnih obveznosti do dvanajst mesecev, pri tem pa se odlog lahko nanaša samo na obveznosti, ki zapadejo v plačilo po razglasitvi epidemije, to je od 12. marca dalje. Kot so sporočili iz Banke Slovenije, so banke in hranilnice do prvega maja prejele 22.227 vlog za odobritev odlogov plačil v skupnem znesku 267,2 milijona evrov. Prebivalstvo je dalo 15.599 vlog za odlog kreditnih obveznosti v znesku 33,1 milijona evrov, podjetja pa 6628 vlog za odlog 234 milijonov evrov kreditnih obveznosti. Mala in srednje velika podjetja so vložila 3020 vlog za odlog 114,6 milijona evrov, velika podjetja 154 vlog za 77,6 milijona evrov, mikropodjetja in samostojni podjetniki pa 3454 vlog za odlog 41,8 milijona evrov obveznosti. Podjetja in prebivalstvo lahko uveljavljajo odlog plačila obveznosti še do konca leta, zato ni možno napovedati, kolikšno bo končno število vlog; v Banki Slovenije pa ocenjujejo, da bo to odvisno predvsem od možnosti ponovnega zagona gospodarstva.

Bilančnega dobička ne bodo delili

Kranj – Delničarji Nove Ljubljanske banke (NLB) bodo na skupščini 15. junija med drugim odločali o uporabi bilančnega dobička za leto 2019 in o novih članih nadzornega sveta. Banka je imela ob koncu lanskega leta 228 milijonov evrov bilančnega dobička, za katerega uprava in nadzorni svet predlagata, da ostane nerazporejen. Predlog je usklajen z ukrepom Banke Slovenije, ki je bankam in hranilnicam zaradi posledic epidemije covida-19 na gospodarstvo začasno omejila razdelitev dobičkov. Na skupščini NLB naj bi imenovali tudi tri nove člane nadzornega sveta – Davida Erica Simona, Primoža Karpeta in Verico Trstenjak.

Motoriste drugi vozniki pogosto hitro spregledajo

Večletni podatki kažejo, da so nesreče voznikov enoslednih motornih vozil pogostejše ob koncih tedna in v popoldanskem času. Letos krvni davek med vozniki enoslednih vozil večji kot lani.

Simon Šubic

Kranj – Kljub nekoliko bolj kislemu vremenu v zadnjem tednu je na cestah že dobro vidno, da je motoristična sezona v pravem zagonu. Agencija za varnost prometa (AVP) je zato motoriste pred dnevi opozorila, da naj upoštevajo cestnoprometne predpise in da razmere na cesti še niso povsem primerne oziroma so lahko celo nevarne za vožnjo z motornim kolesom. Asfaltna površina je še hladna in ne omogoča optimalnega oprijema pnevmatik, poleg tega pa je na cestah tudi pesek. Motoristi naj zato ne precenjujejo svojih sposobnosti in ne podcenjujejo voznih razmer.

Nesreče motoristov so najpogostejše ob koncih tedna in v popoldanskih urah, kar je povezano z življenjskim slogom motoristov – vožnja z motornim kolesom je prej hobi kot nuja, ugotavljajo na agenciji za varnost prometa. / Foto: Gorazd Kavčič

Motoristi že spadajo med ranljivejše skupine udeležencev, saj so zaradi značilnosti motorja slabše vidni in opazni, pogosto vozijo prehitro oziroma jih drugi vozniki spregledajo ali odvzamejo prednost. V zimskih mesecih tudi nekoliko upade sposobnost obvladovanja motorja, zato se je treba na vožnjo z motorjem temeljito pripraviti, predvsem pa počakati na varne cestne razmere, opozarjajo na AVP. Vožnjo z motociklom je treba začeti postopoma, dodajajo.

Statistika pravi, da je samo do 15. aprila umrlo že pet motoristov in voznikov mopedov, medtem ko sta v enakem lanskem obdobju umrla dva motorista. V prvem mesecu epidemije covida-19 (od 13. marca do 15. aprila) pa je na primer na slovenskih cestah umrlo deset udeležencev, od tega so bili štirje vozniki enoslednih motornih vozil oziroma štirideset odstotkov vseh umrlih.

Večletni podatki kažejo, da so nesreče voznikov enoslednih motornih vozil pogostejše ob koncih tedna, v popoldanskem času, kar je predvsem povezano z življenjskim slogom voznikov enoslednih motornih vozil ter odnosom do motornih koles – vožnja z motornim kolesom je prej hobi kot nuja, poudarjajo na agenciji.

Motoristi in mopedisti morajo še dodatno poskrbeti za svojo varnost, preveriti brezhibno delovanje motorja, dosledno uporabljati zaščitno opremo in čelado, prilagoditi hitrost vožnje razmeram na cesti in oziroma upoštevati omejitev hitrosti. Pri tem naj nosijo svetla odsevna oblačila in imajo vedno prižgane luči. Poskrbijo naj tudi za varne postanke, še svetujejo na AVP.

Več kot osem tisoč kršitev gibanja in zbiranja

Simon Šubic

Kranj – Slovenski policisti so od 30. marca do vključno 8. maja pri nadzoru nad spoštovanjem odloka o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja na javnih krajih ugotovili več kot osem tisoč kršitev odloka, so sporočili iz generalne policijske uprave.

V omenjenem obdobju so sprejeli 2.453 prijav občanov o kršitvah odloka. Skupno so policisti ugotovili 8.157 kršitev prepovedi gibanja in zbiranja na javnih krajih. Izdali so 5.314 opozoril ali ukazov po zakonu o nalogah in pooblastilih policije, zdravstvenemu inšpektoratu so podali 6.670 predlogov za začetek postopka o prekršku, izrekli pa so tudi osemdeset predlogov prekrška po 22. členu zakona o javnem redu in miru, ki govori o neupoštevanju zakonitega ukrepa uradnih oseb. Kontrole so policisti izvedli na več kot 142 tisoč različnih javnih krajih.

Foto: Gorazd Kavčič

Policisti so v slabem mesecu in pol kontrole gibanja in zbiranja izvedli na več kot 142 tisoč javnih krajih.

Trojica Ljubljančanov kradla v Kranju

Simon Šubic

Kranj – V začetku tedna so v Kranju kriminalisti obravnavali tri Ljubljančane, ki jih sumijo tatvine več predmetov iz trgovine. Opazili so jih, ko so na parkirišču z veliko zavzetostjo v avtomobil pospravljali več kosov orodja, pri kontroli pa zanje niso imeli ne računov in tudi ne druge lastniške dokumentacije, so pojasnili na Policijski upravi Kranj.

Pri pregledu avtomobila osumljenih Ljubljančanov so kriminalisti našli tudi še več drugih predmetov, za katere prav tako niso znali pojasniti izvora, čeprav so bili povsem novi. Predmete so jim zato zasegli. Za orodje so že našli lastnika, o ostalih stvareh (na sliki: britvice, avtomobilske preproge in predplačniške telefonske kartice) pa so morali še zbrati obvestila.

Istega dne so sicer policisti v poslovni coni v Šenčurju obravnavali tudi vlom v vozilo, iz katerega je izginilo orodje.

Foto: PU Kranj

Požar pogasili že zaposleni

Kranj – V ponedeljek popoldan so se kranjski poklicni gasilci hitro odzvali na sprožen alarm v podjetju Ekol v poslovni coni Laze v Stražišču pri Kranju. Nekaj pred 17. uro so se namreč v enem od zabojnikov vneli oljni filtri in krpe. Požar so zaposleni pogasili že pred prihodom gasilcev, ki so preventivno pregledali zaboj s termovizijsko kamero.

Avtocesto zamenjal za dirkališče

Gorenjski prometni policisti so v sredinem nadzoru hitrosti na avtocesti v radar ujeli motorista, ki je vozil s hitrostjo dvesto petdeset kilometrov na uro.

Simon Šubic

Kranj – Gorenjski prometni policisti so konec aprila zaradi številnih prekoračitev hitrosti, predvsem na avtocestah, ki so bolj prazne kot običajno, napovedali, da bodo redno izvajali nadzore hitrosti. V sredo so se tako lotili novega nadzora in ugotovili 27 kršitev. Med njimi sta izstopala voznik osebnega avtomobila s 197 km/h in motorist, ki je po avtocesti drvel s hitrostjo kar 250 km/h.

»V obeh primerih gre za hitrosti, ki jih voznik ni sposoben obvladati, če do česa pride. Tudi sicer tak voznik volan ali krmilo bolj kot ne samo drži in ne dela nič drugega kot 'samo' vozi naravnost in mimo drugih soudeležencev, ki so lahko vse potencialne žrtve takega norenja,« so ob tem opozorili na Policijski upravi Kranj.

»Verjamemo, da nihče od teh prehitrih voznikov tudi ni razmišljal, da na avtocesto občasno zaidejo tudi živali in v takem primeru to ne bo usodno samo za žival, ampak tudi zanje. In samo upamo lahko, da se v nesreči ne znajdejo še drugi povsem nedolžni udeleženci,« so še sporočili policisti, ki voznike prosijo, naj se izogibajo takšnim dejanjem in upoštevajo, da je voznik tisti, ki najbolj vpliva na varnost v prometu in tudi nosi največjo mero tveganja. »Kdor tega ne razume, naj uporablja javni prevoz,« so pristavili.

Med prehitrimi vozniki, ki so se v sredo ujeli v policijski radar, je izstopal motorist, ki je na avtocesti močno privil na plin. / Foto: PU Kranj

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

Rečejo ji naša mami

Stanovalci Centra slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki so čas izolacije zaradi širjenja koronavirusa dobro prestali. Nihče ni zbolel in po zaslugi predanega osebja so se prav lepo imeli. Na enem od oddelkov so delovno terapevtko Denis Kamnar, ki je pretežno skrbela zanje, poimenovali kar naša mami.

Danica Zavrl Žlebir

Na oddelku Zarja, kjer je štirinajst stanovalcev, so v sporočilu, naslovljenem bralcem Gorenjskega glasa, pohvalili vse zaposlene, ki se trudijo zanje. »Naša gonilna sila, da dneve preživljamo kar najbolj aktivno in družabno, pa je delovna terapevtka Denis Kamnar in se ji ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo. Imamo jo zelo radi in ji v hecu rečemo kar naša mami, ker smo sedaj kot ena velika družina, ona pa nas ves čas usmerja, spodbuja in nas ima rada kot nekoč naše mame.« Da bi namreč kar najbolj zaščitili stanovalce, so delo v minulih dveh mesecih organizirali ločeno po oddelkih. Tako so se stanovalci na posameznih oddelkih še bolj povezali in se navezali na zaposlenega, ki je bil največ z njimi.

Denis Kamnar, ki že petindvajset let dela kot delovna terapevtka v škofjeloškem centru, takšen odnos stanovalcev godi. »Ko sem po treh prazničnih dneh spet prišla na delo, so me stanovalci, med njimi tudi tisti, ki imajo težave z demenco, spet navdušeno sprejeli: 'O, naša mami je prišla, zdaj pa bo vse v redu.' To ti poboža srce,« pravi Kamnarjeva, ki bi bila po letih lahko hči, in ne mama stanovalcev doma.

Delovna terapija ima skupaj s fizioterapijo v teh ustanovah pomembno vlogo: skrbi za rehabilitacijo stanovalcev, za vzdrževanje njihovega dobrega telesnega in psihičnega stanja. Ko namreč pridejo živet v dom, starostnikom ni več treba gospodinjiti ali opravljati drugih vlog, ki so jih imeli v življenju, saj je v domu za vse dobro poskrbljeno. Kljub temu pa zanje želijo, da ostanejo kar najdlje samostojni in da jim različne aktivnosti prinašajo korist za telesno in duševno zdravje ter zadovoljstvo. Tako v okviru delovne terapije izvajajo različne individualne in skupinske aktivnosti. V običajnih okoliščinah organizirajo skupinsko telovadbo, izvajajo vaje za spomin, pojejo v pevskem zboru, ritmično udarjajo po velikih žogah v »žogabendu«, obnavljajo plesne korake na plesnih vajah, sodelujejo pri zgodovinskem krožku, poslušajo različna predavanja, sodelujejo na prireditvah, nastopajo, odhajajo na sprehode ... V času izolacije so morali marsikaj od tega opustiti in prilagoditi spremenjenim razmeram, a so poskrbeli, da je življenje kljub temu teklo čim bolj kakovostno in da so lahko starostniki ob pomoči osebja lahko kar največ naredili zase.

Denis Kamnar (z masko) s starostniki na oddelku Zarja / Foto: arhiv CSS

Ohranjajo svoje sposobnosti

»Telovadimo, urimo spomin, krepimo kognitivne funkcije ... in ob tem skrbimo, da se kar najbolje počutimo,« pripoveduje Denis Kamnar. »Za vse nas, tudi za naše stanovalce, velja, da se dobro počutimo, kadar nekaj zmoremo, znamo in nekaj dobrega naredimo. Tako smo se s stanovalci dogovorili za urnik, ko vsak dan počnemo nekaj drugega. Pekli smo flancate, pri čemer je vsak od njih opravil kako fazo dela in se pri tem izkazal. Vsak je dobil kos testa in ga razvaljal, vsak je lahko izdelal svoj flancat. Ena od stanovalk jih je polagala v olje, spet druga je ocvrte potresla s sladkorjem, tretja jih je postregla ... V domovih, kjer je običajno za vse poskrbljeno, ljudje izgubljajo vloge, ki so jih počeli v svojem življenju. Pri aktivnostih delovne terapije pa jim te vloge spet dodelimo. Tako neka gospa vsak dan za vse skuha kavo, sicer pod mojim nadzorom. S tem uri svojo glavo, jaz pa z njo delam terapevtsko. Ena stanovalka pospravi, druga pomije skodelice ... tako jih spodbujamo, da imajo svojo aktivnost in tako ohranjajo svoje sposobnosti.«

Stanovalcem teče dan po dogovorjenem urniku: telovadba, pol ure vaj za spomin, lotijo se različnih aktivnosti: lupijo jabolka za kuhinjo, zlagajo maske, prirejajo športne igre, gredo vsak dan na prosto pred dom, pojejo ob zvokih harmonike, ki jo raztegne njihov sostanovalec. »Trudimo se, da bi nam bilo lepo,« poudari Denis Kamnar, ki se ji zdi to v času, ko stanovalci kar dva meseca niso imeli osebnega stika s svojci, zelo pomembno. »Ker sem jaz ves čas z njimi, ki jih spodbujam, podpiram, jih sprašujem, ali ste se umili, skušam pomagati, da so čim bolj samostojni. Zato se oni počutijo, kot da sem njihova mama, to moje delo občutijo kot ljubezen in pri tem se ne motijo.«

Ob tem Kamnarjeva pove, da se za stanovalce trudi vse osebje in da je zelo ponosna, da lahko dela v takšnem delovnem timu. Na delo, pravi, se vozi iz Ljubljane in bi si nemara lahko poiskala službo kje bližje domu, vendar je vesela, da dela v kolektivu, kjer spoštujejo drug drugega. »V kriznih časih se to še posebej občuti, ko enako kvalitetno delamo vsi, od sobaric, kuharic, hišnika, vzdrževalcev, sester, bolničarjev ... do direktorice in glavne sestre, ki vse to vodita, kar je pogosto težko v teh nenavadnih časih, ko se navodila spreminjajo ne iz dneva v dan, ampak domala iz ure v uro. Res je veselje delati v taki hiši. V takih razmerah stanovalcem ni težko biti mama. Stanovalci nam pravijo: tako nam je lepo, saj nam nič ne manjka, saj svojce slišimo po telefonu, prek Skypa, Viberja ... Lepe odnose smo v tem času ustvarili tudi s svojci,« pojasnjuje sogovornica, ki v tem času opaža nekaj nenavadnega: običajno je med starostniki v pomladnem času več smrti, letos tega ni toliko. Prav tako ima vtis, da so stanovalci bolj zdravi, kot navadno v tem času, kar je tudi odraz tega, da zanje dobro skrbijo in se zato dobro počutijo.

Kultura

Slikar Klavdij Tutta je razstavil dela, s katerimi se bo predstavil na Reki in v Parizu. **Stran 22**

Zgodbe

Nataša Gregorič se je odzvala klicu na pomoč iz jeseniškega doma starejših. **Stran 23**

Obletnice

Letos mineva sto dvajset let od odprtja Češke koče pod ostenji Grintovcev. **Stran 24**

Od petka do petka

Foto: Tina Dokl

Zunanji minister Anže Logar je poročilu o vladavini prava v Sloveniji, poslanemu Evropski komisiji, priložil spremno pismo s svojim videnjem slovenskega pravosodja.

V Ljubljani se je minuli petek po ocenah policije na protestu zbralo okoli 5500 kolesarjev. / Foto: Gorazd Kavčič

Foto: Daniel Novakovič (STA)

Predsednik republike Borut Pahor je opravil posvetovanja o možnih kandidatih za novega sodnika ustavnega sodišča.

Koalicija enotno podpira ministra Počivalška

Simon Šubic

Logarjevo pismo in Janševa basen

Ta teden sta v javnosti močno odmevali pisanji predsednika vlade Janeza Janše in zunanjega ministra Anžeta Logarja, na kateri so se ostro odzvali v opoziciji, nič kaj zadovoljni pa niso bili niti v koalicijskih partnericah. Premier Janša je na uradni spletni strani predsednika vlade objavil zapis Vojna z mediji oziroma basen o žabah, skuhanih v mlačni vodi, kot je sam zapisal. V njem je med drugim poudaril, da posameznik vojne z mediji ne more dobiti, ker takšne vojne ni, lahko pa se razbijajo monopoli laži. »Za začetek je izjemno zdravo ne gledati, brati ali poslušati tistih medijev, pri katerih že vnaprej veš, kako bodo stvar obrnili,« je zapisal Janša. Kot opozarja, ne gre za medijsko vojno, kadar se mediji z monopolno močjo lotijo posameznika ali manjšine in se ti poskušajo braniti, pač pa gre za zlorabo monopolnega položaja ali celo davkoplačevalskega denarja, zlorabo javnosti in strah pred resnico. »Totalitaristi so svoje nasprotnike vedno najprej razorožili, nato pa postrelili. Medijsko in fizično. Najprej prvo, nato drugo. Najprej diskreditacija, nato likvidacija. Če je potrebno, tudi fizična. Mogoče v mlačni vodi sploh niste opazili, da grožnje s smrtjo in pozive k umorom na levičarskih shodih RTV Slovenija, POP TV in ostali 'mediji' iz iste jate obravnavajo kot nekaj 'normalnega', celo samoumevnega,« je med drugim še zapisal Janša.

Zunanji minister Anže Logar pa je v spremnem dopisu k medresorskemu poročilu o vladavini prava v Sloveniji, ki je bilo poslano Evropski komisiji, opisal svoje videnje delovanja slovenskega pravosodja. Med drugim je v Bruselj sporočil, da je za Slovenijo značilno, da se številni sodni postopki, ki tečejo nerazumno dolgo, končajo, ker zadeve zastarajo. Kazenski pregon bančnih goljufij je po njegovem mnenju neučinkovit, načelo videza nepristranskosti pa da ni spoštovano. Poudaril je tudi, da je redno sodstvo obsodilo nekatere opozicijske politike, a je te postopke ustavno sodišče razveljavilo.

Kolesarski protesti

Minuli petek so v več krajih po Sloveniji znova potekali kolesarski protesti proti nekaterim ukrepom in ravnanjem vlade v času epidemije novega koronavirusa. Največji je potekal v Ljubljani, kjer se je po podatkih policije zbralo okoli 5500 kolesarjev, po nekaterih ocenah pa celo deset tisoč. Med drugim so protestniki izrazili podporo uslužbencu zavoda za blagovne rezerve Ivanu Galetu, ki je javno spregovoril o domnevno spornih nabavah zaščitne opreme. Nove proteste kolesarjev napovedujejo tudi za danes.

Enotna podpora Počivalšku

Razširjen vrh koalicije je v ponedeljek na Brdu pri Kranju ocenil trenutne razmere in se seznanili z makroekonomskimi kazalci. Dogovorili so se tudi o enotni podpori ministru Zdravku Počivalšku, ki ga zaradi očitkov o spornih ravnanjih pri nabavi zaščitne in druge opreme čaka interpelacija. Prihodnji teden bodo srečanje posvetili pripravi tretjega zakonodajnega svežnja za blažitev posledic epidemije.

Peticiji za in proti vladi

V času epidemije koronavirusa se je na spletu oblikovalo več peticij. Med njimi je tudi peticija v podporo vlade z naslovom Potrebujemo vlado, ki zna in zmore – in taka vlada potrebuje nas!, ki so jo prvi podpisali Aleš Primc, Gorazd Pučnik, Tone Kuntner, France Cukjati, Metka Zevnik, Ciril Zevnik, Janez Juhant, Andrej Aplenc, Matevž Tomšič in Jože Rant, skupno pa jo je do srede podpisalo okoli 15 tisoč ljudi. V peticiji ugotavljajo, da je vlada v izredno težkih razmerah hitro in učinkovito pomagala slovenskemu zdravstvu, nakupila nujno opremo, ki je ni bilo, izvajala potrebne varnostne ukrepe ter sprejela nujne ukrepe za blažitev socialnih stisk državljanov in gospodarstva. Na spletu je tudi peticija za odstop vlade, ki jo je ustvaril Miro Drobne in je imela v sredo skoraj enajst tisoč podpisnikov. V peticiji opozarjajo na razkritja glede nabave zaščitne opreme, pa tudi odnos do novinarstva in opozicije. Na Facebooku je oblikovana tudi skupina v podporo Ivanu Galetu iz Zavoda za blagovne rezerve, ki je javno opozoril na domnevne nepravilnosti pri nabavah zaščitne opreme v času epidemije. Skupina ima več kot 74.000 članov.

Posvetovanja pri predsedniku

Predsednik republike Borut Pahor se je ta teden z vodji poslanskih skupin parlamentarnih strank posvetoval o možnih kandidatih za sodnika ustavnega sodišča. V strankah so med sedmimi kandidati najbolj izpostavili Andraža Terška in Barbaro Zobec. Poleg njiju za ustavnega sodnika kandidirajo še: Branko Korže, Anže Erbežnik, Rok Svetlič, Marko Starman in Janez Pogorelec.

Slovenci v zamejstvu (746)

Težave slovenske Posojilnice

Jože Košnjek

med sosedi

Kar nekaj let je že minilo, ko je tudi javnost zvedela za hude težave in milijonske izgube edine slovenske zadružne organizacije in Posojilnice, ki ima nad stoletno zgodovino. Krovna družba Raiffeisen, katere članica je Posojilnica Bank, je zamenjala vodstvo in postavila svojega, vložila v sanacijo nad 70 milijonov evrov in zmanjšala stroške poslovanja tudi z ukinjanjem zadružnih trgovin in posojilničnih poslovalnic ter zmanjševanjem števila zaposlenih. Poslovanje se je zboljšalo in je bilanca za leto 2019 ena najboljših v zadnjih letih. Sanacija Posojilnice Banke s tem še ni končana. Nadaljevala se bo, tudi z dodatnim ukinjanjem poslovalnic in zmanjševanjem števila zaposlenih, ena od možnosti pa je tudi prodaja. Ker so bila mnenja različna, je nadzorni odbor banke, ki se po novem imenuje Posojilnica Bank eGen, začasno razrešil častni upravni odbor in za predsednika nadzornega odbora imenoval Gebharda Kawalireka, za direktorja pa Martina Ressmanna in Michaela Juelyja. Kawalirek je pojasnil, da je bilo nezaupanje med častnim upravnim odborom in nadzornim odborom tako veliko, da dogovora o prihodnosti denarne ustanove ni bilo mogoče doseči. Delovanje upravnega odbora, ki ni soglašal z reorganizacijo Posojilnice v delniško družbo, naj bi škodovalo interesom banke. Za prihodnji teden je sklican zbor članstva, na katerem bodo volili tudi nov upravni odbor. Iz banke sporočajo, naj stranke ne bodo v skrbeh zaradi svojega denarja in da o likvidaciji ni govora. Ker je Posojilnica Bank kljub trenutnim težavam perspektivna in ima zaradi dvojezičnosti velike prednosti, se pojavljajo tudi interesenti za njen nakup.

Odvetnik mag. Rudi Vouk, predsednik Društva za varovanje interesov slovenskega zadružništva na Koroškem

Poslovalnica slovenske Posojilnice Banke v Železni Kapli je ena od sedmih še delujočih podružnic.

Slovenci na Koroškem zaskrbljeni spremljajo dogajanje okrog »svoje banke« in se bojijo, da se bliža konec slovenskega bančništva na Koroškem. Posojilnica je namreč sponzor številnim slovenskim organizacijam in društvom na Koroškem. Samopomoč in obramba pred nemškim kapitalom sta bila glavna razloga za začetek slovenskega zadružništva oziroma bančništva na Koroškem v drugi polovici 19. stoletja. Odvetnik Rudi Vouk, predsednik Društva za varovanje interesov slovenskega zadružništva, svari pred igro večinskih lastnikov banke, ki o svojih odločitvah ne obvešča pristojnih, potrditev svojih sklepov pa želi dobiti pisno, v senci ukrepov zaradi koronavirusa.

Po svetu

Petinsedemdeset let po vojni

Maja 2020 mineva že tri četrt stoletja od konca druge svetovne vojne v Evropi. Med vojno se je svet razdiral, po vojni pa na novo uredil. Zdaj je vprašanje, ali ta ureditev še drži ali pa se svet spet preureja ...

Miha Naglič

Tako so prišli predstavniki Japonskega imperija podpisat kapitulacijo na ameriško bojno ladjo USS Missouri 2. 9. 1945 in s tem je bila vojna končana. / Foto: Wikipedija

Strogo zavarovani vhod v vojaško tovarno št. 6907 v Wuhanu, ki sodi pod komando Kitajske ljudske armade. Kaj v njej proizvajajo, se seveda ne ve. / Foto: Wikipedija

Foto: Wikipedija

Družba McDonald's je sama po sebi simbol globalizacije. Na sliki restavracija te družbe v Sankt Peterburgu, Rusija.

Svet po vojni

Kakšen je bil svet po koncu vojne? »Drugega septembra 1945 je bila v Tokijskem zalivu na ladji USS Missouri podpisana japonska brezpogojna kapitulacija. Vojna, ki je trajala točno šest let, se je s tem končno zaključila. Začelo se je novo obdobje, na katero je svet čakal že od konca prve svetovne vojne. Da se kaj podobnega nikoli več ne bi zgodilo, so zavezniki 24. oktobra 1945 ustanovili Organizacijo združenih narodov z namenom reševanja svetovnih problemov. Ta je nadomestila neučinkovito in pristransko organizacijo Društvo narodov, ki je bilo ustanovljeno po prvi svetovni vojni. Moč vala sprememb so občutili tudi stari kolonialni imperiji (Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Belgija, Portugalska), ki so bili skozi stoletja simbol svetovne moči. Iz nekdanjih kolonij je v procesu postopne dekolonizacije nastala cela kopica novih samostojnih držav, kot so Indija, Pakistan, Indonezija, Madagaskar, Alžirija, Izrael, Severna Koreja, Južna Koreja idr. Stare imperije so nadomestile ZDA, ki so na veliko pozdravljale in podpirale idejo o samoodločbi narodov, ter Sovjetska zveza, ki je močno vplivala na gradnjo političnih socializmov v nerazvitih dekoloniziranih državah. Spremenila se je tudi svetovna ureditev. Kmalu po vojni so se razmere med vzhodnimi in zahodnimi zavezniki začele slabšati, zato sta obe strani začeli oblikovati svoja vplivna območja. Evropa se je razdelila na vzhodno, pod nadzorom Sovjetske zveze, in na zahodno pod nadzorom ZDA oz. zahodnih zaveznikov. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi drugod po svetu. ZDA so zasedle Japonsko ter si tako pridobile vpliv nad Južno Korejo, Južnim Vietnamom in Tihim oceanom. Sovjetska zveza je okupirala Kurilske otoke in si zagotovila vpliv nad Severno Korejo. Ker so bile napetosti med nekdanjimi vojnimi zavezniki vedno večje, so zahodni zavezniki ustanovili zvezo NATO, Sovjetska zveza pa je nanjo odgovorila z Varšavskim paktom. Kmalu za tem se je svet znašel globoko v hladni vojni, obdobju, v katerem je celoten svet trepetal pred neprestano nevarnostjo atomskega spopada.« (Vir: Wikipedija)

Svet danes

Zgoraj opisana ureditev sveta po drugi svetovni vojni je trajala 45 let, okrog leta 1990 in po njem pa je doživela velike spremembe. Po mirnem razpadu sovjetskega imperija se je zdelo, da svet iz bipolarnega postaja enopolen, urejen po meri ZDA. Trideset let pozneje pa je očitno, da ni tako. Ob Ameriki se uveljavljajo močne države, ki ne priznavajo ameriške nadvlade. Za zdaj so take predvsem tri: Rusija, Kitajska, morda tudi Indija in z leti še katera. Rusija ne skriva ambicij, da bi prevzela vlogo sovjetskega imperija. Kitajska pa je v takem zagonu, da že ogroža primat ZDA, te pa to dejstvo že zaznavajo in se temu primerno odzivajo. V letu 2020 je razmerja med velikimi silami zapletel še novi virus. Globalizacijo je vsaj začasno ustavila pandemija.

Stavimo na upanje!

Eno od boljših razlag aktualnega dogajanja ima slovenski filozof dr. Igor Pribac. »Kriza je neznansko velika, ker smo ljudje na tem svetu bolj povezani, ker je to globalna kriza, informacije o krizi pa krožijo in povzročajo neko kolektivno globalno psihozo.« Kaj za globalizacijo pomeni pandemija? »Doslej smo živeli v fazi globalizacije, ki se je širila in ni imela nobenega naravnega sovražnika. Ta virus se zdi neke vrste naravni sovražnik globalizacije in postavlja pod velik vprašaj razvoj, ki smo mu bili priča zadnjih sto let ...« Glavna žrtev pandemije so starejši. »To kaže, da nismo izravnali pogojev za zdravje oziroma za preživetje starejših v domovih za starejše občane in tistih starejših, ki živijo na svojih lastnih domovih. Če hočemo biti družba, ki je pravična, ki enako obravnava vse in ki ni podvržena starizmu, ideji, da so ljudje, ki so prešli neko starostno mejo, manj vredni kot tisti, ki te starostne meje še niso prešli, moramo pogoje preživetja izravnati. Ta moralna zahteva nas še čaka.« In kaj še? »Eno velikih sporočil te krize in odziva nanjo je to, da potrebujemo več javnega sektorja, več odločnejše politike, ne samo na nacionalni ravni, temveč tudi na transnacionalni in globalni ravni. Položaj politike je oslabel, ker je bila večja moč trgov kapitala.« Pribac sklene z upanjem, »da bomo zmogli dovolj moči, da bomo podprli politike, ki bodo stavili na upanje, in ne politikov, ki stavijo na trgovanje s strahom«. (Vir: MMC RTV SLO) Državljani torej dogajanja ne smemo le nemo in prestrašeno opazovati.

Za boljšo šolo (73)

Koronaučitelji in žrtveniki

Ivka Sodnik

Pred kratkim smo lahko prebrali javno pismo ene slovenskih osnovnošolskih učiteljic, ki poziva svoje kolege, naj prenehajo tarnati in v teh koronačasih primerno poskrbijo ne samo za učence, temveč tudi zase. Prepričana je, da je v teh izjemnih razmerah še bolj kot sicer vsakodnevno v zbornicah, prišel do izraza tipičen profil slovenskega učitelja, ki je stalni jamrač in pritoževalec nad razmerami v šolah. Pa vendar le redko kdo med njimi opusti učiteljski poklic in se oprime česa novega.

V navodilih strokovne skupine je bilo učiteljem v času učenja na daljavo jasno naročeno, naj na novo obravnavajo in utrjujejo predvsem temeljna znanja in ne vsega po vrsti, zato naj se v oddelčnih zborih s kolegi dogovorijo, kako bodo enakomerno porazdelili učne obveznosti med učence. V naših zbornicah je namreč ogromno pedagoških delavcev, ki si za samopotrditev in zaradi pomanjkanja strokovne samozavesti poleg obveznega naložijo še ogromno nepotrebnega dodatnega dela, da bi sodelavcem pokazali, kako se trudijo pozno v noč in kako se žrtvujejo. Nato pa naslednji dan v šolski zbornici samo tarnajo in ustvarjajo negativno klimo. Takšni učitelji so še toliko bolj obremenjeni v času šolanja na daljavo. Ob tem, da iz učnih načrtov niso izluščili zgolj temeljnih znanj in učencem pošiljajo še kup dodatnih nalog iz delovnih zvezkov in drugih gradiv, jih bremeni še pomanjkljivo poznavanje sodobne učne tehnologije. Pri učenju novosti bi si učitelji lahko veliko pomagali med seboj, če bi si upali priznati, da česa ne znajo, in če bi tudi sicer znali sodelovati. Zato so nekateri povsem obupani in se javno pritožujejo nad razmerami v šolstvu.

Omenjena učiteljica pravi, da se učitelji v koronačasih in tudi sicer v zbornicah v grobem delijo na dve skupini. Na tiste, ki se znajo ustvarjalno, pogumno in pozitivno spopasti z novimi nalogami, so pozitivni, sodelovalni in iznajdljivi ter se zavedajo, kaj je njihovo pedagoško poslanstvo. Tej skupini učiteljev preprosto reče koronaučitelji. Obstoji pa še druga skupina učiteljev, ki se v vsaki situaciji postavijo v vlogo žrtve – enkrat so žrtev učencev, drugič staršev, tretjič šolskega sistema, sedaj pa koronavirusa. Avtorica javnega pisma jim pravi žrtveniki. Kot da ti učitelji nočejo ali ne znajo s pozitivne plati pogledati na svoj poklic. Tudi v šolski zbornici stalno tarnajo in se nad nekom pritožujejo, tako da zadovoljni učitelji bežijo iz zbornic, da se ne bi okužili z negativnim razpoloženjem. Po navadi se ti ljudje z odporom in kritiko izogibajo vsakim spremembam in se preprosto ne znajo konstruktivno pogovarjati.

Razlik med obema skupinama je še veliko. Za koronaučitelje pravi, da se pri izobraževanju na daljavo veliko več posvečajo pripravam na pouk, ker želijo otrokom namesto kvantitete posredovati kvaliteto. Tako imajo tudi manj dela s pregledovanjem vrnjenih gradiv in posledično več časa zase in za svoje družine, saj se ne ukvarjajo ves dan s šolo. Učni načrti, učbeniki in delovni zvezki so jim zgolj okvir, ustvarjalne ideje pa črpajo iz življenja. Zavedajo se, da učencev ni lahko motivirati za učenje, zato zelo pogosto iščejo stike z njimi in se zanimajo, kako napredujejo in kako se počutijo. Dobro sodelovanje z otroki in starši vsem olajša delo, zato je takšen učitelj v odnosu z njimi spoštljiv, srčen in življenjski. Pa še z disciplinirajnem se jim ni treba ukvarjati.

Kultura

Da, tak je kranjski Mediteran

V začetku tedna je v Mali galeriji Likovnega društva Kranj najnovejša dela, s katerimi se bo predstavil na Reki in v Parizu, razstavil akademski slikar Klavdij Tutta. Ob tem je svoja umetniška dela obiskovalcem tudi v živo komentiral.

Igor Kavčič

Predstavitev najnovejših del, ki jih je v zadnjem letu ustvaril tako v ustvarjalnem kot organizacijskem smislu eden naših najbolj plodovitih slikarjev Klavdij Tutta, je začetek tega tedna obiskovalce Male galerije Likovnega društva Kranj ogrela z avtorjevo značilno osebnostno toplino, ki jo vsakič znova izžarevajo tudi njegova umetniška dela.

»Ob redni razstavni dejavnosti, ki jo vzdržujemo v društveni galeriji, smo v tem času načrtovali razstavo del italijanskega umetnika Claudia Onorata iz Milana. Ker zaradi nastalih razmer ni mogel priti v Kranj, smo v umetniškem svetu sprejeli sklep, da v tem času pripravimo nekaj razstav članov, na katerih bi predstavili svoja zadnja dela in bi trajale le nekaj dni, hkrati pa bi bil v galeriji prisoten tudi avtor oziroma avtorica. Našim članom sem želel vliti tudi nekaj optimizma v teh za kulturo in umetnost še posebej težkih časih in sem se odločil prvi predstaviti svoja najnovejša dela.« Gre za dela, ki jih je Klavdij Tutta pripravil za gostovanji na Reki v okviru tamkajšnje evropske prestolnice kulture in v Parizu, kjer je nominiran za mednarodno priznanje za svoje delovanje na likovnem področju, za kar ga je predlagala ugledna institucija Société académique Arts-Sciences-Letters (Akademsko združenje umetnosti, znanosti in literature).

Iz podpalubja preko horizonta v minljivost

V skladu s priporočili NIJZ je bilo v galeriji poskrbljeno za dodatne ukrepe, v prostoru so se sočasno lahko zadrževali največ štirje obiskovalci, slikarju pa je bilo tako tudi omogočeno osebno vodenje po razstavi. Tutta je na ogled postavil 22 del iz treh ciklov, ki jih je, lahko bi rekli tudi namensko, za obe predvideni razstavi pripravljal v zadnjem letu. Prvi cikel na steni na levi strani galerije so platna v obliki kroga. »Z njimi nekako nakazujem na ladjo, iz katere podpalubja na morje gledamo skozi majhna okrogla okenca. Za razliko od ladje jaz ponujam pogled na svoj imaginarni mediteranski poetični svet, ki se koplje v soncu. Zanj je značilna izrazita barvna paleta, polna sonca in svetlobe, kar se odraža v toplih odtenkih oranžne, rumene, okre, magmatsko rdeče, svetlo modre ...,« pojasnjuje Klavdij Tutta, ki barve na platno nanaša v več plasteh, kar povzroča, da slika vibrira in deluje kot lesket na morski gladini, kadar je ta močno osvetljena.

Drugi cikel je avtor delovno poimenoval horizont. »Gre za dolgo linijo, ki poteka po prostoru, s palčkami, ki so obešene nanjo pa spreminjam dinamiko napetosti v sami sliki. Pravzaprav je to instalacija, ki se poljubno postavlja in premika. Posamezni elementi dajejo sliki neki ritem – kot recimo note v notnem črtovju.« V Mali galeriji je bil razstavljen le del, saj gre sicer za okrog deset metrov dolgo sliko – linijo.

Foto: Igor Kavčič

Klavdij Tutta ob delu, ki bi ga lahko poimenovali Horizont, saj nas vodi v neskončnost.

Tretji cikel slik so sestavljanke iz škatel različnih velikosti in oblik, ki jih povezujejo posamezne palčke oziroma latice. Poslikava na njih je seveda značilna Tuttova. Čez kolaže, sestavljene iz mnogih portretov, slikar ustvarja namišljene mediteranske pokrajine. Gre za kontrast – zavedanje minljivosti na eni strani in življenjsko svetlobo ter optimizem na drugi strani. Prav radost nad življenjem vedno znova izžareva avtor, njegova dela pa kot da so se pri njem navzele taistega optimizma.

Kot je povedal Tutta, si je v dveh dneh razstavljena dela ogledalo več kot sto obiskovalcev, tak način predstavljanja del pa je koristil tudi njemu samemu kot umetniku. »V galeriji svoja dela vidiš drugače kot v ateljeju, do svojega dela vpelješ neko kritičnost in v nadaljevanju lahko nekatere stari popraviš. Dobro pa je tudi, da lahko obiskovalcem pojasnjuješ, zakaj si kakšno stvar naredil tako in ne drugače, hkrati pa spoznavaš, kakšno je njihov pogled na tvoje delo.«

Razstava o »odpovedani tekmi«

V Muzeju novejše zgodovine Slovenije je na ogled razstava z naslovom Tekma je bila odpovedana, ki priča o zadnjem letu življenja Josipa Broza - Tita.

Igor Kavčič

V ponedeljek, 4. maja, je v senci aktualnega stanja, ki ga je povzročila pandemija covida-19, minilo štirideset let od smrti predsednika nekdanje Jugoslavije Josipa Broza - Tita. Mnogim je v spominu ostala prekinitev televizijskega programa, bila je nedelja popoldan, ko je napovedovalec takratne TV Ljubljana Tomaž Trček sporočil vest o predsednikovi smrti, znani pa so tudi prizori prekinjene nogometne tekme med Hajdukom in Crveno zvezdo v Splitu.

Slovenski politični vrh je nekaj pred tem prejel vnaprej dogovorjeno skrivno geslo Tekma je bila odpovedana. To je bilo namreč obvestilo, da je v ljubljanskem Kliničnem centru umrl predsednik SFRJ Josip Broz - Tito, tak pa je tudi naslov razstave v Muzeju novejše zgodovine, ki prikazuje zadnje leto njegovega življenja.

Že v prvih mesecih leta 1980 so jugoslovanski in tuji mediji na veliko poročali o Titovih zdravstvenih težavah, ko so ga kmalu po novem letu sprejeli v Kliničnem centru v Ljubljani, takrat eni najmodernejših zdravstvenih ustanov v državi.

Posebna izdaja časopisa Delo; Ljubljana, 5. maj 1980, fotografija: Miško Kranjec, hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije

V Muzeju novejše zgodovine Slovenije so pripravili razstavo o zadnjem življenjskem obdobju Josipa Broza. Natanko leto pred smrtjo je maja 1979 obiskal Bohinjsko Bistrico, istega leta septembra je gostoval na Kubi, še isti mesec se je udeležil mediteranskih iger v Splitu, njegovo zadnje potovanje pa je bilo v Romunijo.

Na razstavi predstavljajo, kaj se je dogajalo v zadnjih mesecih njegovega življenja in kako je potekalo zdravljenje v Kliničnem centru. Moč je prisluhniti tudi štirim pričam zadnjih Titovih mesecev. Razstavo sicer sestavlja bogato fotografsko gradivo iz muzejske fototeke ter gradivo drugih institucij, v sestavljanju zgodbe zadnjih dni med Ljubljano in Beogradom. Prikazani so tudi (ne)znani drobci iz življenja zadnjega voditelja Jugoslavije, ki je čez dobrih deset let dokončno razpadla v mednacionalnih vojaških spopadih.

Na ogled sta Titova bolniška halja pa tudi uniforma bolniške sestre, ki je skrbela zanj in ga v času zdravljenja negovala. Predstavljen je tudi scenarij pogreba, ki je bil skrbno pripravljen že dva meseca pred Titovo smrtjo, ko se je bolnikovo stanje kritično poslabšalo. V muzeju hranijo tudi njegovo posmrtno masko, ki ji je na razstavi namenjeno posebno mesto, posebna pa je tudi njena zgodba. Razstava bo na ogled do 28. junija

Pogled na dogajanje in nepregledno množico ljudi pred glavno železniško postajo v Beogradu po prihodu Modrega vlaka; Beograd, Srbija, 5. maj 1980, fotografija: Miško Kranjec, hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije

Zgodbe

S širokim nasmehom v kuhinjo

Ko so sredi marca zaprli šole, se je doma znašlo tudi osebje šolskih kuhinj. A pomočnica v kuhinji Osnovne šole Prežihovega Voranca Jesenice Nataša Gregorič ni dolgo ostala križem rok. Odzvala se je klicu na pomoč iz jeseniškega doma starejših, kjer jim je v času epidemije močno primanjkovalo osebja, in začela pomagati v domski kuhinji. »Doma mi je dolgčas,« skromno pravi Jeseničanka z žarečimi očmi in širokim nasmehom ...

Urša Peternel

V času epidemije so se v marsikaterem gorenjskem kraju spisale lepe zgodbe o solidarnosti in medsebojni pomoči. Ena takšnih prihaja z Jesenic, kjer se je klicu na pomoč iz doma starejših, kjer jim je kronično primanjkovalo osebja v kuhinji, odzvala Nataša Gregorič, sicer zaposlena v kuhinji Osnovne šole Prežihovega Voranca Jesenice. Sredi marca so šolo, tako kot vse ostale, zaprli in osebje je ostalo doma. Jeseniški župan Blaž Račič je na prošnjo direktorice Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Mojce Pavšič povprašal ravnatelje jeseniških šol, ali lahko pomaga kdo od njihovih zaposlenih. Javila se je edino Nataša ...

Skupaj z delom ekipe domske kuhinje

»Bila je neznana situacija, vsi so se, razumljivo, bali in odziva ni bilo. Edina, ki se je odzvala, je bila Nataša. Takrat se nam je zdelo, kot da nam je nekdo v stiski ponudil roko. Je res lepa izkušnja, da so nekateri v težkih časih pripravljeni priskočiti na pomoč,« pravi direktorica doma Mojca Pavšič.

Takoj so sklenili dogovor in Nataša se je pridružila predani ekipi domske kuhinje, ki je bila v času najhujše krize kadrovsko povsem zdesetkana. Nekateri člani niso mogli na delo, ker ni deloval javni prevoz, nekateri imajo majhne otroke, tretji so ostali na bolniški ... A v kuhinji morajo prav vsak dan, epidemija gor ali dol, pripraviti 750 obrokov, pri čemer posebej skrbijo, da je hrana naravna, brez dodatkov, za mnoge stanovalce tudi dietna. »To je kar izziv in bilo je res težko, zato nam je Natašina pomoč v tej situaciji veliko pomenila,« pravi vodja prehrane Silva Grilc.

Nataša Gregorič: s širokim nasmehom, ki ga sicer večino časa v službi prekriva zaščitna maska, se je odločila za pomoč v kuhinji doma starejših.

A Nataša iz svoje odločitve ne dela velike zgodbe. »Doma mi je dolgčas,« skromno pravi ta 46-letna Jeseničanka, mama dveh že odraslih sinov in tudi že babica, ki v šoli kot pomočnica v kuhinji dela zadnjih dvanajst let, po osnovni izobrazbi pa je šivilja. »Nič me ni skrbelo zaradi virusa, živim tako kot prej, le da nosim masko,« pripoveduje. A delo v domski kuhinji se vendarle ne more primerjati z delom v šoli. »Delo je težje, tudi organizacija je drugačna,« pravi in dodaja, da je bila to kljub vsemu zelo lepa izkušnja. Po malo več kot mesecu in pol se je ta teden vrnila v šolo, kjer se pripravljajo na ponoven prihod vsaj dela učencev. »Otroke pa res že pogrešam!« še pravi Nataša, ki v prostem času rada kolesari, se sprehaja s psičko, v veselje pa ji je tudi dveinpolletni vnuk Ian.

Priložnost našli v zapiskih

Trije dijaki Gimnazije in srednje šole Rudolfa Maistra Kamnik so čas koronakrize, ki je prizadel tudi dijake, izkoristili za uresničitev svoje poslovne ideje, s katero pomagajo vrstnikom. Osnovali so spletno stran Zapiski.si, ki je namenjena medsebojni pomoči dijakov.

Jasna Paladin

Marko Kotnik, Neli Supej in Žan Javornik so dijaki kamniške gimnazije, ki – kot pravijo zase – se radi zabavajo, družijo, včasih pa tudi pozabijo kakšno domačo nalogo. Že dlje časa so razmišljali, da bi spodbudili medsebojno pomoč dijakov, ki bi si lahko delili zapiske, pred dobrim tednom dni pa jim je to tudi uspelo. Zaživela je namreč spletna stran Zapiski.si, ki deluje tudi kot forum, namenjena pa je zgolj dijakom.

In kako se je njihovo sodelovanje začelo? Marko prihaja iz Tuhinjske doline in se od nekdaj zanima za inovacije, v letošnjem šolskem letu pa je njegovo zanimanje pritegnilo podjetništvo in finance. Neli živi v Domžalah, podjetništvo pa jo zanima že dlje časa. V prostem času skupaj z Žanom – ta prihaja iz Trzina – snemata posnetke za Youtube. »Vse se je začelo ob začetku šolskega leta, ko nam je Sandi Muheljič na naši šoli predstavil krožek podjetništva, na katerega se je iz cele šole prijavilo kar šestdeset dijakov. Od tega jih je na delavnice prišla samo polovica, nas pa so ta predavanja tako navdušila, da smo hoteli še več. Kmalu zatem so na šoli potekali informativni dnevi, kamor je prišel tudi Sandi, kot predstavnik KIKštarterja Kamnik. To priložnost smo izkoristili in se dogovorili za dodatne delavnice, kamor nas je od tistih, ki so obiskovali predavanja, prišlo samo še sedem. Začeli smo se redno dobivati na sestankih, kjer smo se pogovarjali o različnih idejah, kar je pripeljalo do tega, da smo se razdelili v dve skupini in začeli aktivno delati na izbrani ideji. Naša skupina je tako začela ustvarjati stran Zapiski.si,« opišejo začetke in pot do spletne strani, ki je v le tednu dni privabila že okoli sedemdeset registriranih uporabnikov, na njej pa je bilo že v prvih dneh objavljenih okoli osemdeset zapiskov in domačih nalog.

Pred začetkom ustvarjanja strani so izhajali iz problema, da vsi dijaki potrebujejo zapiske za ure, na katerih niso prisotni ali pa jim težje sledijo, večini pa se zapiskov ne da deliti. To so hoteli spremeniti, tako da so se lotili iskanja načinov, kako nagraditi tiste, ki pošiljajo zapiske – poimenovali so jih ambasadorji. Imeli bodo posebne ugodnosti, kot denimo sodelovanje s sponzorji, s čimer želijo spodbuditi boljšo kakovost deljenih zapiskov in večjo sodelovanje in pomoč med dijaki.

Za zdaj za kakovost in urejanje naloženih zapiskov skrbijo sami, tako da jih pred objavo pregledajo, »saj želimo ustvariti nekaj, za čimer lahko stojimo in ima trdne temelje, na katerih lahko potem gradimo in dodajamo novosti.«

Žan Javornik, Neli Supej in Marko Kotnik / Foto: osebni arhiv dijakov

Dela s projektom in idej jim namreč še zdaleč ni zmanjkalo. »Želimo tudi zbirati posnetke predavanj, s katerimi bi si lahko dijaki pomagali, če so pri uri manjkali ali pa bi radi slišali še eno razlago. Razmišljamo, da bi izbrali najboljše zapiske in povzetke v knjigi za boljšo preglednost in dostopnost brez elektronskih naprav. Vsebine bi lahko nadgradili tudi s popravljanjem esejev, skupnim reševanjem nalog ... V mislih pa imamo tudi že mobilno aplikacijo za lažje pregledovanje in deljenje zapiskov,« še zaključijo Marko Kotnik, Neli Supej in Žan Javornik.

Obletnice

Jezerska ikona častitljive starosti

Za Češko kočo je letos jubilejno leto. Sto dvajset let je od njenega odprtja pod severnimi ostenji Grintovcev, ob robu prepadnega pobočja nad dolino Ravenske Kočne. Zgradila jo je Češka podružnica Slovenskega planinskega društva iz Prage, in tako kot so jo v preteklosti radi obiskovali češki planinci, jo danes znova.

Danica Zavrl Žlebir

Češka koča na spodnjih Ravneh stoji na nadmorski višini 1543 metrov. Svoje ime je dobila po češki podružnici Slovenskega planinskega društva iz Prage, uradno so jo odprli 26. julija 1900. Odtlej je bila večkrat obnovljena in posodobljena, a je ohranila prvotno zasnovo in danes velja za edino slovensko planinsko kočo, ki je vse od postavitve obdržala svojo prvotno podobo. Leta 1969 so do nje speljali tovorno žičnico, ki lajša oskrbovanje te poleti dobro obiskane planinske postojanke. Ob petdeseti obletnici postavitve tovorne žičnice smo se lani pogovarjali z Milanom Selišnikom, zadnjim še živečim od petih mož, ki so gradili žičnico. To so bili še: Štefan in Lovro Zupan, Nace Karničar in Franc Zadnikar.

Čehi prepoznali turistični potencial Jezerske doline

Ponos nad Češko kočo, ki danes lahko sprejme in prenoči sedemdeset obiskovalcev, odprta pa je od junija do septembra, izražajo Čehi in Slovenci, še zlasti pa domačini, Jezerjani.

Andrej Karničar, zdajšnji župan občine Jezersko, v preteklosti pa tudi predsednik domačega planinskega društva, ki upravlja Češko kočo, in sin legendarnega oskrbnika, prav tako Andreja Karničarja, ki je kočo oskrboval domala štiri desetletja, takole oceni njen pomen: »Pomen Češke koče za nas, domačine, je večplasten. Najprej ga vidim v turizmu, saj so Čehi ravno v tem kontekstu začeli pred več kot stoletjem odkrivati našo dolino. Po ustanovitvi Češke podružnice Slovenskega planinskega društva so se odločili ravno na Jezerskem zgraditi svojo planinsko kočo. Tako kot je bil že tedaj s kočo močno povezan turistični moment, je danes znova in zlasti zadnjih štirideset let pomeni koča turistično ikono, po kateri je Jezersko prepoznavno. Za nas je Češka koča zelo pomembna tudi, ker je začetek, izhodišče in rdeča nit vsega dogajanja, povezanega s hribovskim življenjem. Planinsko društvo Jezersko je bilo ustanovljeno z namenom, da upravlja Češko kočo. Iz tega je zraslo več odsekov, od mladinskega in alpinističnega do gorskih reševalcev, velik pomen je imela tudi za jezersko in slovensko alpsko smučanje, saj je tu dolgo v poletje ležal sneg in so lahko smučarji na njem trenirali, preden so začeli hoditi na ledenike.«

Kot rečeno, je Češka koča najstarejša planinska postojanka v prvotni podobi, kar jo dela široko prepoznavno in ji daje svojevrstno »dušo«. To pa ji dajejo tudi oskrbniki. Njen prvi oskrbnik je bil domačin, gorski vodnik in alpinist Jernej Krč, sicer tudi prvi jezerski uradno priznani slovenski gorski vodnik. Češko kočo je oskrboval do leta 1920.

A vrnimo se k Čehom, ki so vezi s Slovenci spletali že v času avstro-ogrske monarhije. Kot pravi Andrej Karničar: »Po propadu monarhije je sodelovanje nekoliko zamrlo, pa spet oživelo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, od osamosvojitve Slovenije in odpiranja evropskih meja, ko se je spet obnovila povezava med Čehi in Češko kočo, v največji meri po zaslugi Ladislava Jiraska, promotorja slovenskih gora med Čehi. Ta povezava je danes zelo živa, med drugim jo Čehi ohranjajo tudi prek vsakoletnih planinskih festivalov v Pragi, ki se jih udeležujemo tudi Jezerjani. Čehi zelo radi hodijo na Češko kočo: tako kot je bila v njej v preteklosti vselej polovica čeških obiskovalcev, danes lahko spet trdimo enako. Radi pridejo in so tudi zelo ponosni, da imajo svojo kočo. Za nas pa to pomeni neko konkurenčno prednost, eno in drugo je pomembno za delovanje Češke koče in jezerskega turizma.«

Češko kočo so odprli leta 1900. / Foto: arhiv Ladislava Jiracka

Podoba Češke koče že vrsto let ostaja enaka. / Foto: Tina Dokl, arhiv GG

Legendarni Andrej Karničar je Češko kočo oskrboval skoraj štiri desetletja. / Foto: arhiv družine Karničar

Otroštvo v Češki koči

Za sogovornika pa ima Češka koča tudi močan osebni pomen. Kot rečeno je bil njegov oče dolga leta oskrbnik Češke koče, njegova družina je čez poletje tako rekoč živela v njej.

»Iz otroštva se spomnim, da smo v Češki koči preživeli vsa poletja, s kolegi na smučarskih treningih. Takrat je bil še do konca julija sneg na Spodnjih Ravneh, avgusta pa smo hodili smučat na Zgornje Ravni. Kot najstnik pa sem že začel pomagati 'atku' pri oskrbi koče, kar me je zaznamovalo za vse življenje. Ko sem ponotranjil in 'atkov' zgled oskrbnika in njegovo delo z ljudmi, odnos do njih, kako se je znal vanje vživeti, jim pomagati in svetovati, bil njihov sogovornik in spovednik ... to ti zleze pod kožo in postane neka vrednota. Ko 'atek' zaradi bolezni ni več zmogel, sva z ženo Polono leta 1997 za pet let prevzela oskrbništvo Češke koče. To je bila zelo dobra izkušnja, ki nama je koristila tudi pozneje, da sva znala prepoznati potencial Šenkove domačije, kjer se zdaj ukvarjava s turizmom,« pove sogovornik. Za njim je oskrbo češke koče prevzela sestra Irma, za njo svakinja Karmen, nato bratranec Tone, zdaj je oskrbnica znova Karmen. Če se malo pošalimo, je v Češki koči že desetletja oskrbnik kateri od Karničarjev. Gre za družino, zaljubljeno v gore, aktivno pri domačem planinskem društvu, zato se temu ne gre čuditi.

Da ima Češka koča nekakšen poseben čar, pa meni zdajšnja oskrbnica Karmen Karničar, ki kočo oskrbuje šest let. Obiskovalci, med katerimi po njenih besedah junija in julija prevladujejo Čehi, avgusta pa Slovenci, jo ocenjujejo kot domačno, ki jim da vtis, da so prišli na obisk k starim staršem. Ljudje, ki v njej delajo, pa ob romantiki vidijo tudi manj svetlo plat. Vsaj v kuhinji bi radi imeli elektriko, saj je delo in načrtovanje ob dejstvu, da so brez nje in tople vode, otežujoče. A gostom vseeno vedno postrežejo s sveže kuhano kavo, z doma pečenim kruhom, z jabolčnim zavitkom in štruklji. Karmen Karničar, ki ji v koči poleti pomagajo tudi češki prostovoljci, si poleg elektrike želi tudi, da bi za kočo dobila kuharico.

Ob ducatu desetletij

Junija se Češka koča vsako leto odpira za obiskovalce, čeprav so letos razmere zaradi koronavirusa nekoliko negotove. Kot pove predsednica Planinskega društva Jezersko Anja Karničar, je zdaj pot k Češki koči že odprta, ljudje tudi hodijo po njej. Kako pa bo z letošnjim praznovanjem okroglega jubileja? Ducat desetletij, skoraj 120 sezon, na tisoče ljudi s številnimi doživetji tukajšnjega gorskega sveta so želeli zajeti v knjižico, ki bi vsebovala najboljše prispevke z natečaja, ki so ga objavili konec minulega leta. Odziva žal ni veliko, je povedala Anja Karničar. Do osrednjega praznovanja, ki ga nameravata občina in planinsko društvo prirediti septembra, se to sicer še lahko spremeni. Praznovanje bo letos potekalo v dolini, in ne pri Češki koči, tudi ne bo množično kot v preteklosti. Ne le zaradi letošnjih razmer, ki jih je povzročil koronavirus, ampak tudi zato, da zadostijo duhu združenja Gorniških vasi (Bergsteigerdörfer), ki se mu je Jezersko pridružilo prvo v Sloveniji in se zavzema za trajnostni turizem v skladu z naravo. Praznik Češke koče bo zaznamoval tudi dokumentarno-igrani film, ki ga pripravlja Ladislav Jirasko o začetkih češko-slovenskega hribovskega prijateljstva, župan Andrej Karničar pa si želi, da bi jubilej lepo zaokrožila razglasitev Češke koče za kulturni spomenik lokalnega pomena, o čemer se občina dogovarja z Zavodom za varstvo kulturne dediščine.

Na robu

Viljamovka, slivovka in druge zgodbe

Milena Miklavčič

usode

Leto 2014 je bilo za Božidarja zelo nesrečno leto. Ne le da jim je žled uničil večji del gozda, zbolela je tudi mama. K zdravniku so jo odpeljali šele, ko je bilo že prepozno. Z očetom sta ostala sama.

»Takrat sem bil star 42 let. Delati se mi že dolgo ni več ljubilo, kar sem dobil sociale, sem zapil. Včasih sem kakšen evro izmaknil tudi očetu, če je bil nepazljiv, pa denarja ni pravočasno skril pred menoj. Bil je zajedljiv, siten starec, ki me je poniževal, kar pomnim. Zanj nikoli nisem bil človek, zmeraj le usrane, lenuh, brezdelnež, pokvarjenec, zajedavec, sramota in podobno. Nikoli me ni maral in to mi je tudi večkrat povedal.

Če pravi, da sem gnida, bom pač gnida! V mladosti sem se še trudil. Malo tudi zaradi mame, ki ji pri očetu grobijanu ni bilo lahko. Ko sem šel po srednji šoli v službo, sem prišel z dežja pod kap. Tudi šef je dobil piko name, sodelavci pa so se norčevali. Danes vem, da tudi zato, da so mu nekam lezli, a takrat, ko sem imel polno glavo zmerljivk še od doma, nisem bil ravno srečen. Za povrh sem imel smolo tudi pri ženskah. Niso me marale, ker sem bil precej neroden, direkten, brez dlake na jeziku. Če mi je bila kakšna všeč, sem ji takoj povedal, da bi rad z njo spal, to jim pa ni bilo prav.

Ko mi je bilo ''zafrkancije'' dovolj, sem čez noč nehal hoditi v službo. Nekaj časa sem se skrival v hosti, potem pa sem se odločil, da je bolje, če grem v bife. Pivo, kozarček žganja, kavo, stranišče, malo debate s sotrudniki ... Pa v istem vrstnem redu od začetka. Dan je hitro minil, le domov sem prišel vsak dan bolj nažgan. Alkohola sprva nisem dobro prenašal, saj sem bil hitro pijan. Možgani so mi vsaj še toliko delovali, da sem pazil, da v kakšnem jarku nisem obležal. Ata je bil zaradi pijače jezen name, mama ga je kakšen dan komaj ukrotila, da se me ni tudi fizično lotil. A meni je življenje v omami postajalo vedno bolj všeč.

Nekoč smo se na prvomajskem kresovanju pijani kot mavre pošteno stepli. Po nesreči sem padel vznak in z glavo udaril v parobek. Odvlekli so me v bolnišnico, menda so me komaj rešili, ker sem imel notranje krvavitve. Star sem bil kakšnih trideset let, pogovora z zdravnico pa se spominjam, kot bi se odvijal danes. Bila je mlada, a zelo resna ženska. Dejala mi je, da še ene podobne nesreče ne bom preživel. Bila je tudi prva, ki me je opomnila, da sem alkoholik z vsemi možnimi znaki, od tresavice do napihnjenih jeter, holesterola, visokega krvnega tlaka. Bil sem globoko užaljen. Jaz pa alkoholik! Zdelo se mi je, da mi tudi ona dela krivico. Povedal sem ji, da na dan za več kot dvajset današnjih evrov nisem nikoli popil. Prepričevala me je, naj se grem zdravit. Jaz pa zdravit! Vsa dolina bi se mi smejala in se iz mene norčevala!

Prva stvar, ki sem jo naredil, ko so me odpustili, je bila, da sem šel na pivo. Prav pogrešal sem ga. Pa ga nisem spil do konca, že se mi je začelo v glavi neznansko vrteti. Občutek, da sem kar nekam padal, pa se nisem mogel za nobeno stvar prijeti, me je malo prestrašil. Četudi je začelo močno deževati, sem jo mahnil proti domu. Premočen do kože sem se zavlekel na peč, kjer me je našla mama. Niti toliko moči nisem imel, da bi se preoblekel. Kako je zvlekla premočene cunje z mene, nisem nikoli vprašal.

Nekaj časa sem potem dal mir. Vse sem prenesel, le občutka, da se izgubljam, da nekam padam in padam – tega pa ne. Malo sem pomagal očetu pri pripravi drv za zimo, malo sem skrbel za koze. Mama me je naučila, kako narediti kozji sir, kar dobro mi je šlo od rok. Potem se je začel vame vtikati svak, ker je bil ljubosumen. Rekel je, da ni prav, da mi starši zaupajo, saj jih bom prej ali slej ponovno pustil na cedilu. Ja, vem, že ves čas je računal, da bo ata prepisal kmetijo nanj, da se bo usedel na naše žulje ter bogatel od prodaje lesa. Pred žledom, ki je uničil skoraj vse, je bil gozd lepo raščen in kmetijska zadruga je za les dobro plačevala.

Mami sem tudi obljubil, da si bom našel službo. Ker sem bil brez šoferskega izpita, me nikjer niso marali. Za pometanje cest pa nisem bil ustvarjen. Po drugi strani so me v svojo družbo ponovno začeli vabiti prijatelji, s katerimi smo zabijali čas v bifeju zraven železniške postaje. Ko sem prvič popil steklenico piva, ne da bi se mi vrtelo v glavi, se mi je zdelo, da sem na konju. Naročil sem še drugo in tretjo rundo. Nič se ni zgodilo.

Bife pa je s tistim dnem ponovno postal moj drugi dom. Ata je spet začel preklinjati, mama je jokala in me prosila, naj neham, češ a ne vidiš, kako smo se lepo imeli. Imel sem gluha ušesa. Največji zmagovalec v tej bitki je bil svak s svojim: ''A vam nisem rekel?!''

Leta 2010 me je zdravje ponovno pustilo na cedilu. Že nekaj časa sem v prsih čutil čudno tesnobo. Najhuje je bilo, kadar sem ležal na vroči peči. Takrat se mi je zdelo, da ne morem niti dobro dihati. S težkim srcem sem se odpravil k zdravniku. Imel sem smolo, da sem naletel na sošolca, ki je nadomeščal osebno zdravnico, ki je bila na porodniškem dopustu. Seveda mu nisem mogel lagati, saj me je poznal kot star denar! ''Božidar, šel boš na zdravljenje! Ni druge rešitve.'' Malo je manjkalo, pa bi mi ušlo v hlače.

Človek obrača, Bog obrne. Že naslednji dan me je pri srcu močno stisnilo. Za umreti stisnilo! Spet sem se znašel v bolnišnici. Zaradi zamašenih žil se mi je zgodil srčni infarkt. Do štiridesetega leta pa mi je manjkalo še nekaj mesecev ... Operirali so me in mi vstavili bypass. Mama je bila takrat že slabega zdravja, zato me je v bolnišnici obiskala le sestra. V obraz mi je vrgla vso svojo zlobo: ''Bolje, da umreš, kot da nam še naprej greniš življenje!''

Ko sem se vrnil domov, je strah pred smrtjo še tičal v mojih kosteh. Alkoholu sem se nekaj časa izogibal, potem pa se nisem več mogel premagovati: srknil sem požirek, ga povaljal po ustih in izpljunil. Na ta način sem kar nekaj časa goljufal strast po alkoholu, ki mi ni dala spati.

Potem je umrla mama in svet se je tudi meni postavil na glavo. Nič več ni bilo potuhe, nikogar, ki bi skrbel zame, mi pral, kuhal, hodil ponoči gledat, ali še diham. Denarja nisem imel, ker bi oče raje skočil v prepad, kot da bi mi ga dal, tako sem mu šel na živce. Vedno pogosteje je tudi omenjal, da bo vse skupaj prepisal svaku. Bal se je, da bi, če bi kmetijo izročil meni, vse zapil.

Dne, ko je svak stopil v hišo in me nagnal s peči, ne bom nikoli pozabil. Oče je stal zraven njega in kimal. ''To bi moral storiti že sam, pa zaradi mame nisem!'' mu je dejal.

Za tri mesece sem bil na varnem in preskrbljen, saj sem se res šel zdravit. Kaj sem pa hotel drugega? Sobo sem si delil z nekim arhitektom, finim človekom. Ko so ga obiskali prijatelji, so mu zmeraj prinesli nekaj alkohola. Ni ga hotel deliti z menoj.

Malo pred koncem odvajanja od alkohola sem spoznal Renato. Ker me ata ob vrnitvi ni niti pohvalil, sem prosil Renato, ali se lahko preselim k njej. Nisem dolgo zdržal. Obe z mamico sta imeli veliko psihičnih težav, tako da sem se po treh tednih ponovno vrnil k atu. Doživel sem šok: svak je obnavljal hišo, vse je bilo v razsulu, nisem imel kje bivati. Šel sem do župana in mu povedal, kakšna krivica se mi godi. Z občine so poklicali svaka in mu zagrozili, da bo imel opravka s policijo, če se ne bo nehal ''zaj...'' z menoj. Skoraj ves mesec sem spal na kozolcu, preden sem se lahko vselil v svojo nekdanjo sobo. Še dobro, da so mi pomagali na Rdečem križu z nekaj pohištva! Pijem ne več, saj nimam denarja. Svak mi večino socialne pomoči pobere za stroške. Včasih mi kakšen evro posodi Renata, včasih mi pomagajo dobri ljudje. Morda si bom poiskal službo, ne vem še. Zaradi bypassa se hitro utrudim.«

Konec

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Janko Vertin in burna življenjska doživetja

Peter Colnar

Si lahko predstavljamo, da človek med vojno iz letečega letala meče ročne bombe? Tako se je boril leta 1918 na soški fronti muzealec, letalec, fotograf, lutkar in izdelovalec maket Janko Vertin. Rodil se je 12. maja 1897 v Preski pri Medvodah.

Bil je eden od izstopajočih junakov generala Maistra. Pripovedoval je, da mu je leta 1918 življenje podaril angleški letalec, ki ga je presenetil med letom, vendar nanj ni streljal. Vertin je zasilno pristal v nekem vinogradu, polomil kolesa letala in ostal živ. Anglež ga je še nekajkrat preletel in mu pomahal v slovo.

Že z rojstvom se je začelo njegovo razgibano življenje. Mati ga je zapustila, za najdenčka pa sta skrbela delavec v papirnici Goričane Franc Novy in njegova žena Marija, rojena Klembas, ki ga je po moževi smrti leta 1917 posinovila. Med prvo svetovno vojno je bil najprej topniški opazovalec na stopnišču pred cerkvijo na Sveti gori. Leta 1917 je postal pilot lovec ter izvidnik na soški fronti. Kljub nevarnosti in slabi opremi je trdil, da ga ni bilo strah. Na Koroškem se je kot Maistrov borec udeležil bojev za severno mejo. Od leta 1917 je iz letala tudi fotografiral in slike zbral v albumu. Med motivi na slikah so letalski posnetki slovenskih in italijanskih naselij, tudi redek posnetek Kopra, ko je bil še otok, letala, piloti, orožje, naprave za fotografiranje, razbita letala in mrtvi letalci pa tudi en avtoportret.

Že od začetka prve svetovne vojne je zbiral vojaško gradivo. Do leta 1919 je uredil zbirko s sedem tisoč predmeti. Med vojnama je pridobival vedno nove predmete, tudi zgodnjerimski »vrhniški zaklad«, ki ga je prevzel od vrhniškega policista. Med letoma 1920 in 1926 je delal kot tajnik v zdravilišču Rogaška Slatina, v naslednjem desetletju pa v zasebnih podjetjih lastnikov Juga in Narbeshuberja in od 1935 do 1940 v arhivu SNG Ljubljana.

Bil je aktiven pripadnik Sokola. V Mostah je vodil dramatični odsek in bil tajnik Zveze bojevnikov v Ljubljani. V časopisu zveze je poročal o obisku italijanskih vojaških grobov vzdolž nekdanje soške fronte. Ugotavljal je odlično negovanost in ohranjanje spomina na padle z monumentalnimi kostnicami, kar je bilo v velikem nasprotju z zanemarjenostjo grobov slovenskih vojakov v Ljubljani. Bil je tudi odbornik ljubljanskega Fotokluba. Na predavanju o zgodovini letalstva je opozoril, da prva svetovna vojna človeštva še ni izučila in da se lahko zgodi nova ... Po anekdoti naj bi 9. maja 1945, ko so drugi praznovali, Vertin mrzlično nabiral različne vojne relikte in jih z otroškim vozičkom dovažal v muzej.

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- **V Kranju se je 12. 5. 1820 rodil podobar Alojzij Goetzl. Kot podobar in pozlatar je delal leta 1847 za Motnik in leta 1866 za Jesenice.**
- **V Kranju se je 12. 5. 1880 rodil telovadec, publicist in učitelj Evgen Sajovic. Med letoma 1905 in 1914 je bil član vaditeljskega zbora Slovenske sokolske zveze. Zlasti si je prizadeval za razvoj sokolstva v Kranju in na Gorenjskem.**
- **V vasi Dobje v Poljanski dolini se je 16. 5. 1841 rodil slikar in konservator Ivan Franke, ki sodi med začetnike slovenskega realizma. Bil je tudi začetnik umetne vzreje postrvjih vrst.**
- **V Škofji Loki se je 16. 5. 1883 rodil filatelistični strokovnjak in publicist Ante Gaber. Bil je začetnik strokovnega raziskovanja zgodovine slovenskega novinarstva.**
- **Na Reki se je 16. 5. 1888 rodil internist Otto Haus. Na Golniku je prvi uporabil metodo umetnega pnevmotoraksa.**

GG +

Regije in občine v številkah

Najbolj ugodno razmerje med mladim in starim prebivalstvom ima občina Komenda, največ študentov na tisoč prebivalcev občina Naklo, najvišjo mesečno neto plačo občina Cerklje na Gorenjskem ...

Cveto Zaplotnik

Državni statistični urad v spletni aplikaciji Slovenske statistične regije in občine v številkah predstavlja izbrane podatke za dvanajst statističnih regij in 212 občin, med katerimi so za Gorenjski glas zanimivi podatki, ki zadevajo gorenjsko in ljubljansko regijo ter osemnajst občin iz gorenjske in šest iz ljubljanske statistične regije.

V vseh regijah več starih kot mladih

V aplikaciji tako izvemo, da je bila sredi lanskega leta povprečna starost prebivalcev najnižja v osrednjeslovenski statistični regiji. V vseh regijah je bil delež starih prebivalcev (starih 65 let in več) večji od deleža mladih (starih do 14 let), pri tem pa sta se deleža prvih in drugih najbolj razlikovala v pomurski regiji, kjer je bilo med prebivalstvom kar 22,4 odstotka starih in le 13,2 odstotka mladih. Med vsemi občinami je bila povprečna starost prebivalcev najnižja v občini Komenda. Le v 24 občinah je bil delež mladega prebivalstva večji od deleža starega, najugodnejšo starostno sestavo je imela občina Komenda z 20,8 odstotka mladega in 14,2 odstotka starega prebivalstva, najmanj ugodno pa občina Osilnica z devetimi odstotki mladih in 31,4 odstotka starih.

Najmanj stanovanj brez kopalnice

Zanimivo: med vsemi statističnimi regijami ima gorenjska regija najmanj naseljenih stanovanj brez kopalnice, le 1,6 odstotka, največ takih stanovanj, pet odstotkov, pa ima pomurska regija. Najmanj stanovanj na tisoč prebivalcev, le 304, ima občina Naklo, ki pa se glede na statistične podatke lahko pohvali, da ima (enako kot občina Log - Dragomer) največji delež tri- in večsobnih stanovanj (87 odstotkov).

Ko so v statističnem uradu primerjali, koliko je predvsem zaradi zmanjševanja generacij v zadnjih desetih letih, to je med študijskima letoma 2008/2009 in 2018/2019, upadlo število študentov, se je pokazalo, da je najbolj izrazito (za 41 odstotkov) upadlo v obalno-kraški regiji, najmanj v zasavski (za 15 odstotkov), v gorenjski regiji pa se je zmanjšalo z 11.674 na 7199. V študijskem letu 2018/2019 je bilo v Sloveniji 37 študentov na tisoč prebivalcev, največ, 48 na tisoč prebivalcev, jih je bilo v občinah Naklo, Veržej in Vransko, najmanj, le šest na tisoč prebivalcev, pa v občini Hodoš.

Plače pod državnim povprečjem

Povprečna mesečna neto plača je bila lani od državnega povprečja višja le v osrednjeslovenski regiji in v jugovzhodni Sloveniji, v gorenjski regiji je bila le malo, za 1,2 odstotka, nižja od povprečja, primorsko-notranjska regija pa je za tem povprečjem zaostala kar za 10,3 odstotka. In kako je bilo po občinah? V 187 občinah je bila plača nižja od državnega povprečja, v 23 občinah pa višja. Najbolj so za državnim povprečjem zaostale plače v občinah Osilnica, Hodoš, Gornji Petrovci, Rečica ob Savinji in Trnovska vas, najbolj pa so državno povprečje presegli v občinah Cerklje na Gorenjskem (za 26,5 odstotka), Novo mesto, Ljubljana, Podlehnik in Ruše.

Vaš razgled

Nedavno odprtje teras in vrtov gostinskih lokalov je razveselilo mnoge, zlasti seveda gostince. Njim gostinska dejavnost predstavlja vir preživetja, tako da so pozdravili uvedbo strežbe tudi v notranjosti lokalov, ki je napovedana za ponedeljek. Dotlej pa lahko gostje – tudi simpatična sladkosneda na fotografiji – uživajo ob osvežitvah na terasah, ki jih grejejo spomladanski sončni žarki. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Pomladanske meglice, ki se po dežju s pridihom čarobne skrivnostnosti lahkotno dvigajo iz zemlje, romantičnim sprehajalcem vzbujajo občutek naravne spokojnosti hladnega večera, obenem pa navdajajo z upanjem, da naslednje jutro znova posije sonce. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (538)

Vicmaher

Miha Naglič

»Z Lujem obiščeva koncert klasične glasbe. Inštrumenti so občutljivi in izvajalci jih med skladbami kar naprej uglašujejo, po najini sodbi pretirano dolgo, malček samovšečno, in zmeraj težje čakava, da bo mrcvarjenja strun in lokov konec. – Ko se vrneva k meni domov, hitro sežem po steklenici vina in jo začnem odpirati, Lu pa zadovoljno reče: 'Zdaj bova pa midva uglaševala.' / Domenjen z urednico v sejni sobi Slovenske matice. Ko sedeva, mi prisrčno ponudi sok ali vodo. Prijazno in dostojanstveno odvrnem, da soka ali vode v teh prostorih nisem pil nikdar. Urednica takoj doume in na mizi se prikažeta črno in belo vino. S stene prav nasproti pritrjujoče pomežikne Primož Simoniti. / B.A.N. Ancien combattant, baladnik, budnež, esejist, garač, hudournik, humanitarec, jamboslovec, kamerad, kronist, lipičan, nečak, neodjenljivež, oče, okcitan, opsovanec, pedagog, pesnik, pesnik, pesnik, poliglot, pomnež, pomenokopač, prebesedovalec, predanež, prijatelj, profesor, resnicoljubnež, rimoiskatelj, rodovinar, sin, sonetist (venčnik), spevnež, srčnež, stihožitnik, stopicolog, tovariš, trubadur (najdevnik), urednik, verzobruh, verzobrus, verzoličar, vnuk, vzkipnik, zaobljubljenec, zvestobnik. /.../ Rad se spominjaš (in pripoveduješ), kako si čustvoval ob Vinetuju, Robinu Hoodu, Nemečku in vitezu Zaglobi. Zakaj ne poveš še, kaj se ti je godilo, ko si prvič prebiral Dekamerona, fantič, v kleti, na stranišču, na podstrešju? / S pesnikom pri kozarcu vina. Vprašam ga, kako je z zadnjim delom njegovega epa. Pravi, da ga brusi, večkratno. Torej bo večkratno, pripomnim, in mu ni odveč.« (str. 78–79)

Aleš Berger je prevajalec, urednik, literarni in gledališki kritik, v zadnjih letih se nam vse bolj razkriva tudi kot pisatelj. Tako kot je mnogostransko njegovo literarno udejstvovanje, je mnogostranska tudi ta knjiga, enkratni leposlovni mozaik. Kot tako jo opiše tudi urednica Nela Malečkar. »Spominski drobci, spoznanja, aforizmi, zaznamki o sodobnikih, različni seznami in evidence, zapisi sanj, vprašanja, ključni prizori iz življenja, opažanja s sprehodov, skice iz glasbenega, založniškega in gledališkega sveta ... Čedalje krajša proza (in tudi poezija) Aleša Bergerja se kaotično sestavlja v 'avtobiografijo' ter mozaik grenko-sladkih življenjskih preizkušenj in vrhunskih literarnih vaj v slogu.« Ja, vse to, za primer samo še vprašanji: »Če Janezu ukradejo bicikel, je to še tretji sklon, dajalnik? Je bil nogomet, ko so žoge imele dušo, bolj nebesen?« B.A.N. pa je seveda Boris A. Novak.

Aleš Berger, Vicmaher: opilki, slika Zdenko Huzjan, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2020, 144 strani

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975***

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

HOROSKOP

TANJA

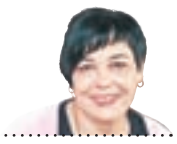

Oven (21. 3.–21. 4.)
Nikar ne prehitevajte dogodkov, kajti ne more vam uspeti. Vse se zgodi vedno takrat, ko je za to pravi čas – in nič prej. Na področju dela oziroma poslovnosti bo šlo vse po načrtu, zato tolikšne skrbi niso potrebne. Čaka vas presenečenje.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Še vedno je vas čas osebnega praznovanja in marsikdo vas bo še presenetil. Vse okoli vas se končno postavlja na svoje mesto in tudi vi sami boste naredili korenite spremembe. Obremenjevali se boste zaradi financ, a to ni potrebno.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Vsi strahovi, ki vas bodo spremljali v tem tednu, bodo neutemeljeni in odveč. Spraševali se boste, ali ste dovolj sposobni in kaj če drugi od vas preveč pričakujejo. Pogovor, ki ga boste imeli v sredini tedna, vam bo odprl oči in dal pogum.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Vse je za nekaj dobro in to boste kmalu spoznali. Čakajo vas situacije, na katere ne boste mogli vplivati, in na koncu boste spoznali, da je bilo tako tudi prav. Na čustvenem področju se vam obeta niz dogodkov, ki vas bodo zelo presenetili.

Lev (23. 7.–23. 8.)
V tem tednu se vam bo še največ dogajalo v povezavi s čustvi. Pa naj bodo to prijatelji ali otroci, starši ali pa srčne osebe. Vse skupaj vam bo povsem odgovarjalo, saj ste oseba, ki rada sprejema in še rajši daje. Veseli boste.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Bodo dnevi, ko boste popolnoma utrujeni in ne boste vedeli, kaj bi sami s sabo; in bodo dnevi, ko boste prekipevali od energije in vas bodo vsi okoli vas komaj dohajali. Dan ne bo enak dnevu, ampak zato se ne boste obremenjevali.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Vedno v vas prekipeva energija in imate je za vse dovolj. Nikar zopet ne pozabite, da vsake toliko časa potrebujete svoj mir. Če boste to zanemarili, sploh pa v tem tednu, bodo posledice negative. Čas bo vaš zaveznik, zato ne pretiravajte.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Nobena stvar se ne zgodi brez razloga, tega ne smete nikoli pozabiti. Pa naj bo to takrat, ko se dogajajo dobre ali slabe stvari. Seveda smo dobrih bolj veseli, iz slabih pa se lahko kaj naučimo. V poslovnem svetu vas čakajo večji projekti.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Zmanjkovalo vam bo časa in če boste hoteli imeti trenutek zase, se boste morali kar pošteno potruditi. Odvisno bo le, koliko vam bo vse skupaj pomenilo in ali se boste odpovedali tistim stvarem, ki naj ne bi bile na prvem mestu.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Vsak zase je svoj svet, zato ne smete biti tako ostri do napak drugih. Različni smo si in še dobro, da je tako, saj bi sicer bilo vse preveč enolično. Vam pa se mora vedno kaj dogajati. Prisiljeni boste spustiti svoja visoka merila.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Iskali boste odgovore in jih tudi dobili. Sicer ne tam, kjer boste pričakovali, ampak tam, kjer jih boste najmanj iskali. Po navadi je tako, vse drugo vam bo uspelo uredili tako, kot ste si zastavili. Pomembne novice končno pridejo do vas.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Res vam zadnje dni zvezde niso bile naklonjene, a vse to se bo hitro spremenilo. Že v sredini tedna vas bo poiskala sreča in vse vam bo naklonjeno, česarkoli se boste lotili. Tudi v ljubezni boste izkoristili vse dane možnosti in boste zadovoljni.

TA JE DOBRA

Bogata ponudba lešnikov

Izlet društva upokojencev po Sloveniji. Po delu poti pride gospa k vozniku avtobusa in mu ponudi: »Boste lešnike?« Šofer jih vzame in se zahvali. Čez pol ure se pripeti enako. Upokojenka šoferju ponudi lešnike, ta jih vzame, se zahvali in jih z veseljem poje.
Ko mu jih že tretjič prinese, jo šofer le vpraša: »Gospa, od kod pa imate te lešnike?«
»Ah, veste, prijateljice sedimo tam zadaj in jemo čokolado, ampak lešniki so pa za naše zobe pretrdi.«

Spomin na karanteno

»Vprašam sosedo, kako je kaj pri njih, pa pravi: En dan gre v trgovino mož, en dan pa jaz. En dan jemo, drugi dan pa pijemo.«

Gorenjski

Kaj naredi Gorenjec, ko najde muho v pivu?
Zbeza jo ven, tolče po njej in kriči: »Da mi hitro izpljuneš, baraba lopovska!«

Prejšnji teden na policiji

Komandir vpraša policista: »Mogoče veš, katerega smo danes?«
Policist: »Katerega bi pa morali?«

Ribja

Katera riba se vedno močno trudi, a ji nikoli ne uspe?
Skuša.

LAŽJI SUDOKU

2	3		5		6		4	
				7		2	8	3
4		1	9					
5	6				2	9		
		9	8		5	4		
		2	3				7	5
					4	5		8
9	2	3		5				
	5		1		7		2	6

Rešitev:

2	3	7	5	8	1	4	9	6
6	9	5	4	7	1	2	8	3
4	8	1	9	2	3	6	5	7
5	6	8	7	4	2	9	3	1
3	7	9	8	1	5	4	6	2
1	4	2	3	6	9	8	7	5
7	1	6	2	3	4	5	9	8
9	2	3	6	5	8	7	1	4
8	5	4	1	9	7	3	2	6

TEŽJI SUDOKU

6								
	5	1		7		2	6	
4		3				7		8
	4		5		3		8	
3			7		8			4
	7		2		6		3	
7		2				3		1
	8	9		6		5	7	

Rešitev:

5	3	4	1	2	7	8	9	6
1	8	9	3	6	4	5	7	2
7	6	2	9	8	5	3	4	1
9	7	8	2	4	6	1	3	5
3	1	5	7	9	8	6	2	4
2	4	6	5	1	3	9	8	7
4	9	3	6	5	2	7	1	8
8	5	1	4	7	9	2	6	3
6	2	7	8	3	1	4	5	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

KOBARIŠKI MUZEJ

1990 30 2020

2000 20 2020

POT MIRU

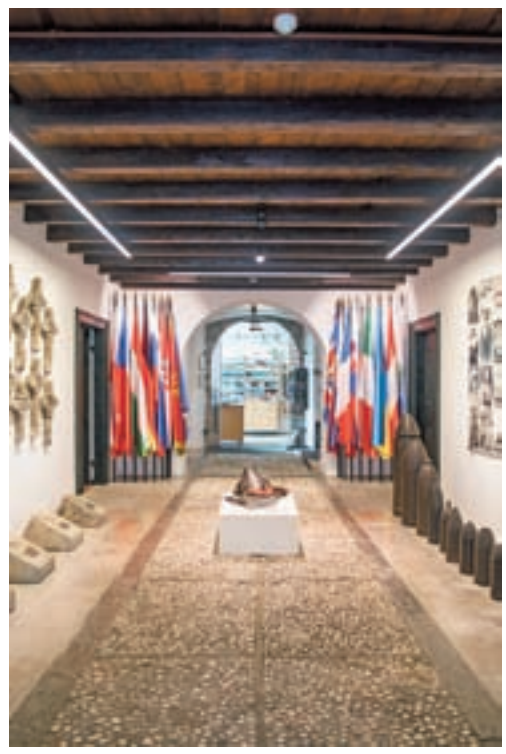

OSREDNJA ZBIRKA DEDIŠČINE
PRVE SVETOVNE VOJNE V SLOVENIJI

Odprto: vsak dan od 9. do 18. ure

Vodenje za skupine nad 15 obiskovalcev brezplačno!

Digitalna animacija znamenite 12. Soške bitke – čudež pri Kobaridu

Izjemna zbirka arhivskih fotografij in razstavnih predmetov z obdobja prve svetovne vojne

Nagrade: 1. nagrada: družinska vstopnica za ogled muzeja; 2. nagrada: knjiga Po sledeh Soške fronte; 3. nagrada: vstopnica za ogled muzeja za dve osebi z vodenjem

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do četrtka, 28. maja 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

SESTAVIL: F. KALAN

POKRAJINA V JUGO-VZHODNI SLOVENIJI
GRŠKI FILOZOF
STRUPENO IGLASTO DREVO
NADUHA
LANA TURNER
IRSKI PLES
PRIOČESNA LEČA
NABIRALEC
GORENJSKI GLAS
FOTOGRAF ŽNIDARŠIČ
AMERICIJ
STAREJŠI MODEL VOZILA HYUNDAI
2 + 1 = ?
RIŽ (MANJŠ.)
LETALSKA POSADKA
AVSTRALSKI IGRALEC (ERIC)
GORENJSKI GLAS
NAPITEK IZ ŠIPKA, COCKTA
AZIJCI
NICK NOLTE
IGRA S KARTAMI
STARA KOLIČINSKA MERA ZA VINO
PRITJSK MNOŽICE
ATENEJ EMANACIJA NEWARK NIŽINSKI OATES
DRŽAVA V AFRIKI
REKA MED BOSNO IN HRVAŠKO
ŠPELA TROBEC
GLASBENI ZNAK, GLASKA
PEVKA ERBUS
PEVEC MORETTI
ZNAMKA KOZMETIČNIH SREDSTEV

VEČJA VOJAŠKA ENOTA
VEČJA ROPARSKA PTICA
FOTOGRAF ŽNIDARŠIČ
ZELO STRUPENA GOZDNA GOBA
24

SPRETNOST ERISTIKOV
IZŽARE-VANJE
IGLASTO DREVO
BRITANSKA KRALJICA
RUS.TOVOR-NO LETALO

DEL KNJIGE
MESTO V ZDA
RUS. BALET-NIK(VACLAV)
KMEČKI PUNTAR (MATIJA)
KRAJŠA PRIPOVED V PROZI
JADRANSKI OTOK
TRUP

DRŽAVA V INDIJI, ASSAM
TITANOV SILIKAT
SL. LUTKAR (EDI)
KISEL TROP-SKI SADEŽ
DRŽAVA OB IRAKU
LUNINO ŠTEVILO
NOVI SVET
KRATKA POVEST O ŽIVALIH
SL. PISEC (FRAN)
HRIB PRI BEOGRADU

KATJA TRATNIK
BELKASTA KRAVA
GL. MESTO ERITREJE
SL. SKLAD. (BOJAN)
AM.IGRALEC (WARREN)
MORALA
5
19
10
28
23
5
7
22

SKRAJNI KONEC PREDMETA
16
DIRIGENT FIRŠT
PRIPADNIK FARE
MINEREC
SL. MOTO-KROSIST (MATEVŽ)
KRISTUSOV TRN
NEKD. AM. GLASBENA SKUPINA
ZIMSKA PADAVINA
SMOTER, CILJ
MRZEL LETNI ČAS
KRATKA SUKNJA
POLDRAG KAMEN
15
1
26
20

SVETIŠČE BOGINJE ATENE
ČRNKASTA KRAVA
JED IZ ŽITARIC
GRŠKI JUNAK
GR. BOGI-NJA, ERIDA
EVA ČERNE

TV VODI-TELJICA VADNJAL
9
GLASBENI PEDAGOG DARIAN
SL. SKLAD. (OSKAR)
OBČINA S. OD IDRIJE
14
3
25
PESEM HVALNICA
IGRALKA VALLI
KOPALNA BANJA

HRVAŠKA IGRALKA (INGE)
17
VILI RESNIK
RUSKA DINASTIJA
ROBERT ALTMAN
SLIKAR BERNARD
12

PEVKA FALK
SOSEDJE FINCEV
18
NAUK O ENERGIJI
SL. SKLAD. (EDI)
SL. PEVEC (OMAR)
21

SIRSKI DRŽAVNIK (BAŠAR AL)
SL. KOMIK (TILEN)
PLANTAŽA
11
PERNATA ŽIVAL
6
4
TENISAČ DŽOKOVIĆ

					1	2	3	4	5	6	7
			7		8	9	10	11	12	13	14
					15	16	17	18	19	20	21
	22				22	23	24	25	26	27	28

Stripe ustvarjajo na daljavo

V Mladinskem centru Kotlovnica ob mentorstvu Ivana Mitrevskega poteka projekt Risanje stripov na daljavo, ki se je zelo lepo prijel.

Jasna Paladin

Kamnik – V Mladinskem centru Kotlovnica se že vse od razglasitve epidemije trudijo, da kulturno življenje v času izolacije ne bi zamrlo.

Stripovski 'pingpong'

»Risanje stripov na daljavo ni nova zamisel, je pa kot nalašč za situacijo, ko obstajajo omejitve gibanja in druženja v javnem prostoru. Posebnost te aktivnosti je, da je interaktivna in zahteva od udeležencev, da niso zgolj pasivni 'gledalci', ampak soustvarjalci, hkrati gre za nov tip komunikacije, ki omogoča, celo spodbuja, da se z nekom nekaj pomeniš,« nam pove Rok Kosec, vodja mladinskih programov v Zavodu MC Kotlovnica, kjer sodelujejo s priznanim risarjem Ivanom Mitrevskim iz Kamnika. Pod njegovim mentorstvom je v zadnjih tednih tako nastalo že na desetine stripov, ustvarjenih na zanimiv način. »Jaz narišem en kader stripa in ga pošljem po elektronski pošti. Nato risar na drugi strani nariše naslednji kader in mi pošlje risbo nazaj. Potem sem na vrsti jaz in potem spet drugi risar in jaz in tako naprej, dokler ne prideva do zaključka zgodbe. Nekakšen stripovski 'pingpong'. In med tem podajanjem se počasi sestavlja zgodba. Dokler je nekdo ne zaključi. Zelo zanimivo je videti, kako gre zgodba svojo pot,« princip ustvarjanja opiše Ivan Mitrevski in poudari, da predznanje ustvarjalcev ni potrebno.

Strip Tine Arnuš Pupis, ki je nastal z ustvarjanjem na daljavo

Jezik stripa razumemo vsi

»Potrebna je predvsem želja po sodelovanju in sporazumevanju. Jezik stripa vsi spontano razumemo. In večinoma ga znamo tudi govoriti,« je prepričan. Risanje stripov na daljavo je torej primerno za vse, stare in mlade; v ustvarjanje pa se lahko vključite tako, da pišete na info@kotlovnica.si.

TIC Kamnik ponovno odprl svoja vrata

Kamnik – V ponedeljek, 11. maja, je Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik znova odprl vrata Turistično informativnega centra (TIC) na Glavnem trgu. »Veseli smo, da lahko v TIC ponovno povabimo obiskovalce, ki želijo pridobiti informacije o Kamniku in turističnih ponudnikih destinacije ter vsa gradiva, ki so vam na voljo. Predvidoma ob prvih sproščanjih ukrepov najprej pričakujemo domačine in obiskovalce iz sosednjih občin, postopoma pa, upamo tako, lahko pričakujemo tudi tuje goste iz bližnjih držav,« je ob tem povedal vodja TIC-a Samo Surina. Ob obisku TIC-a je treba upoštevati uradna navodila NIJZ in pristojnih institucij ter v prostore vstopati eden po eden, z maskami ter si ob vhodu razkužiti roke.

Križnikov pravljični festival je odpovedan

Motnik – Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, ki bi 12. in 13. junija v Motniku morala organizirati že deveti Križnikov pravljični festival z naslovom Jenkret je biv ..., sporoča, da festivala ne morejo prilagoditi v zadostni meri, zato ga v celoti odpovedujejo. Hkrati odpovedujejo tudi s tem povezani likovni natečaj, ki je bil eden od tradicionalnih spremljajočih dogodkov. Za vse ljubitelje pravljic bodo konec avgusta in v začetku septembra pripravili okrnjeno različico festivala.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

Rozman bus vse svoje stranke obvešča, da zaradi epidemije novega koronavirusa in državnih uredb, ki jih je v teh izrednih pogojih treba spoštovati, začasno odpovedujejo vse turistične prevoze. Strankam se zahvaljujejo za dosedanje zaupanje in jim sporočajo, da se spet srečajo, ko bo epidemija mimo. Ostanite zdravi! **www.rozmanbus.si**

vedno in povsod s tabo
TVOJI NAJLJUBŠI...

RADIO KRANJ 97.3
GORENJSKI megasrček

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

LOTO

Rezultati 39. kroga – 13. maja 2020
1, 3, 4, 7, 10, 19, 24 in 11

Loto PLUS: **1, 14, 28, 32, 33, 34, 35 in 29**
Lotko: **361386**

Sklad 40. kroga za Sedmico: **1.630.000 EUR**
Sklad 40. kroga za PLUS: **240.000 EUR**
Sklad 40. kroga za Lotka: **290.000 EUR**

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Spoštovani!

Zaradi nevarnosti okužbe s koronavirusom je okence za sprejem strank začasno zaprto.

Osmrtnice, zahvale in male oglase lahko oddate v poštni nabiralnik, ki je na desni strani vrat v našo stavbo, ali pošljete po e-pošti: malioglasi@g-glas.si. Lahko pokličete tudi naročniško službo, vsak dan od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, telefon 04/201-42-47.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

PRODAM

TAKOJ vseljivo dvosobno opremljeno stanovanje v mirnem predelu Planine v Kranju, na sončni legi, ob urejenem parku in parkirišču. Plačilo po dogovoru. Ogled stanovanja je možen vsak dan po predhodni najavi na tel.: 041/749-497 20001000

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

CITROËN C3, bencin, let. 2013, 63.000 km, slo. poreko, 2. last., opravljen servis, 5.300 EUR + zim. gume, tel.: 031/600-276 20001028

CITROËN Berlingo 1.6 HD, let. 7/2007, 231.000 km, sive barve, lepo ohranjen, serv. knjiga, tel.: 031/506-673 20001038

HONDA CRV, letniik 2003, 4 x 4, modre barve, na plin, tel.: 070/508-018 20001003

MERCEDES A class 1.4, bencin, 228.000 km, vsa oprema, cena 1.000 EUR, tel.: 041/967-554 20001004

OPEL Astra 1.7 CDTi, karavan, letnik 2011, 224.000 km, tel.: 070/817-646 20000995

RENAULT Clio 1.2 16 V, letnik 2010, reg. do 19. 2. 2021, prevoženo 92.690 km, lepo ohranjen, tel.: 031/520-004 20001001

RENAULT Megane, letnik 2006, 238.000 km, registriran do 31. 1. 2021, ugodno, tel.: 068/177-277 20001006

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 20000938

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

DOMPLAN zemeljski plin po akcijski ceni 0,02020 €/kWh do konca leta 2020!
Več o akcijski ponudbi lahko dobite na spletni strani **www.domplan.si**
Domplan, d.d., PE Energetika
Bleiweisova c. 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 800
E: energetika@domplan.si
I: www.domplan.si

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

DRUGA VOZILA

KUPIM

KOMBI od letnika 2003–2009, s klimo, po možnosti s sedeži, tel.: 031/374-706 20001008

KOMBI, od letnika 2006 do 2009, s klimo, sem resen kupec, tel.: 031/374-706 20001012

MOTORNA KOLESA

KUPIM

STAREJŠI Tomos motor, tel.: 030/350-177 20001035

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

2 ZIMSKI gumi za Opel insignio CDTi, ugodno, tel.: 040/129-175 20001036

LPG, plinsko napravo za avto, s papirji, inštalacijo, cena 550 EUR, tel.: 070/701-962 20001042

GRADBENI MATERIAL

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

15 M³ bukovih goli in drv, tel.: 031/496-333 20000997

BOROVE in smrekove deske, debeline 30–50 mm, tel.: 051/647-888 20001041

VEČJO količino betonske strešne kritine, tel.: 031/282-734 20001043

PODARIM

VEČ kosov rabljene večje salonitne kritine, tel.: 031/573-044 20000988

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM

BALKONSKA dvokrilna vrata, 140 x 220, termopan Jelovica, tel.: 040/311-103 20001037

RABLJENA garažna vrata, v. 2,20 x š. 2,25 m, in nove okenske mreže, ročno izdelane, v. 1,75 x š. 1 m, tel.: 04/53-15-802 20001030

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 20000934

DRVA, bukova ali gabrova, ekstra suha in kvalitetna, možen prevoz, tel.: 031/616-879 20001024

KVALITETNA bukova, hrastova in jesenova drva, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/639-348 20001032

SUHA borova drva, cena 33 EUR/m³, tel.: 070/737-932 20000994

SUHA bukova, mešana drva in butare, tel.: 031/826-621 20001010

SUHA bukova drva in prekle, tel.: 040/532-320 20001033

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

2 LEPA jogija za simbolično ceno in kombiniran štedilnik plin + elektrika, tel.: 040/332-590 20001019

PODARIM

2 DOBRO ohranjena jogija, 200 x 90 cm, tel.: 041/618-446 20000998

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

NOVO hladilno omaro, hladilnik Bomann, elek. pečico, zložljivo posteljo, jedilna miza, črna, tel.: 040/129-972 20001015

KUPIM

DOBRO ohranjen industrijski šivalni stroj, raven in cik-cak šiv, tel.: 051/819-223 20000987

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

MOŠKO kolo oldtimer, nemško, Adler, letnik 1931, z vso opremo, tel.: 04/59-57-583, 040/394-076 20001014

ZELO ohranjeno sobno kolo Orbitrek, cena 70 EUR, tel.: 041/596-480 20001002

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 20000999

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKI kengurujček Mali velikan, dobro ohranjen, cena 10 EUR, in lupinico, cena 10 EUR, tel.: 068/620-508 20000985

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CISTERNO za gnojevko 2.700 litrov in električni mešalec, tel.: 051/650-222 20000996

KOSILNICO in puhalnik z motorjem ter rotacijsko kosilnico, tel.: 041/233-150 20001039

OBRAČALNIK sena pajek Sip spider 350 cm in tračne grablje Sip, 220 cm, ohranjeno, tel.: 031/643-725 20001022

ROTACIJSKO kosilnico 165 cm, tel.: 068/150-021 20001016

SILIRNE dodatke za siliranje trave Pioneer 11 GFT, tel.: 031/791-483 20001011

TRAKTOR Deutz Agro kit 50 in kiper prikolico Tehnostroj, tel.: 051/893-708 20000989

TRAKTOR TV 21 K, lepo ohranjen, in 2 vinska soda za okras, tel.: 041/758-972 20001031

TROSILEC umetnega gnojila, vilice za bale in pajek Sip 340, tel.: 040/872-496 20000993

KUPIM

FREZO Pasquali, Tomo Vinkovič, lahko tudi v okvari ali slabša, tel.: 041/677-605 20001026

TRAKTOR, kiper prikolico in mini bager, tel.: 031/500-933 20000984

PRIDELKI

PRODAM

KRMNI krompir, tel.: 041/416-241 20000979

KRMNI krompir, tel.: 031/599-318 20001018

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

14 DNI staro teličko in bikca simentalca, tel.: 031/307-209 20001029

20 DNI starega bikca ČB, tel.: 041/855-753 20001005

BIKA simentalca, starega 1 leto, tel.: 040/739-120 20000986

JAGNJETA JS pasme, temni okoli oči, za pleme ali meso, tel.: 070/714-077 20001025

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste, pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 20000920

KRAVO simentalko z bikcem, po izbiri, tel.: 031/505-087 20001009

NA ZALOGI: rjave, črne, grahaste, marogaste nesnice. Po naročilu pitanci ter 1 dan stari piščanci. Trgovina Domačija, Janez Peternel, s.p., Globoko 2a, Radovljica, tel.: 04/53-09-494, 051/604-524 20000931

TELICO simentalko, 8 mesecev brejo, tel.: 04/51-46-303 20000991

TELICO ciko, staro 15 mesecev, tel.: 041/335-514 20000992

TELICO CK pasme, v 6. mesecu brejosti, tel.: 041/459-078 20001020

TELIČKO LS, staro 3 tedne, tel.: 051/645-672 20001013

KUPIM

BIKA, težkega od 300 do 500 kg, mesne pasme, tel.: 031/387-021 20001007

BIKCA simentalca, starega do 1 meseca, tel.: 041/503-623 20000973

BIKCA simentalca, starega do 20 dni, in vrtavkasto brano, tel.: 041/841-835 20001034

KRAVO s teletom, tel.: 031/410-418 20000944

KRŠKOPOLJSKE prašiče, do 8 mesecev starosti, tel.: 051/647-888 20001040

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in telička. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 20000936

OSLICO, staro do 10 let, in prodam cisterne 1.000- in 2.000-litrske, tel.: 041/606-034 20001049

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

PIZZERIJA & Restavracija nudi redno zaposlitev izkušenemu natakarju/-ici za delo v restavraciji. Nudimo redno plačilo, delo v mladem kolektivu in prijetnem ambientu. Makarončki, d.o.o., Podgorica 21, Lj. Črnuče, tel.: 041/328-590 20000978

IŠČEM

IŠČEM DELO – varstvo vašega otroka na mojem domu, okolica Komende, tel.: 064/188-360 20000990

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 20000935

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838 20000939

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje dvorišč, fasade, ometi, izkopi, dimniki, ... LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 20000940

BARVANJE napuščev in fasad do višine 25 m, z lastnimi dvigali – možna izposoja, ugodno. Nudimo tudi vsa slikopleskarska dela. Sandi Ferlan, s.p., C. talcev 14, Kranj, tel.: 041/682-166 20000665

BARVANJE napuščev, ograj in nadstreškov, barvanje fasad, glajenje in beljenje sten, dekorativni ometi in opleski, antiglivični premazi. Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909 20000861

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 20000937

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 20000866

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 20000933

UREJANJE okolice: postavljanje ograj, tkalovanje, betonski zidovi ter obrezovanje in podiranje drevja z odvozom materiala. Vincencij Šubic, s. p., Zg. Bitnje 141, Žabnica, tel.: 051/413-373 20000961

RAZNO

PRODAM

CIRKULAR za žaganje drv ali druge stvari, ugodno, tel.: 041/220-856 20001044

EKONOM lonec, 6 in 8 lit., opekač kruha - toaster, termo steklenico 6 in 2 lit., rumov lonec, tel.: 041/858-149 20000823

FIŽOLOVKE in letveno dno postelje Dormeo, 2 x 190 x 90, tel.: 040/651-199 20001017

GOZDARSKE čevlje, št. 45, malo nošene, tel.: 031/509-143 20001027

KOSTANJEVE kole za pašnik in late za ograjo, tel.: 041/241-500 15000994

MOŠKO športno kolo in varjeno železo. oporo za grozdje, š. 3 m, v. 1,80 m, in varjeno želez. pregrado, tel.: 051/311-668 20001021

OTROŠKA kolesa za 3 in 4 leta, zamrzovalne torbe in šivalni stroj Bagat, nedelujoč, tel.: 040/552-824 20001047

PLASTIČNO cisterno za vodo, 1.000 litrov, ugodno, tel.: 04/25-22-507 20001023

PLASTIČNO cisterno za kurilno olje ali deževnico, 3.600 litrov, v Kranju, možna dostava, tel.: 031/308-540 20001050

STARE slike, tel.: 040/705-145 20001046

PODARIM

80-LITRSKO steklenico, ki je tudi opletena, tel.: 031/316-511 20001048

IŠČEM

SOD za vodo, 200 litrov, plastični. Če ga ne potrebujete – bi ga odstopili?, tel.: 041/220-856 20001045

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti.
In sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.
(Simon Gregorčič)

Utrujena od bolezni je v 81. letu starosti zaspala naša draga žena, mami, stara mama in sestra

ANA KRIŽNAR

roj. Štular, iz Stražišča pri Kranju

K večnemu počitku jo bomo v družinskem krogu pospremili v petek, 15. maja 2020, ob 15. uri na pokopališču v Bitnjah. Na dan pogreba bo ležala v mrliški vežici od 9. ure dalje.

Žalujoči: mož Žani, sinova Janez in Matej z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je končala mati, babica, prababica in teta

JERICA ŠTULAR

iz Srakovelj

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Hvala pogrebni službi Navček, pevcem in gospodu župniku Jožetu Klunu za pogrebni obred.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od dobrega in skrbnega moža, očeta, dedka, pradedka

Antona Rudeža

se zahvaljujemo vsem, ki ste mu pomagali v težki bolezni. Hvala g. župniku Bojanu Likarju za cerkveni obred, pogrebni službi Navček in Komunali Kranj ter vsem, ki ste darovali sveče in cvetje.

Žalujoči vsi njegovi

O, saj ni smrti, ni smrti!
samo tišina je pregloboka.
Kakor v zelenem,
prostranem gozdu.
(Srečko Kosovel)

V petindevetdesetem letu je za vedno zaspala naša zlata, ljuba žena, mami in mama

Jožefa - Pepca Rant

roj. Vidmar

Od nje smo se poslovili v ožjem družinskem krogu v Kranju. Iskreno se zahvaljujemo za vse besede sožalja ter podpore in g. župniku Francu Godcu za sočutno opravljen obred.

Vsi njeni

Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.
(Tone Pavček)

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila draga mami, stara mama, prababica, sestra, teta, sestrična, svakinja in tašča

Gabrijela Novak

roj. Tratnik, iz Poženika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom, sorodnikom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekali sožalje, darovali cvetje, sveče in druge darove ter nam na kakršenkoli način pomagali.
Hvala osebju splošne ambulante Cerklje, patronažni sestri, g. župniku Jerneju Marenku, pogrebni službi Pogrebnik Dvorje, zvonarjem in pevcem.
Hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoči vsi njeni
Poženik, maj 2020

ZAHVALA

V 90. letu nas je zapustila

Štefka Orehar

roj. Možina, z Zg. Bele

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem Inštalacij Vrhovnik, sodelavcem Mercatorja, Nogometnemu društvu Preddvor za darovane sveče in denarno pomoč. Zahvaljujemo se tudi Domu starejših občanov Preddvor za oskrbo ter župniku Pavlu Okolišu za opravljen pogrebni obred.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Kdor živi v spominu drugih,
ni mrtev, je samo oddaljen.
Mrtev je tisti, ki ga pozabijo.
(Kant)

V 80. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

Marija Šubic

rojena Merše, po domače Tršanova Marinka iz Hraš

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem za izrečeno sožalje, sveče, mašne namene in cvetje. Na zadnjo pot smo jo pospremili v četrtek, 14. maja 2020, na pokopališču v Smledniku. Hvala dr. Mateji Lopuh in osebju Splošne bolnišnice Jesenice ter Klinike Golnik, dr. Vidi Tršan, župniku Tomažu Nagodetu za pogrebni obred in pogrebni službi Navček. Iskrena hvala tudi vsem, ki ste se od nje poslovili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

V življenju le skrbi in delo si imela,
sedaj od vsega truda si zaspala.
Odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večen bo ostal spomin.

ZAHVALA

V 96. letu je odšla naša draga mama, stara mama, prababica, praprababica, sestra in teta

Ivana Ita Kos

roj. Oblak

V krogu domačih smo se od nje poslovili 29. aprila 2020 na pokopališču v Poljanah. Hvala vsem, ki ste bili v mislih z nami.

Žalujoči vsi njeni
Poljane

ZAHVALA

V 94. letu starosti se je od nas poslovil dragi ata, stari ata, tast in stric

Franc Kavčič

krojač z Godešiča pri Škofji Loki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečena in pisna sožalja, podarjeno cvetje, sveče ter darove za svete maše. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku Branku Potočniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcu in organistu ter pogrebni službi Akris. Zahvaljujemo se Domu starejših občanov Škofja Loka za oskrbo in nego. Spomine nanj bomo vedno nosili v svojih srcih.

Žalujoči vsi njegovi

Ni te več na vrtu ne v hiši,
nič več glas se tvoj ne sliši,
če lučko na grobu
upihnil bo vihar,
v naših srcih je ne bo
nikdar.

ZAHVALA

K večnemu počitku smo v 86. letu starosti položili našega očija, dedija in pradedka, brata in strica

Janeza Knifica

19. 11. 1934–2. 5. 2020

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ste mu izrazili ljubezen in spoštovanje in ga pospremili na zadnjo pot. Najlepša hvala vsem, ki ste mu v starosti pomagali, dr. Bečanu in sestri Jani ter osebju iz kranjskega doma starejših občanov. Hvala gospodu župniku Franciju Godcu za zelo lepa pogrebni obred in mašo zadušnico ter pevcem za skrbno izbrane in lepo zapete pesmi. Hvala tudi vsem neimenovanim, ki ste ga imeli radi in mu kakor koli stali ob strani.

Vsi njegovi
Kranj, maj 2020

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil dragi ata

Filip Tolar

iz Dašnice v Železnikih

Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju Bolnišnice Jesenice, ki je v zadnjih tednih pokazalo neizmeren trud in srčnost. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili premestitev ata domov, posebna zahvala pa gre tudi dr. Lopuhovi za vso skrb, pomoč in spodbudo. Vsem se zahvaljujemo tudi za izrečena sožalja.
Ata, hvala ti za vse, vedno boš ostal v lepem spominu!

Žalujoči

Slovo velikana alpinizma

V 84. letu starosti je v začetku tedna umrl Mengšan Tone Škarja, ki je s svojim delom pustil neizbrisen pečat v slovenskem in svetovnem planinstvu in alpinizmu. Bil je tvorec slovenskih himalajskih zgodb, alpinist, gorski reševalec in ploden pisatelj, pa tudi prijazen in spoštovan sogovornik.

Jasna Paladin

Tone Škarja je vse svoje življenje živel v Mengšu, z njemu tako ljubimi gorami pa je bil povezan že vse od malih nog. Prvič je šel v hribe z očetom, in sicer na Veliko planino, planinski organizaciji pa je bil z vsem srcem zapisan vse od leta 1951. Pet let kasneje je vstopil v Alpinistični odsek Kamnik, kjer je bil nekaj let tudi načelnik. Leta 1961 je postal gorski reševalec in bil med letoma 1968 in 1978 načelnik GRS Kamnik. Od leta 1979 pa do vključno leta 2013 je vodil Komisijo za odprave v tuja gorstva pri Planinski zvezi Slovenije. Več kot osem let je bil podpredsednik PZS. Bil je urednik Obvestil PZS, koledarja in član uredništva Planinskega vestnika ter pobudnik in skrbnik slovenskega dela Nepalskega planinskega muzeja.

Tone Škarja (1937–2020) / Foto: Gorazd Kavčič

Tone Škarja je k slovenskemu alpinizmu prispeval svetovno prepoznavnost. Brez njegovega nesebičnega in pravičnega vodenja tako pomembnega dela Planinske zveze Slovenije, kot so odprave v tuja gorstva, slovenski alpinizem danes ne bi bil v samem svetovnem vrhu.

Opravil je več kot tisoč alpinističnih vzponov, od katerih jih je bilo več kot trideset prvenstvenih. Tone Škarja ni bil le eden izmed vodilnih plezalcev v šestdesetih letih, temveč je bil skupaj z Alešem Kunaverjem glavni tvorec slovenske himalajske zgodbe. Sodeloval je na osemnajstih alpinističnih odpravah, petkrat je bil član odprave, trinajstkrat pa njen vodja. Odprava na Everest 1979. leta, katere vodja je bil, še danes velja za največji organizacijsko-logistični zalogaj v zgodovini slovenskega himalajizma. Od leta 1993 je bil tudi gorski vodnik.

Za svoje izjemno življenjsko delo je prejel vrsto pomembnih priznanj: častni znak svobode Republike Slovenije, Bloudkova plaketa za življenjsko delo v športu, zlato plaketo za življenjsko delo v športu Občine Kamnik, spominsko priznanje – Čopov steber, častni član Planinske zveze Slovenije in vrsto drugih.

V osrednji planinski organizaciji ga bodo močno pogrešali. »Himalaja je geografsko sila daleč, toda slovenskim planincem, tudi tistim, ki je nismo uzrli z lastnimi očmi, vendarle nekako domača. Na njenih vrhovih so Tone Škarja in njegovi fantje pustili trajne sledi, z vzponi, ki segajo v sam vrh svetovnega alpinizma, pa tudi s številnimi pristnimi vezmi, stkanimi z domačini. Pogrešali bomo Tonetovo razsodnost in odločnost, kot tudi človeško toplino, tako pri nas kot tudi tam daleč pod Himalajo,« je zapisal predsednik PZS Jože Rovan.

Ne glede na to, kako cenjen in spoštovan je bil po vsem svetu, mu nikdar ni bilo odveč predavati v majhnih krajevnih dvoranah ali odgovarjati na vprašanja lokalnih medijev, prav tako se je do zadnjega redno udeleževal četrtkovih sestankov kamniškega alpinističnega odseka.

Alpino bo vodil Harij Bogataj

Danica Zavrl Žlebir

Žiri – Glavni direktor družbe Alpina Jernej Osterman je iz osebnih razlogov ponudil svoj odstop, nadzorni svet družbe ga je že sprejel. Mesto glavnega direktorja s 16. majem prevzema drugi direktor Harij Bogataj, ki bo družbo zastopal samostojno. Glavne smeri razvoja in strateški cilji ostajajo enaki, kot so bili zastavljeni ob reviziji plana zaradi pojava epidemije. »To za podjetje predstavlja temelj prihodnjega razvoja in delovanja. Priložnosti je tudi v trenutnih okoliščinah veliko. Izkoristila jih bodo tista podjetja, ki bodo inovativno pristopala k izzivom ter bodo naravnana na kupce in njihove spremenjene potrebe, kar je Alpina v preteklosti že večkrat dokazala, da zna in zmore,« dodajajo v Alpini.

vremenska napoved

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi padavinami. Snežilo bo na nadmorski višini nad 2400 metrov. Jutri bo spremenljivo oblačno, a suho vreme. V nedeljo bo več sonca.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
9/19 °C	7/18 °C	8/22 °C

Podarili osemnajst računalnikov

Simon Šubic

Naklo – Nakelski Merkur trgovina je projektu Botrstvo v Sloveniji, ki ga vodi Zveza prijateljev mladine Moste Polje, podaril osemnajst rabljenih računalnikov za otroke iz socialno ogroženih družin. »Želimo pomagati tistim mladim, ki v tem času zaradi epidemije korona virusa najbolj potrebujejo pripomočke za izvajanje šole na daljavo, do katerih sicer sami ne bi mogli,« je dejal generalni direktor družbe Blaž Pesjak.

Enajst računalnikov s pripadajočo opremo je prejela Osnovna šola Staneta Žagarja v Kranju. »Brez računalnikov je izobraževanje na daljavo zelo težko, okrnjeno. Ta pripomoček je še kako pomemben za uspešno delo in učni napredek. Otroci iz socialno šibkih družin vam bodo neizmerno hvaležni, hvaležni pa vam bodo tudi učitelji, ker bo sedaj učno delo v teh sredinah lažje,« je dejala ravnateljica Fani Bevk.

Sedem računalnikov pa so prejeli na Osnovni šoli Škofja Loka-Mesto. »S podarjenimi računalniki bomo omogočili boljše pogoje za pouk na daljavo, v že tako neprijetni situaciji, sedmim družinam. To so povečini družine z več otroki, ki so do sedaj delali brez računalnika ali so si računalnik delili tako otroci kot starši,« je pojasnila ravnateljica Doris Kužel.

Ravnateljici OŠ Škofja Loka-Mesto Doris Kužel (na sredini) sta donacijo izročila Anton Horvatič (Merkur) in Milena Štular (Botrstvo). / Foto: Merkur trgovina

Nihalka na Veliko planino znova vozi

Jasna Paladin

Velika planina – Po tem, ko so morali nihalko na Veliko planino ob začetku epidemije zaustaviti, so jo danes, 15. maja, znova pognali. V maju bo nihalka obratovala od četrtka do nedelje med 9. in 17. uro, in sicer na vsakih deset minut, da bo v kabinah zagotovljena čim večja varnost obiskovalcev in zaposlenih. Prav tako bo ves konec tedna obratovala tudi sedežnica, in sicer od 9.30 do 16.15. Zaradi preprečevanja možnosti širjenja okužb ter za varen prevoz potnikov in zaposlenih so tudi pri vožnji z nihalko sprejeti določeni preventivni ukrepi: v kabinah nihalke je obvezna uporaba zaščitne maske (če je nimate, jo boste lahko kupili na blagajni nihalke), pred vstopom v nihalko bo obvezno razkuževanje rok, zaželeno je plačilo s plačilnimi karticami. Imetnikom letnih vozovnic bodo te podaljšali za čas neobratovanja nihalke zaradi epidemije.

Od četrtka do nedelje je odprto tudi gostišče Zeleni rob.

Spet bo na voljo Prostofer

Radovljica, Bohinj – Od ponedeljka, 25. maja, dalje bo občanom Radovljice in Bohinja spet na voljo storitev brezplačnega prevoza za starejše Prostofer, so sporočili z občinskih uprav. Prevoz si lahko uporabniki že od prihodnjega ponedeljka, 18. maja, rezervirajo na telefonski številki 080 10 10. Občani, ki bodo uporabljali storitev, si morajo sami zagotoviti zaščitno masko.